

การศึกษากิจกรรมดนตรีที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)

A STUDY OF MUSIC ACTIVITIES AFFECTING SOCIAL SKILLS DEVELOPMENT
OF AUTISTIC CHILDREN GRAD 2 AT RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
DEMONSTRATION (ELEMENTARY LEVEL)

กิตติศักดิ์ เสียงดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การศึกษากิจกรรมดนตรีที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

A STUDY OF MUSIC ACTIVITIES AFFECTING SOCIAL SKILLS DEVELOPMENT
OF AUTISTIC CHILDREN GRAD 2 AT RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
DEMONSTRATION (ELEMENTARY LEVEL)

KITTISAK SIENGDEE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Art Education)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษากิจกรรมดนตรีที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)

ของ

กิตติศักดิ์ เสียงดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัฐริกา สุนทรนนท์)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนรรฆ จรัญยานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ฉานิก หวังพานิช)

ชื่อเรื่อง	การศึกษากิจกรรมดนตรีที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)
ผู้วิจัย	กิติศักดิ์ เสียงดี
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงนิจา สุนทรธนผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรี เป็นการวิจัยรูปแบบแผนการทดลอง โดยใช้สถิติ T-test for dependent sample เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยกิจกรรมดนตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ เด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) ที่มีความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก และแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการสื่อสารกับผู้อื่น และด้านการทำงานร่วมกับคนอื่นผลการวิจัยพบว่าการใช้กิจกรรมดนตรีส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้พิจารณาผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยกิจกรรมดนตรี ผลปรากฏว่าการใช้กิจกรรมดนตรีส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกทั้ง 3 ด้าน หลังได้รับการสอนด้วยกิจกรรมดนตรีสูงขึ้นกว่าก่อนการทำกิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และยังคงค้นพบว่าเด็กออทิสติกนั้นสามารถเรียนรู้ดนตรีได้ โดยวัดจากผลสัมฤทธิ์ของคะแนนระหว่างทำกิจกรรมดนตรีและหลังทำกิจกรรมดนตรีของเด็กออทิสติกมีค่าคะแนนเฉลี่ยเกิน 50% ของคะแนนเต็มทั้งหมด

คำสำคัญ : เด็กออทิสติก, ทักษะทางสังคม, กิจกรรมดนตรี

Title A STUDY OF MUSIC ACTIVITIES AFFECTING SOCIAL SKILLS
DEVELOPMENT
OF AUTISTIC CHILDREN GRAD 2 AT RAMKHAMHAENG
UNIVERSITY
DEMONSTRATION (ELEMENTARY LEVEL)

Author KITTISAK SIENGDEE

Degree MASTER OF EDUCATION

Academic Year 2020

Thesis Advisor Assistant Professor Nuttika Soontornanaphol

The purposes of this research are to study the social skills of the autistic children in Grade Two at the Special Children's Education Center at Ramkhamhaeng University Demonstration School (Primary Education Level), who were mainly taught with music activities. This study was experimental research, and a t-test for dependent samples used to compare the social skills of autistic children before and after being taught with music activities. The samples were five autistic children at the school, selected by the purposive sampling method. The research instruments included musical activities plans for children, a social skills evaluation form for autistic children in the terms of self-control, communication and cooperation. It was found that social skills were improved by music activities. In terms of the data analysis, the results of the achievement levels of the students, before and after being taught with music activities, it was found that the achievements of autistic children taught using music activities were significantly higher than before the music activities at a .05 level of significance. It was also found that autistic children could study music. The scores from before and after the music activities were higher than 50% of the total score.

Keyword : Autistic students, Social skills development, : Music activities

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงนิจา สุนทรธนะผล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์จากภายนอกมหาวิทยาลัย และอาจารย์ ดร. ฉานิก หวังพานิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอบคุณอาจารย์ภัทรวงษ์ วัจนะรัตน์ อาจารย์ยงฐิติ วิชัยคำ อาจารย์ผู้สอนวิชาดนตรี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) และอาจารย์เปมิกา เกษตรสมบุญ อาจารย์ผู้วิชาดนตรี โรงเรียนบ้านนาสาร ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือกิจกรรมดนตรีสำหรับใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และ อาจารย์อาภรณ์ สอาดเอี่ยม หัวหน้าโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) อาจารย์กนกวรรณ รัตนศรีสุข อาจารย์ประจำโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ และ นางสาวชมาศม คุปต์กาญจนากุล นักจิตวิทยา โรงพยาบาลแปลงยาว ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบวัดทักษะทางสังคมสำหรับใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบคุณนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดามารดา ที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดามารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กิตติศักดิ์ เสียงดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก	7
2. ทักษะทางสังคม.....	19
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี.....	24
4. โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	31

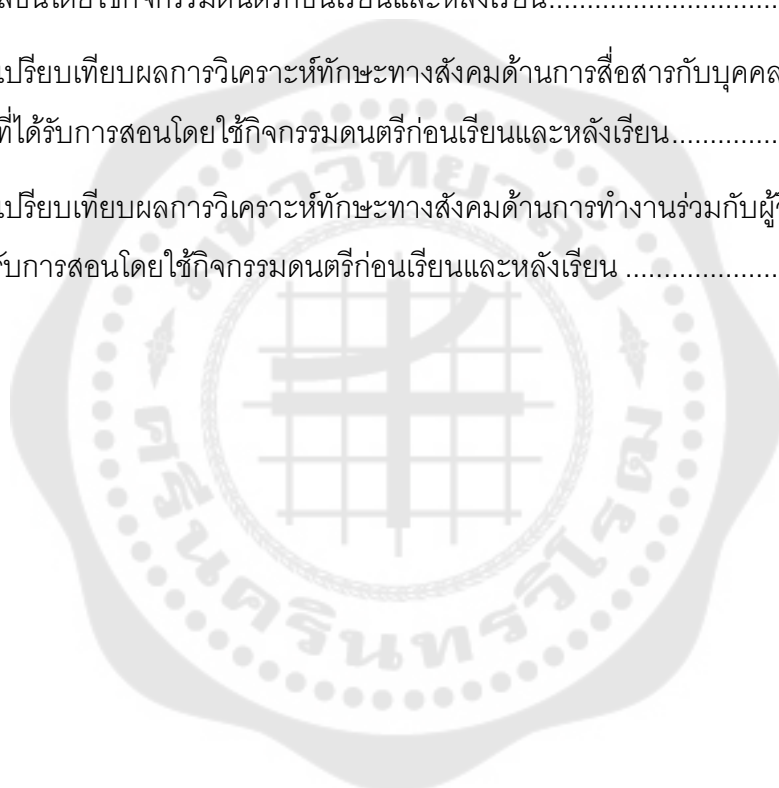
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
2. เครื่องมือในการวิจัย	36
3. แบบแผนการวิจัย.....	40
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
6. สถิติที่ใช้ในงานวิจัย.....	44
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
1. การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการควบคุมตนเอง.....	47
2. การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น.....	48
3. การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	48
4. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเองของเด็ก ออทิสติก ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน	49
5. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น ของเด็กออทิสติก ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน.....	49
6. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของเด็ก ออทิสติก ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน.....	50
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
สรุปผล.....	52
อภิปรายผลการวิจัย	53
ข้อเสนอแนะในงานวิจัย.....	55
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก.....	59

ประวัติผู้เขียน..... 130

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก.....	38
ตาราง 2 กำหนดการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก.....	41
ตาราง 3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเองของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน.....	49
ตาราง 4 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น ของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน.....	50
ตาราง 5 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นของเด็ก ออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน	50

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 คะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการควบคุมตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี.....	47
ภาพประกอบ 2 คะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน	48
ภาพประกอบ 3 คะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กดี เด็กเก่ง และเด็กมีสุข เป็นลักษณะของเด็กไทยที่ชาติต้องการเมื่อเติบโตเป็นเยาวชนไทย คนไทยจะเติบโตเป็นคนเก่งคิด เก่งงาน เก่งเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อชาติ ปัจจุบันประเทศไทยก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ วิถีชีวิต วัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นยุคที่ต้องสามารถสร้างเด็กไทยให้ยืนอยู่บนเวทีบ้านเรา และเวทีโลกได้อย่างมีความสุขและอยู่รอดปลอดภัยธรรมชาติและอุปนิสัยต่าง ๆ ได้ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข, 2558, น. 1) การได้รับศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลนั้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เกื้อหนุนการพัฒนาประเทศชาติ ได้อย่างเหมาะสมและ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535, 2549: ออนไลน์) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 10 วรรคสอง กล่าวไว้ว่าการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร่างกาย การเรียนรู้ จิตใจ สังคม อารมณ์ ทักษะการสื่อสาร และเป็นบุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ จะต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวได้รับสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 7) การให้การศึกษานี้ที่เหมาะสมกับความต้องการนั้น จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จและได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งการให้การศึกษาคควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของสังคม รวมไปถึงความสามารถที่แตกต่างกันทั้งในด้าน สติปัญญา ร่างกาย สังคม อารมณ์ รวมทั้งความสามารถ ที่ต่างไปจากเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ (สุขพัชรา ชุ่มเจริญ, 2545, น. 8) นอกจากความสำคัญข้างต้นแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังต้องเป็นไปตามการปรับเปลี่ยนของสังคมในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย สอดคล้องกับ นิติธร ปิลวาสน์ (2557: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันแนวโน้มการให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษมีเพิ่มขึ้น โดยจัดให้เด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ หากความพิการเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ ให้จัดห้องเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

สถาบันราชานุกูล (2557: ออนไลน์) แสดงผลการศึกษาด้านการระบอบาติวิทยา เกี่ยวกับของกับโรคดังกล่าวพบว่า มีจำนวนโรคออทิสติก เพิ่มขึ้น และพบมากที่สุดถึง 1 คน/ประชากร 250 คน ส่งผลให้บุคคลทั่วไปเกิดความตระหนักต่อโรคมมากขึ้น ทั้งนี้ การพบเด็กพิเศษในบางกลุ่มนั้นสามารถตรวจพบได้ตั้งแต่ที่มีการตั้งครรภ์ ยกเว้นโรคออทิสติก ที่ไม่สามารถตรวจพบได้ในระหว่าง การตั้งครรภ์

เด็กออทิสติก (Autistic) หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการล่าช้า มีความบกพร่องด้านสังคม การสื่อสาร ภาษา และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างชัดเจน เนื่องจากสมองบางส่วนทำงานผิดปกติ เด็กเหล่านี้ทำให้มีปัญหาในการใช้สติปัญญา ความคิด การรับรู้ ซึ่งส่งผลทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ หรือเกิดปัญหาในการติดต่อสื่อสาร กับผู้อื่น ทั้งด้านการคบเพื่อน จัดเป็นภาวะที่ต้องการความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน (วานิชรัฐ พิษิตยศวีวัฒน์, 2555, น. 1) ภาวะของออทิสติก รักษาให้หายขาดไม่ได้ การรักษาส่วนใหญ่ จึงเป็นวิธีกระตุ้นพัฒนาการ และกระบวนการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย การปรับพฤติกรรม และสติปัญญาโดยใช้ดนตรี บำบัด ศิลปะบำบัด อรรถบำบัด เป็นต้น เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่น การแยกตัวออกจากกลุ่มไม่มีสมาธิจดจ่อต่อกิจกรรมที่กำลังกระทำ และสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การแสดงความเคารพ การกล่าวขอบคุณและขอโทษได้ เป็นต้น (Richard, 2005, pp. 5-9)

สำหรับเด็กออทิสติกนั้น ทักษะทางสังคม คือ ความสามารถของเด็กกลุ่มนี้ในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อผู้อื่น การช่วยเหลือเด็กออทิสติกในเรื่องทักษะทางสังคมนั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญและควรปรับพฤติกรรมของเด็กก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งจะช่วยให้เด็กกลุ่มนี้นั้น สามารถมีชีวิต และอยู่กับผู้อื่นอย่างมีความสุข การช่วยเหลือทางด้านทักษะทางสังคมส่วนใหญ่ จะเน้นที่การปรับพฤติกรรมที่เด็กสามารถแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ เด็กจะต้องยอมรับหรือปฏิบัติตามกฎของสังคม อีกทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ เช่น การยกมือไหว้ การทำความเคารพ การกล่าวขอบคุณ ขอโทษ เป็นต้น (อังคณา อ่อนบุญเชื้อ, 2554, น. 43-44)

ปัญหาสำคัญของกลุ่มเด็กออทิสติก คือ การขาดความสัมพันธ์ กับบุคคลอื่นรอบข้าง ปัญหาการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ปัญหาการสื่อสาร (เพ็ญแข ลิ้มศิลา, 2542: ออนไลน์) ปัญหาเหล่านี้เป็นความเกี่ยวข้อง ของการปรับตัวของเด็กออทิสติก การไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคม เมื่อการรับรู้เกี่ยวกับสังคมเสียไป ทำให้เด็กไม่สามารถควบคุมตนเอง (ดุสิต ลิขณะพิชิตกุล, 2543, น. 118) ซึ่งลักษณะที่กล่าวมา เป็นผลกระทบ กับการปรับตัวของเด็กออทิสติก ทำให้มีปัญหาในการเล่น การเข้ากลุ่มกับเพื่อน รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เกิดพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่สมวัย ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว มีขอบเขตจำกัดในการแสดงออกทางสีหน้า และการใช้อารมณ์ไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (เพ็ญแข ลิ้มศิลา, 2545, น. 27)

การแก้ไขหรือการพัฒนาในกลุ่มเด็กกลุ่มนี้นั้น มีวิธีการหลากหลายที่นำมาใช้ เช่น การใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง

หน้าในการรับรู้ โดยอาศัยประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม จนเกิดความเข้าใจทำให้เกิดความคิด จินตนาการ รวมไปถึงการแสดงออก ด้วยการถ่ายทอดผลงาน แสดงความรู้สึกต่าง ๆ ที่ตนเองได้ เรียนรู้ ซึ่งแสดงออกทั้งความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และทำให้เกิดการพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ใน ตนเองขึ้น พร้อมทั้งมีส่วนช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้มีประสิทธิผลมากขึ้น (ศรีแพ จันทราภิรมย์, 2550) อีกกิจกรรมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากของผู้ปกครอง คือ การทำ กิจกรรมดนตรีบำบัด เพราะกิจกรรมดนตรีเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้แสดงออกทางท่าทาง การ เคลื่อนไหว การร้อง และการเล่นเครื่องดนตรี ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยว ดนตรีจึง มีส่วนช่วยพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งทางด้านอารมณ์ ร่างกาย สติปัญญา สังคม และการ สร้างความเชื่อมั่นต่อตนเอง ดังนั้นดนตรีจึงมีประโยชน์ต่อเด็กในทุกด้าน ในการนำกิจกรรมดนตรี มาพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โดยรูปแบบจะเป็นการจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม ซึ่งในการ จัดกิจกรรมแบบกลุ่มนั้น นอกจากเด็กจะได้รับความรู้ทางดนตรีแล้ว เด็กยังได้รับความสนุกสนาน และผ่อนคลายความเครียด รวมไปถึงการแสดงอารมณ์ความรู้สึก จินตนาการของตนเองได้ รู้จัก การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความเข้าใจระหว่างเพื่อน ๆ ด้วย ผ่านการทำกิจกรรมดนตรี (พีระพงศ์ บุญศิริ และมาลี สุรพงศ์, 2536, น. 2) ดังนั้นผู้วิจัยจึง เกิดความสนใจ ในผลของการศึกษาการใช้กิจกรรมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็ก ออทิสติก เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยพัฒนาทักษะทางด้านสังคมของเด็กออทิสติก

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการศูนย์ การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมดนตรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ได้ทราบผลของการใช้กิจกรรมดนตรี ที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู และผู้ปกครอง ในการนำกิจกรรมดนตรีไปใช้พัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษา โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) จำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นเด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคม อายุ 7 ปี เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) จำนวน 5 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

เนื้อหาที่ศึกษาในงานวิจัย

ศึกษากิจกรรมดนตรีที่ประกอบไปด้วย 6 ทักษะทางดนตรีได้แก่ การร้องเพลง การฟัง การปฏิบัติเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และการอ่านโน้ตดนตรี ที่มีส่วนช่วย ต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมทั้ง 3 ด้านของเด็กออทิสติก ได้แก่ การควบคุมตนเอง การสื่อความหมายกับบุคคลอื่น และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยเครื่องมือจำนวน 2 เครื่องมือ คือ

1. เครื่องมือทดลอง เป็นแผนการจัดกิจกรรมดนตรี สำหรับเด็กออทิสติก
2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบวัดทักษะทางสังคม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การใช้กิจกรรมดนตรี

ตัวแปรตาม คือ ทักษะทางสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กออทิสติก หมายถึง ความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคม เป็นเด็กอายุ 7 ปี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ที่มีพฤติกรรมชอบแยกตัวอยู่คนเดียว ไม่สนใจบุคคลรอบข้างตนเองและไม่สื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู

2. กิจกรรมดนตรี หมายถึง การจัดประสบการณ์ทางดนตรีโดยครูผู้สอน ประกอบด้วย กิจกรรมการฟังเพลง กิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการอ่านโน้ตดนตรี และกิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรี

2.1 กิจกรรมการฟังเพลง หมายถึง การฟังเพลงที่เป็นเพลงบรรเลง และเพลงที่มีเนื้อร้อง มีลักษณะจังหวะเพลงที่หลากหลาย เช่น เพลงที่มีจังหวะช้า และจังหวะเร็ว รวมไปถึงเพลงที่มีความดัง-เบาของเสียงประกอบด้วย (Dynamic)

2.2 กิจกรรมการร้องเพลง หมายถึง การเปล่งเสียงออกเป็นทำนองเพลง อาจร้องเป็นตัวโน้ต หรือร้องแบบมีเนื้อร้อง โดยมีการใช้ระดับเสียงที่ถูกต้องในการร้อง

2.3 กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะเพลงที่ได้ยิน ด้วยท่าทางตามจินตนาการของตนเอง หรือท่าทางประกอบตามบทเพลง

2.4 กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึง การสร้างรูปแบบของจังหวะโดยใช้เครื่องประกอบจังหวะ เช่น แทมบูรีน ไทแองเกิล มาราคัส เป็นต้น

2.5 กิจกรรมการอ่านโน้ตดนตรี หมายถึง การอ่านโน้ตดนตรีแบบตัวอักษร ไม่เกินคู่ 8 (1 Octave)

2.6 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรี หมายถึง การเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ เช่น กลองใหญ่ กลองสแนร์ ฉาบ และ เบลด์ เป็นต้น

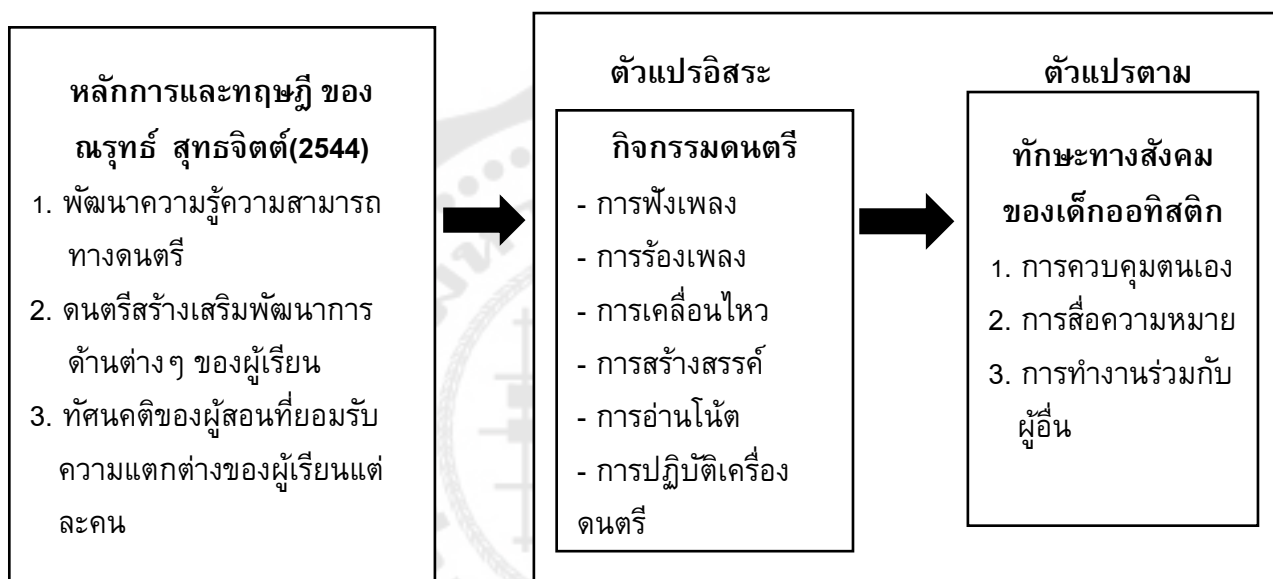
3. ทักษะทางสังคม หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ของเด็กออทิสติกกับบุคคลอื่น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการรอคอย การปฏิบัติตามกติกาที่กำหนด

3.2 การสื่อความหมายกับบุคคลอื่น หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลอื่น

3.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการทำตามผู้อื่นแนะนำได้ และให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การใช้กิจกรรมดนตรีช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกให้ดีขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยต้องการศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เด็กออทิสติก
2. ทักษะทางสังคม
3. กิจกรรมดนตรี
4. โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก

นักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายของ “เด็กออทิสติก” ไว้ดังนี้

จันทิชาติตา พฤชานานนท์ (2544, น. 84) กล่าวว่า เด็กออทิสติก เป็นกลุ่มเด็กที่เกิดความผิดปกติทางด้านปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การใช้ภาษา การแสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ หรือย่ำคิดย้ำทำกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความผิดปกติเหล่านี้ จะเกิดขึ้นก่อนอายุสามปี และจะแสดงออกให้เห็นชัดเจนเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2545, น. 15) กล่าวว่า เด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีอาการของโรคออทิสซึม พบว่า มีพัฒนาการช้ากว่าเด็กปกติ คือ ด้านสังคมนั้น ขาดทักษะการเข้าสังคม การสื่อความหมาย แสดงให้เห็นได้จากการมีอาการ ที่ผิดปกติแตกต่างจากเด็กในวัยเดียวกัน เช่น อยู่กับตัวเองคนเดียว ไม่สนใจใคร หรือไม่สามารสื่อสาร แสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ ทั้งการกระทำและความคิด

ผดุง อารยะวิญญู (2546, น. 1) กล่าวถึงของเด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการเรียนรู้ เด็กกลุ่มนี้มีความต้องการได้รับการเรียนรู้เป็นพิเศษ ในลักษณะที่แตกต่าง ไปจากการเรียนรู้ของเด็กปกติ เนื่องจากมีความบกพร่องในการพัฒนาด้านการสื่อสารท่าทาง มีปัญหาทางพฤติกรรม และปัญหาทางสังคม

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา (2548, น. 2) กล่าวว่า กลุ่มเด็กออทิสติก เกิดจากความผิดปกติของพัฒนาการเด็กในรูปแบบหนึ่ง และมีลักษณะเฉพาะตัว โดยที่เด็ก มีความบกพร่องในการพัฒนา ทักษะทางสังคม การใช้ภาษา รวมไปถึงการสื่อสาร หรือการแปลความหมายได้เหมาะสมตามวัยเหมือนเด็กปกติทั่วไป มีลักษณะพฤติกรรม และความสนใจเป็นแบบเดิม ไม่ยืดหยุ่น และมักยึดติดเหตุการณ์เดิม

นิชรา เรืองดารกานนท์ (2551, น. 3) กล่าวถึง ความหมาย ของเด็กออทิสติกว่า เด็กที่มีความบกพร่องในด้านทักษะทางสังคม หรือการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะทางการสื่อสาร และการมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ความเบี่ยงเบนที่กล่าวถึงทั้งหมดนี้รวมหมายถึงความบกพร่องที่ผิดปกติ หรือล่าช้ากว่าวัยอย่างชัดเจนทุกด้านหรือเป็นเพียงบางด้าน เด็กอาจมีระดับความสามารถ หรือสติปัญญาตั้งแต่ต่ำกว่าปกติมากไปจนมีความสามารถสูงกว่าคนทั่วไป

เกตุร วงศ์ก้อน (2548, น. 69) กล่าวถึงความหมาย ของเด็กออทิสติกว่า เด็กที่มีความบกพร่อง ทางด้านพัฒนาการ โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสังคม พฤติกรรม การสื่อสาร ความหมาย และอารมณ์ ซึ่งความบกพร่องนี้ เกิดจากการทำงานของระบบสมองที่ผิดปกติ โดยจะพบความผิดปกติได้ก่อนวัยสามขวบปีแรก และจะติดตัวไปจนถึงการเติบโตเป็นผู้ใหญ่

สรุปความหมายได้ว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสังคม ด้านการสื่อสารกับผู้อื่น ด้านการใช้ภาษา ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง มีพฤติกรรม การกระตุ้นตนเองและความคิดแบบซ้ำ ๆ ไม่ยืดหยุ่น ไม่มองหน้าหรือไม่สบตาผู้อื่น และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้ รวมไปถึงไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ อยู่ไม่นิ่ง พฤติกรรมดังกล่าวทำให้เด็กออทิสติกมีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กปกติทั่วไป และมีลักษณะที่แตกต่างกันมากในเด็กแต่ละคน บางคนมีสติปัญญาและความสามารถที่น้อยกว่า เด็กปกติในวัยเดียวกัน หรือบางรายอาจมีความสามารถสูงกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน

1.2 สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสติก

ภาวะออทิสติกเกิดขึ้นจากความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งอาจเกิดจากเซลล์ของสมองที่ผิดปกติของสารเคมีของระบบประสาท และพบว่ามีความผิดปกติของบางตำแหน่งในสมองของเด็กกลุ่มนี้เมื่อเทียบกับสมองของเด็กปกติ เช่น มีการพบความผิดปกติในส่วนที่เรียกว่า “Vermis” ซึ่งอยู่ใน “Cerebellum” ทำให้เด็กกลุ่มนี้ เกิดปัญหาทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ (สุวิพิชชา ประสิทธิธัญกิจ, 2547) นอกจากนี้ นักจิตวิทยา มีความเชื่อว่า ความบกพร่องทางระบบชีววิทยาของร่างกาย เป็นเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดโรค ซึ่งรวมไปถึงความ

ผิดปกติบางอย่างในสมอง ความผิดปกติบางอย่างของระบบประสาท ซึ่งก่อให้เกิดความบกพร่องในการรับรู้ ของสาเหตุการเกิดภาวะออทิสติกนั้น อาจเกิดมาจากสภาพแวดล้อม ซึ่งรวมไปถึงการเลี้ยงดูของพ่อแม่ การที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่โหดร้าย นักจิตวิทยาได้ยกตัวอย่างการขาดความรัก อันเป็นสาเหตุประการหนึ่ง วิธีการปฏิบัติต่อเด็กของผู้ปกครอง พ่อแม่บางคนอาจ เป็นคนที่เฉยชาและไม่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก บางคนอาจก้าวร้าว พ่อแม่บางคนปล่อยเด็กไว้กับพี่เลี้ยง ในขณะที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องออกไปทำงาน เด็กอาจได้รับการทารุณกรรมพี่เลี้ยงได้ นักจิตวิทยาอธิบายว่า ความเก็บกดที่เกิดขึ้นในเด็ก ที่มีระยะเวลาติดต่อกันอย่างยาวนาน มีส่วนทำให้เด็กปกติ กลายเป็นเด็กออทิสติกได้ เพราะว่าเด็กจะปรับตัวไปในทางถดถอย และสร้างโลกใหม่ขึ้นมาเอง เป็นโลกที่ปราศจากความโหดร้ายทารุณ (ผดุง อารยะวิญญู, 2541)

ทวีศักดิ์ สิริรัตนโรชา (2548, น. 13) ได้กล่าวว่า การศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดภาวะออทิสติกนั้นยังไม่พบสาเหตุที่แน่ชัด ปัจจุบันจึงมีหลักฐานสำคัญที่สนับสนุนว่าเกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของสมอง มากกว่าสภาพแวดล้อม ซึ่งในอดีตเคยเชื่อว่าภาวะของออทิสติกเกิดจากการขาดการเอาใจใส่การเลี้ยงดู ข้อมูลในปัจจุบันพบว่า สามารถยืนยันได้ เรื่องรูปแบบการเลี้ยง ไม่ใช่สาเหตุหลักที่ทำให้เป็นภาวะออทิสติก แต่การเลี้ยงดูที่เหมาะสมก็จะสามารถพัฒนาเด็กได้ดีขึ้น

นิชรา เรื่องดารกานนท์ (2551, น. 118-123) กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมเบี่ยงเบนในกลุ่มเด็กตามสถานสงเคราะห์ จึงทำให้เกิดความเชื่อว่าเด็กกลุ่มอาการออทิสติกเกิดจากเลี้ยงดูและคงอยู่พักใหญ่ อย่างไรก็ตามในระยะหลังที่มีข้อสังเกตจากงานวิจัยเพิ่มเติมและพบปัจจัยต่างๆ ที่อาจเป็นสาเหตุของกลุ่มอาการออทิสติกได้ชัดเจนมากขึ้น ปัจจุบันพันธุกรรมเป็นปัจจัยหลักที่ได้รับความสนใจและมีการศึกษาวิจัยมากทั่วโลก ข้อมูลทางการแพทย์ที่นำมาสู่สมมุติฐานว่าเป็นพันธุกรรมเป็นปัจจัยหลักของการเกิดภาวะออทิสติก ได้แก่ กลุ่มอาการออทิสติกมักจะเกิดซ้ำในครอบครัวเดียวกันมากกว่าประชากรทั่วไป แม้จะมีผลการศึกษาเกิดขึ้นอย่างมากในระยะ 10 ปีหลัง และพบว่ายีนบางตัวอาจจะสัมพันธ์กับลักษณะอาการหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน มีการค้นพบยีนหลายตำแหน่ง แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่พบข้อสรุปที่แน่นอนว่า เกิดจากความผิดปกติของยีนบริเวณใดอย่างแน่ชัด ความยากของการหาข้อสรุปทางพันธุกรรมเกิดจากลักษณะความผิดปกติต่าง ๆ ที่รวมกันเป็นกลุ่มอาการออทิสติกมีหลากหลาย ดังจะเห็นได้จากเด็กในกลุ่มอาการออทิสติก แต่ละคนมีพัฒนาการและพฤติกรรมที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก แม้จะมีความเบี่ยงเบนหลักไปในทำนองเดียวกันคือมีความบกพร่องในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีผลต่อการเกิดความผิดปกติต่อกลุ่มอาการออทิสติกมีรายละเอียดพอสรุปได้คร่าวๆ ดังนี้คือ

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางพันธุกรรมกับการเกิดกลุ่มอาการออทิสติก อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท

1.1 ความผิดปกติของยีนเดี่ยว (single gene disorder) หมายถึง ลักษณะความผิดปกติของยีนในจุดใดจุดหนึ่งเพียงแห่งเดียว ผู้ป่วยในกลุ่มนี้ จะมีการพัฒนาการล่าช้าหลายด้านหรือหมายถึงมีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย ปัจจุบันมีข้อสรุปค่อนข้างแน่นอนแล้วว่าความผิดปกติของยีนเดี่ยวไม่ใช่สาเหตุหลักของกลุ่มอาการออทิสติก

1.2 ความผิดปกติที่เกิดจากการทำงานของหลาย ๆ ยีนร่วมกัน (Complex disorder) โรคหลายโรคที่พบปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นกลุ่มความผิดปกติทางพันธุกรรม หรือโรคทางกาย มักจะมีการศึกษาพบว่าสาเหตุเกิดขึ้นจากปัจจัยทางพันธุกรรมร่วมกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ในสภาพแวดล้อม เช่น โรคความดันเลือดสูง จะพบประวัติครอบครัวว่า พบผู้ป่วยด้วยโรคความดันเลือดสูง และคนในครอบครัวเอง ก็จะมีโอกาสที่จะป่วยเป็นโรคความดันเลือดสูงได้ ตั้งแต่อายุน้อย ๆ เช่นกัน

ลักษณะทางพันธุกรรมในกลุ่มอาการออทิสติกก็มีแนวโน้มที่จะมีแบบแผนในการทำงานของตัวเองกัน คือ การศึกษาวิจัยพบว่า ยีนบนโครโมโซมหลายตำแหน่ง อาจจะเกี่ยวข้องกับการทำให้เกิดความผิดปกติของกลุ่มออทิสติก ทำให้เชื่อได้ว่าความผิดปกติของสมองและทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในผู้ป่วย อย่างไรก็ตาม การค้นพบหรือศึกษาเกี่ยวกับยีนยังอาจต้องใช้เวลาอีกจนกว่าจะหาข้อสรุปได้ว่า มียีนโดยรวมทั้งหมดเท่าใดและอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการเกิดโรค

นอกจากปัจจัยทางด้านพันธุกรรมแล้ว กลุ่มอาการของโรคนี้นั้น ยังอาจเกิดได้จากปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุร่วมอื่น ๆ ความรู้เรื่องพันธุกรรมที่มีมากขึ้นในกลุ่มโรคต่าง ๆ ในปัจจุบันอธิบายอิทธิพลของ ปัจจัยด้านพันธุกรรมไว้ว่า แม้คน ๆ หนึ่งจะมียีนที่เป็นปัจจัยเสี่ยงของโรคติดตัวมากก็อาจจะไม่ปกติหรือป่วยเป็นโรคนั้นเสมอไปเชื่อว่ายีนจะส่งผลต่อการเกิดความผิดปกติเฉพาะในบางกรณี ซึ่งหมายถึงการมีปัจจัยอื่นในสภาพแวดล้อมเสริมเข้ามาหรือมีส่วนที่ยังไม่ทราบเหตุผลที่แท้จริง

2. สาเหตุอื่น ๆ

2.1 สารพิษ ในช่วงระยะเวลาประมาณ 5-10 ปีที่ผ่านมา หลักฐานจากการศึกษาวิจัยที่ทำให้พอทราบได้ว่าสารเคมีหรือสารพิษต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กที่มีปัญหาด้านพัฒนาการและพฤติกรรมล่าช้า สารเคมีที่ได้รับความสนใจมากช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ สารปรอท ซึ่งเป็นส่วนผสมอยู่ในวัคซีนหรือปนเปื้อนในอาหาร จนทำให้มีการหยุดให้วัคซีนบางชนิดที่มีสารปรอทเป็นส่วนผสมแก่เด็กในบางประเทศ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการศึกษาจากข้อมูลแหล่งต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น พบว่ายังไม่อาจสรุปได้ในปัจจุบันว่าสารปรอทมีส่วนทำให้เกิดความผิดปกติของกลุ่มอาการออทิสติก ข้อเสนอแนะในการให้วัคซีนต่าง ๆ ตามวัยจึงยังคงเหมือนเดิม

2.2 ปัจจัยต่าง ๆ ในช่วงมารดาตั้งครรภ์และช่วงคลอด ไม่พบว่าภาวะสมองขาดออกซิเจนสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาของออทิสติก ขณะที่การติดเชื้อในสมองบางอย่าง เช่น หัดเยอรมัน อาจมีความสัมพันธ์อยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าปัจจัยในกลุ่มนี้จะมีผลต่อการเกิดความผิดปกติเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ของเด็กที่มีความผิดปกติทั้งหมด

2.3 การเลี้ยงดูหรือสภาพแวดล้อมที่เด็กอยู่ขณะเติบโตขึ้น แม้จะไม่มีการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจน แต่มีข้อสังเกตจากแพทย์ กล่าวว่าการเลี้ยงดูในช่วงแรกของชีวิตน่าจะมีผลต่อการแสดงออกของความผิดปกติในกลุ่มอาการออทิสติกไม่มากนักน้อย แพทย์ในเวชปฏิบัติมักได้ข้อมูลจากผู้ปกครอง เมื่อพาเด็กมาตรวจรักษาอยู่เสมอว่า การเลี้ยงดูที่ผ่านมาค่อนข้างมีลักษณะขาดความเอาใจใส่ หรือขาดปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยให้เด็กดูโทรทัศน์ เล่นโทรศัพท์ เพียงลำพังเป็นเวลานานต่อเนื่อง โดยไม่มีผู้ใหญ่คอยปฏิสัมพันธ์เล่นด้วย

หากพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่าเด็กโดยทั่วไปจะมีพัฒนาการเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดูด้วยเสมอ ร่วมกับผลการศึกษารื่องการทำงานของสมองดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงไม่มีข้อสงสัยว่าการเลี้ยงดูจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการ และพฤติกรรมของเด็ก ทั้งในเด็กปกติและกลุ่มที่มีความเปราะบาง เพียงแต่จะมีผลมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของความผิดปกติ และความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอของผู้ปกครอง หรือผู้ใกล้ชิด

สรุปสาเหตุของการเกิดภาวะโรคนี้ นั้น ยังไม่รู้ที่มาของสาเหตุที่แน่ชัดได้ แต่ปัจจุบันมีหลักฐาน ในการสนับสนุนชัดเจน ว่าการเกิดภาวะออทิสติกนั้น อาจเกิดขึ้นได้จากการผิดปกติของสมอง มากกว่าผลของสิ่งแวดล้อมรอบตัว และการเลี้ยงดูไม่ใช่สาเหตุของการทำให้เกิดภาวะออทิสติก แต่หากมีการเลี้ยงดูที่เหมาะสมก็จะสามารถพัฒนาเด็กให้ดีขึ้นได้ และ

ปัจจุบันยังมีการค้นพบว่า ความเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านพันธุกรรมสูงมากกว่าการได้รับเชื้อไวรัส ในขณะการตั้งครรภ์ และยังค้นพบว่า สมอของกลุ่มเด็กออทิสติกนั้น พบเซลล์สมองที่มีความผิดปกติอยู่สองตำแหน่ง คือส่วนควบคุมด้านความจำ และส่วนควบคุมด้านอารมณ์

1.3 ลักษณะและอาการของเด็กออทิสติก

เป็นเด็กที่มีความแตกต่างได้อย่างหลากหลายรูปแบบ แต่ละคน ก็มีลักษณะอาการที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงอาการของเด็กออทิสติกไว้ ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม (2550, น. 145-146) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะเด่นชัดของกลุ่มเด็กออทิสติก ได้แก่ ความผิดปกติด้านการเข้าหาผู้อื่น เช่น ไม่สนใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว การเพ่ง การมองจะแปลกกว่าเด็กทั่วไป ไม่สบตาไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม ชอบอยู่คนเดียวไม่เล่นกับคนอื่น หรือหัวเราะอย่างไม่มีเหตุผล กลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะความผิดปกติของกลุ่มเด็กออทิสติกออกเป็นดังนี้

1. ความผิดปกติทางด้านภาษาและการสื่อสาร เช่น ไม่พูด พูดซ้ำพูดซ้ำ ๆ มีภาษาแปลก ๆ ที่คนอื่นไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจความหมายที่คนอื่นพูด เด็กจะตอบคำถามโดยพูดตาม การสื่อสารโดยใช้ท่าทาง เช่น การผงกหัว ส่ายหัว จะทำไม่เป็น เมื่อต้องการของสิ่งใดจะใช้วิธีจับมือผู้อื่นให้ทำ หรือพาไปหาสิ่งที่ต้องการชี้หน้า ในการแสดงออกมักเฉยเมย

2. ความผิดปกติด้านอารมณ์ พฤติกรรม เช่น อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย เวลาโกรธจะมีอารมณ์รุนแรงมาก มีพฤติกรรมแปลก ๆ เช่น เดินเขย่งปลายเท้า หมุนตัวตีลังกา สะบัดมือไปมา

3. ความผิดปกติทางด้านประสาทสัมผัส มีการรับรู้ต่างจากเด็กปกติทั่วไป ซึ่งอาจมีความไวซ้ากว่า หรือละเอียดอ่อนกว่าปกติ บางคนไม่ชอบหรือทนเสียงบางเสียงไม่ได้ ในด้านการมองเห็น เด็กบางคนไม่ชอบสีบางสีจะกรี๊ดร้อง หวาดกลัว บางคนไม่ชอบกลิ่นบางอย่าง

4. ความผิดปกติด้านความสนใจ การทำกิจกรรม และการเคลื่อนไหวบางคนมีปัญหา ในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เช่น ในเรื่องการทรงตัว การยืน การเดิน บางคนมีปัญหา การใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น การเขียน การหยิบจับบางคนหมกมุ่นกับกิจกรรมบางอย่างนานเกินไป ชอบทำอะไรซ้ำ ๆ ชอบสิ่งที่เคลื่อนไหว หมุนได้ เช่น ล้อรถ พัดลม ไม่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ไม่ชอบการปรับเปลี่ยนชีวิตประจำวัน เช่น กินอาหารเดิม ๆ ซ้ำ ๆ เดินทางตามเส้นทางเดิม เป็นต้น

5. ความผิดปกติด้านการเล่นและจินตนาการ แยกแยะระหว่างเรื่องจริงกับเรื่องสมมติไม่ได้ ขาดทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ขาดการเลียนแบบและประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์อื่นที่คล้ายกัน

6. ความสามารถพิเศษ เด็กบางคนมีความสามารถพิเศษในบางด้าน เช่น การวาดภาพ การเต้นดนตรี การร้องเพลง ความจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริง สัญลักษณ์ การคิดคำนวณบางเรื่อง

7. การช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ ต้องอาศัยการบำบัดช่วยเหลือหลายวิธี เช่น ดนตรีบำบัด การบำบัดด้วยสัตว์เลี้ยง ครอบครัวยุติธรรม เป็นต้น

ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา (2548, น. 7-8) กล่าวถึง การระบุว่าเป็นเด็กออทิสติกนั้น ถ้ามีสิ่งผิดปกติมากหรือเห็นเด่นชัด จะสามารถดูออกได้ แต่ถ้าพบอาการไม่มากหรือน้อย จะดูออกได้ยากมาก จำเป็นต้องขอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการบอกอาการ สิ่งผิดปกติที่เริ่มสังเกตเห็นเด่นชัดในช่วงเด็กเริ่มฝึกพูด คือ ไม่สามารถพูดได้เป็นคำ หรือพูดออกมาเป็นภาษาต่างดาว ไม่สนใจสิ่งของ หรือของเล่น นับจากขวบปีที่สามปีแรกเป็นต้นไป อาการจะแสดงให้เห็นชัดเจนมากขึ้น ถ้าไม่พาเด็กสู่กระบวนการ การดูแลและช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

จิราพร ศรีเจริญกาญจน์ (2551, น. 10-15) ได้กล่าวไว้ว่า ออทิสซึมเป็นโรคที่มีสาเหตุของการเกิดโรคโดยเฉพะและปรากฏให้เห็นเด่นชัดเด่นด้านกาแสดงออกทางพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปจากเด็กปกติทั่วไป ส่วนใหญ่พบความบกพร่องในด้านการเข้าสังคม มีพฤติกรรมที่แปลก มีอารมณ์ที่ผิดปกติ สามารถจัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากพฤติกรรมปกติ กล่าวคือ การพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ของเด็กออทิสซึม จะต่ำกว่าระดับที่เด็กปกติสามารถทำได้ มีดังนี้

1. ด้านการใช้ภาษา เด็กออทิสซึมมีการพัฒนาการใช้ภาษา ช้ามากหรือแทบไม่มีเลย และพบว่า เด็กกลุ่มนี้จะขาดความสามารถในการรับรู้และการใช้ภาษาสื่อสารกับบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้ บางรายชอบพูดเลียนเสียงผู้อื่น (echolalia) และมีภาษาแปลก ๆ ที่ผู้อื่นรับฟังแล้วไม่เข้าใจ (neologism) การออกเสียงสูงต่ำไม่ถูกต้องจะออกเสียงทำทางบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ แต่การแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ตลอดจนสื่อความหมายด้วย

2. การแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก เด็กกลุ่มนี้มักจะแสดงความรักและความผูกพันกับผู้อื่นได้น้อยมากแม้แต่พ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัวของเด็กเอง เด็กจะไม่ตอบสนองทางด้านอารมณ์กับบุคคลเหล่านั้น เมื่อเด็กเป็นทารก พ่อแม่จะสังเกตเห็นว่าเด็กไม่ชอบให้มีใครมากอดรัดตัวของเขา หรืออาจมีเด็กบางคนดูเหมือนชอบกอดผู้อื่น แต่ถ้าพิจารณาดี ๆ จะเห็นว่าเด็กแสดงพฤติกรรมกอดคล้ายกับการกระตุ้นตนเองมากกว่า เพราะเมื่อผู้ถูกกอดตบบ้างเด็กจะผื่นตัวและดิ้นหนีไปโดยไม่ยอมให้กอด ซึ่งพฤติกรรมของเด็กดังกล่าวนี้ทำให้พ่อแม่หลายคนเข้าใจ

สืบสนว่าเด็กก็แสดงความรักกับผู้ปกครองเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป และยังพบอีกว่าเด็กไม่ยอมมองสบตากับผู้อื่นได้นาน ๆ

3. ความบกพร่องทางการสัมผัส มักจะได้ยินพ่อแม่ของเด็กออทิสซึมบางคนกล่าวว่า ดูเหมือนเด็กของเขาหูจะหนวก หรือตาจะบอด เนื่องจากเวลาเรียกชื่อเด็ก เด็กจะไม่หันหาเสียงเรียก หลังจากการตรวจทางร่างกายก็ไม่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับอวัยวะการได้ยินและการมองเห็น ซึ่งเด็กกลุ่มนี้บางครั้งพบว่า เด็กสามารถแสดงการตอบสนองการเรียกเสียงเบา ๆ เช่น เสียงแกะกระดาษ ห่อขนมที่อยู่ในห้องถัดไป แทนเสียงตบมือดัง ๆ ทางด้านหลังของเด็ก ส่วนการตอบสนองการมองเห็นนั้น พบว่า เด็กส่วนใหญ่จะไม่มองสบตากับผู้อื่น ควรพิจารณาให้ละเอียดว่าการมองเห็นของเด็กนั้นเป็นการมองแบบมองทะลุผ่านผู้ถูกมองหรือไม่ โดยที่เด็กเองก็ไม่ได้รับรู้ว่าการมองเห็นนั้นเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เด็กกลุ่มนี้แสดงออกทางความรู้สึกได้น้อยมากเช่นกัน เช่น เวลาที่เด็กหกล้มหรือได้รับบาดเจ็บเด็กจะร้องไห้เพียงเล็กน้อยหรือไม่ร้องไห้เลย และมีเด็กกลุ่มนี้บางรายที่ต้องให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการบาดเจ็บที่อาจถึงตายได้

4. การเล่นด้วยของเล่นและการเล่นกับเพื่อน เด็กกลุ่มนี้มักจะไม่ให้ความสนใจในของเล่นที่มีอยู่รอบตัว นอกจากของที่เด็กคุ้นเคยอยู่เป็นประจำเท่านั้นที่เด็กจะให้ความสนใจด้วย ซึ่งจะต่างไปจากความสนใจของเด็กปกติทั่วไปที่จะแสดงความดีใจ เมื่อได้เห็นของเล่นใหม่ ๆ และอยากเข้าไปเล่น เด็กกลุ่มนี้อาจมีความสนใจที่จะเล่นบ้าง แต่เป็นการเล่นแบบขาดหาย และไม่สนใจเด็กอื่น ๆ เดินไปรอบ ๆ ห้องด้วยการจับเฉพาะริมขอบตุ๊กตาหรือสิ่งของนั้น และถ้าอยู่ท่ามกลางญาติหรือเพื่อนเด็กจะไม่เข้าไปเล่นเป็นเรื่องราวแต่จะเข้าไปมองและถอยออกมาหรือวิ่งไล่ตามกลุ่มเด็กไปโดยไม่รู้ความหมายของการวิ่งนั้น

5. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง เด็กกลุ่มนี้ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในทุกเรื่อง ตั้งแต่ในวัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ แม้จะได้รับการสอนอยู่ตลอดเวลา แต่เด็กก็ไม่สามารถเรียนรู้ได้ เพราะเด็กมีความผิดปกติทางด้านกรรับรู้และการแสดงออก ดังนั้น เด็กจึงมีความลำบากในการเรียนรู้อย่างมาก และผู้ที่ต้องรับผิดชอบคือ พ่อแม่ของเด็กที่จะต้องให้การช่วยเหลือเด็กในทุกเรื่อง จนกว่าจะสามารถเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือตนเองได้

กลุ่มที่สอง ได้แก่ แสดงพฤติกรรมมากกว่าปกติ มีดังนี้

1. พฤติกรรมกระตุ้นตนเอง (Self stimulation) อันเนื่องมาจากเด็กกลุ่มนี้ไม่สามารถมีประสบการณ์ในการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนไม่รู้วิธีการสื่อสารด้วยตนเอง ดังนั้น เด็กจึงใช้การกระตุ้นตนเองด้วยการกระทำซ้ำ ๆ แทน ได้แก่ การขยับมือแบบนกกระพือปีก โยกตัว ขำเสียงมองแสงไฟ ขำเสียงมองวัตถุที่หมุนได้ เดินไปมา เดินเขย่งปลายเท้า กระโดด พุดและ

ส่งเสียงร้องโดยไม่มีจุดหมาย กัดฟัน กลั้ล้มหายใจ หายใจแรง เล่นนิ้วมือ เขามือลูบหรือถูไปตามสิ่งของต่าง ๆ ใช้มือวาดรูปในอากาศ เคาะวัตถุให้เกิดเสียงดังและเหม่อลอย เป็นต้น เด็กกลุ่มนี้จะทำพฤติกรรมกระตุ้นตนเองมากน้อยไม่เท่ากัน เด็กบางคนอาจกระตุ้นตนเองมากจนไม่สามารถนับได้ในวันหนึ่ง ๆ

2. การแสดงออกทางอารมณ์ที่รุนแรงและพฤติกรรมก้าวร้าว (temper tantrum and aggression) เด็กกลุ่มนี้มีทักษะทางภาษาต่ำหรือไม่มีเลย ดังนั้น เด็กกลุ่มนี้จึงไม่สามารถพูดคุยกับบุคคลอื่นได้ทั้งในส่วนที่เด็กต้องการสื่อกับผู้อื่นและในส่วนของบุคคลอื่นที่ต้องการสื่อสารกับเด็ก ดังนั้น เด็กจึงเกิดความไม่พอใจจนถึงขั้นโกรธและเด็กเองก็ไม่สามารถระบายความไม่พอใจออกมาเป็นคำพูดได้ เด็กจึงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ว่าจะเป็นต่อตนเองหรือกับผู้อื่นออกมาแทนความไม่พอใจนั้น

กลุ่มที่สาม ได้แก่ พฤติกรรมปกติที่มีการพัฒนาได้เหมาะสมตามวัยและยังคงมีพฤติกรรมนั้นตลอดไป มีดังนี้

1. การพัฒนาการทางด้านการเคลื่อนไหว สามารถพัฒนาทักษะทางการเคลื่อนไหวได้ เช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่ถ้ากรณีที่เด็กมีการพัฒนาการทางการเคลื่อนไหวล่าช้า ควรได้รับการตรวจวินิจฉัยร่างกายเพิ่มเติม

2. ความจำ หลักฐานของการเลียนเสียงและการกระทำซ้ำ ๆ เป็นข้อสังเกตได้ว่า ในด้านความจำเกี่ยวกับการได้ยิน การเห็น เด็กประเภทนี้ มีการจดจำที่ดี เช่น พบว่า เด็กออทิสติกสามารถจำเกี่ยวกับการเลียนเสียงวลี หรือเพลงที่ได้ยินมานานแล้ว หรือสามารถจำชื่อถนนหรือทางกลับบ้านที่เด็กเคยผ่านได้อย่างแม่นยำ ถ้ามีการเปลี่ยนเส้นทางกลับบ้านเด็กจะแสดงความไม่พอใจทันทีและร้องไห้ไม่หยุดจนกว่าจะพากลับทางเดิม เป็นต้น

สรุปได้ว่า อาการเด่นชัดของเด็กกลุ่มนี้ ได้แก่ ความผิดปกติทางการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง การพูดและการใช้ภาษาสื่อสาร การเคลื่อนไหว การอยู่ร่วมกับสังคม ชอบอยู่คนเดียว ไม่รู้จักการปรับตัว ทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ ชอบเล่นของเล่นเดิม ๆ กลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว พูดด้วยเสียงต่าง ๆ ระดับเดียว ส่งเสียงดัง ใช้ความคิดแบบจิตนาการไม่เป็น มีความรู้สึกไวหรือไม่สม่ำเสมอต่อการสัมผัส และไม่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การที่จะสังเกตพบว่าเด็กที่พบเจอมีอาการผิดปกติหรือไม่นั้น ถ้ามีอาการแสดงเห็นได้เด่นชัด ก็จะสามารถระบุได้ไม่ยาก แต่ถ้ามีอาการน้อย จะทำให้การระบุเป็นไปได้ยากมาก ต้องขอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 การวินิจฉัยเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกมีลักษณะภายนอกที่ไม่แตกต่างไปจากเด็กปกติทั่วไป ทำให้การวินิจฉัยโรคทำได้ยาก ดังนั้นแพทย์จึงมุ่งเน้นการวินิจฉัยโรค ตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อผลการรักษาที่ดี วิธีการวินิจฉัยกระทำได้ ดังนี้

ชาตรี วิฑูรชาติ (2546, น. 119) เสนอแนะการวินิจฉัยของกลุ่มออทิสติกใช้อาการและการแสดงจากการตรวจของแพทย์และประวัติจากพ่อแม่เป็นหลักสำคัญ การตรวจทางห้องปฏิบัติการต่าง ๆ มีบทบาทน้อย แนวทางการตรวจวินิจฉัย มีดังนี้

1. ชักถามประวัติจากผู้ปกครองของเด็กอย่างละเอียด โดยเฉพาะด้านพัฒนาการต่าง ๆ เช่น พูดติดอ่างหรือมีพัฒนาการทางภาษาล่าช้ากว่าปกติ
2. ตรวจสภาพจิตและพัฒนาการของเด็ก เช่น ด้านการเล่น ด้านการเข้าสังคม พัฒนาการด้านการสื่อสาร รวมไปถึงสภาพจิตใจมีอาการเหม่อลอยหรือซึมเศร้า
3. ตรวจร่างกายทั่วไปและตรวจร่างกายทางระบบประสาทอย่างละเอียด
4. ตรวจการได้ยิน เมื่อเด็กมีปัญหาพัฒนาการล่าช้าด้านภาษาและการสื่อสาร
5. ตรวจห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ตรวจคลื่นไฟฟ้าในสมอง ตรวจวัดระดับเซโรนีน ปัญญา IQ (intelligence quotient) เช่น ความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา การคิด การใช้เหตุผล การคำนวณ การเชื่อมโยง ตรวจโครโมโซม

เพ็ญแข ลีมีศิลา (2545, น. 15-20) กล่าวถึง การวินิจฉัยที่มาของโรค มีวิธีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การซักถามประวัติอย่างละเอียดจากผู้ปกครองเด็ก เกี่ยวกับประวัติการตั้งครรภ์ของมารดา การคลอด การเลี้ยงดู พัฒนาการด้านสังคม การสื่อความหมาย และร่างกาย
 - 1.1 การแสดงออกของพฤติกรรมเด็กขณะที่อยู่บ้าน
 - 1.2 ชักถามประวัติว่ามีบุคคลในครอบครัวที่มีปัญหา พัฒนาการล่าช้าเหมือนเด็กหรือไม่
 - 1.3 ประวัติการเจ็บป่วยของเด็ก ที่ได้รับการกระทบกระเทือนต่อสมอง
2. การประเมินเพื่อการวินิจฉัย แพทย์ควรให้เด็กได้ วิ่ง เดิน อย่างอิสระ
3. การสังเกตพฤติกรรม หรืออาการต่าง ๆ เพื่อนำมาวินิจฉัย โดยสังเกตว่าพบพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้ ลักษณะที่มากหรือน้อยเกินไป
 - 3.1 ทางร่างกายถ้ามีขนาดของร่างกายที่ใหญ่ หรือเล็กเกินไป มักเกี่ยวข้องกับปัญหาของสุขภาพ

3.2 การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีความผิดปกติ เช่น การเดินอย่างไม่มีจุดหมาย โยกตัว นิ่งเฉย การโบกมือไปมา การแสดงออกทางสังคมและความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง

3.4 การตอบสนองการฟัง ไม่ตอบสนองต่อเสียงพูดของผู้อื่น หรือตอบสนองเฉพาะเสียงบางเสียงเท่านั้น

สรุปการวินิจฉัยภาวะของอาการนี้ได้ว่า การวินิจฉัยโรคดังกล่าว ใช้ผลจากการตรวจของแพทย์และการซักประวัติจากพ่อแม่เป็นหลักสำคัญ ประวัติการตั้งครรภ์ของมารดา การคลอด การเลี้ยงดู การตรวจทางห้องปฏิบัติการต่าง ๆ รวมไปถึง การพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เช่น ร่างกาย การสื่อความหมาย ด้านภาษา การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีความผิดปกติ

1.5 ปฏิสัมพันธ์ทางด้านสังคมของเด็กออทิสติก

นิชรา เรื่องดารกานนท์ (2551, น. 54) กล่าวว่าเด็ก ๆ ทุกคนจะเริ่มมีสังคม หรือมีโอกาสพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตั้งแต่แรก เพราะมีพ่อแม่คอยดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิดตลอดเวลา หรือคอยตอบสนองของความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จนกลายเป็นความผูกพันที่ละเล็กที่ละน้อย สังคมรอบตัวที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวจึงเป็นประสบการณ์แรกในชีวิต ที่จะทำ ให้เด็กคนหนึ่งเรียนรู้และรู้จักการปรับตัว ในอดีตข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาการของโรค มักเริ่มต้นที่อายุ 3-4 ปีแรกเป็นต้นไป เนื่องจากพ่อแม่ไม่สังเกตเห็นความผิดปกติของลูกตนเอง ก่อนหน้านั้น พัฒนาการทางด้านสังคมจึงมักให้ความสนใจว่าเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นเป็นอย่างไร โดยเฉพาะในการเล่น แต่เมื่อมีการศึกษาในกลุ่มเด็กอายุน้อยลง ซึ่งรวมถึงช่วง 1-2 ปีแรกของชีวิต ทั้งในกลุ่มเด็กที่สงสัยว่าอาจผิดปกติ และกลุ่มเสี่ยงซึ่งหมายถึงน้องของผู้ป่วย พบว่า พัฒนาการทางสังคมเริ่มเบี่ยงเบนตั้งแต่ก่อนเด็กจะเข้าสู่วัยสองถึงสามปี ซึ่งเป็นวัยที่ควรเริ่มรู้จัก การพูดคุยและเล่นกับเด็กอื่น ๆ การพิจารณาทักษะทางสังคมอาจดูได้จากการเล่นหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นขณะเล่น โดยทฤษฎีพัฒนาการเล่นจะกล่าวได้ว่าเด็กปกติในระยะ 2 ปีแรก มักไม่ค่อยรู้จักวิธีเล่นกับเด็กอื่น เด็กวัยนี้เพียงนั่งเล่นอยู่ข้างๆ กัน แต่ไม่ได้เล่นด้วยกันอย่างแท้จริง หลังอายุ 2 ปีเด็กจึงค่อยๆ รู้จักแบ่งของกันเล่น และในที่สุดก็เล่นด้วยกันแบบผลัดกันเล่น หรือช่วยกันเล่นที่อายุประมาณ 3 ปีเป็นต้นไป

เด็กกลุ่มนี้มักพบปัญหาทางการเข้าสังคม ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะ อาการที่สำคัญของเด็กกลุ่มนี้ เช่น ไม่มองหน้า หรือสบตา ไม่มีความสนใจ ไม่เล่น กับผู้อื่น ไม่เลียนแบบ ขาดทักษะในการอ่านสีหน้าของผู้อื่น (Taplin, 1999, p. 591) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเด็กปกติ พบว่า เด็กออทิสติกมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมน้อยกว่าเด็กในวัยเดียวกัน ส่วนมากมักมีลักษณะชอบ อยู่คนเดียว (Siegel, 1996, p. 25)

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2540, น. 51) กล่าวว่า เด็กที่เป็นออทิสติก มีการเข้าสังคมในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. กรณีมีความรุนแรงมาก เด็กจะแยกตัวอย่างชัดเจน ไม่สนใจผู้อื่น ไม่สนใจเด็กวัยเดียวกัน ไม่เกิดความกลัวกับบุคคลแปลกหน้า
2. ระดับความรุนแรงน้อย เด็กจะแสดงพฤติกรรมนิ่งเฉย เมื่อมีคนมาทักทาย อาจแสดงท่าทางพอใจบ้าง และไม่มีการเข้าหาผู้อื่น
3. กลุ่มเด็กบางส่วนอาจเดินเข้าไปหาผู้อื่น ด้วยพฤติกรรมที่แปลก ไม่สมเหตุผล

4. เด็กบางคน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ แม้จะมีความสามารถดี อยู่ในสังคมได้ แต่ยังขาดการเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า ปัญหาทางด้านปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มเด็กที่เป็นออทิสติก อาการที่พบ เช่น อาการไม่สนใจผู้อื่น ไม่มองคู่สนทนา ชอบเล่นอยู่คนเดียว หรือแยกตัวออกห่างจากสังคม ทำพฤติกรรมแบบซ้ำ ๆ ซาดทักชะการอ่านสีหน้าของผู้อื่น พฤติกรรมเหล่านี้เป็นปัญหาด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็ก

2. ทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่สำคัญของการดำรงชีวิตร่วมกันและการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่น โดยแต่ละบุคคลจะแสดงออกทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทางที่เหมาะสม ที่เกิดจากการเรียนรู้และการฝึกฝนจากประสบการณ์ต่าง ๆ และนำไปปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจความหมายเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ดังนี้

2.1 ความหมายทักษะทางสังคม

มีนักวิชาการให้ความหมายของ “ทักษะทางสังคม” ดังนี้

จิรวดี จุลสารวาล (2552, น. 1) กล่าวถึงทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของตัวบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความสุข โดยจะต้องมีความสามารถ ที่แสดงออกถึงทักษะทางสังคม ความสามารถทางด้านการควบคุมตัวเอง สามารถสื่อสารได้ และมีความสามารถตัดสินใจเองได้

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถที่ช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น สามารถสื่อสาร และแสดงความคิดเห็นของตนให้ผู้อื่นรับรู้ได้ และรับรู้ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้อื่นได้ด้วย สามารถปรับตัวเมื่อเกิดข้อขัดแย้ง หรือการไม่เข้าใจกันกับผู้อื่น ผู้ที่มีมีจิตสาธารณะที่ดี ย่อมเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555)

Westwood (1977) ให้ความหมายทักษะทางสังคม ว่าส่วนประกอบของพฤติกรรม ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยในการเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และรักษาซึ่งความสัมพันธ์นั้นไว้ได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (ออนไลน์) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ในสังคม ซึ่งได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้และปฏิบัติตามกฎกติกาต่าง ๆ ทางสังคมได้ รวมไปถึงการมีความเข้าใจ โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งวัยเด็กที่ต้องพึ่งพาการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในชีวิต วัยรุ่นที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนรอบข้าง วัยผู้ใหญ่ที่เริ่มสร้างครอบครัว และต้องการ

ความสำเร็จในชีวิต ทักษะสังคมจึงเป็นทักษะที่จำเป็น ที่จะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับทักษะด้านอื่น ๆ

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม เป็นความสามารถในการปรับตัว และทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม รู้จักการรับผิดชอบ สามารถสื่อสารความรู้สึกและความคิดเห็นของตนให้ผู้อื่นรับรู้ สามารถรับรู้ความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่สร้างภาวะและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

2.2 ความสำคัญทางทักษะสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, น. 90) ให้แนวคิดว่าการให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาสาระที่จำเป็นต้องมีความรู้เรียนรู้พื้นฐานทางทักษะอาชีพ ทักษะทางสังคม ทักษะการแก้ปัญหา และพัฒนาชีวิต เพื่อเป็นการสานสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งทักษะเหล่านี้ คือ ทักษะชีวิตที่ทุกคนต้องมี ต้องเรียนรู้ และเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

อุษณีย์ โพธิสุข (2545, น. 120) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมที่ดี จะทำให้บุคคลมีการติดต่อสื่อสารกัน ทำให้ไม่โดดเดี่ยวมีความรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ และสามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมได้ รวมไปถึงการเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม ในฐานะที่เป็นหนึ่งในสมาชิกของสังคม และบุคคลที่มีทักษะทางสังคมที่ดี จะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้

สุขุมมาล เกษมสุข (2535, น. 10-11) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะทางสังคม ถ้าสังคม มีสมาชิกที่มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม จะทำให้สังคมนั้นเป็นสังคมที่สงบสุข มีความเจริญมั่นคง แต่ถ้าสังคมใดมีลักษณะตรงกันข้าม สังคมนั้นย่อมเกิดปัญหาและไม่สงบสุข

ธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา (2536, น. 220) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมส่งผลต่อพัฒนาการในเด็ก และส่งผลทางด้าน การปรับตัว จิตใจ และการเรียน ดังนั้นจึงควรได้รับการแก้ไข ทักษะทางสังคม โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุก ๆ ฝ่าย ช่วยกันพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็ก

สรุปความจำเป็นในการมีทักษะทางสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้และปรับตัว ไม่ว่าจะเป็เด็กหรือผู้ใหญ่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพื่อเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม และสามารถอยู่กับคนอื่นได้อย่างมีความสุข

2.3 ลักษณะพัฒนาการทางสังคมของเด็กออทิสติก

ปัญหาพัฒนาการทางสังคมของเด็กกลุ่มนี้ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่เหมาะสมกับบุคคลอื่น ขาดการควบคุมตนเอง ไม่สามารถพูดคุยกับบุคคลอื่น ไม่สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่น รวมทั้งขาดโอกาสในการเลียนแบบและเรียนรู้พัฒนาการจากเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน เด็กกลุ่มนี้จึงมีลักษณะไม่ชอบเข้าสังคม ชอบอยู่ในโลกส่วนตัวของตนเอง และมีการพัฒนาการทางสังคมช้ากว่าเด็กปกติทั่วไป ไม่สนใจกับสิ่งรอบตัว ได้มีผู้ศึกษาพัฒนาการทางสังคมของเด็กกลุ่มนี้ไว้ดังนี้

เพ็ญแข ลิมศิลา (2541, น. 21) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีการสูญเสียปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้ไว้ ดังนี้

1. มีความบกพร่องในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
 - 1.1 ไม่สนใจใคร เฉยเมย ไม่แสดงออกทางสีหน้า ชื่นชมผู้อื่นไม่เป็น
 - 1.2 กระทำกับคนอื่นเหมือนคนเป็นสิ่งที่ของ
 - 1.3 ไม่มีปฏิกิริยาต่อสัมผัสพันธภาพของบุคคล เมื่ออุ้มโอบกอด
 - 1.4 ทำนายพฤติกรรมคนอื่นไม่ได้
 - 1.5 ไม่เข้าใจความคิด ความรู้สึกของผู้อื่น
 - 1.6 ไม่เข้าใจความต้องการของผู้อื่น
2. แสดงพฤติกรรมไม่ตอบสนอง และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองให้พ้นภัยอันตราย เช่น ถูกมดกัดก็ไม่ปัดมดออกจากตัว อาจยื่นเฉยจนกว่าจะมีคนมาช่วย
3. ไม่สามารถเลียนแบบการกระทำของผู้อื่นได้
4. เล่นกับใครไม่เป็น เช่น การโยนรับลูกบอล
5. ไม่สนใจจะมีเพื่อน มักอยู่ในโลกของตนเอง
6. ไม่เข้าใจสถานการณ์ทางสังคม
7. ไม่เข้าใจคำพูดภาษาและการสื่อสารทางสังคม
8. เล่นบทสมมติไม่เป็น

ผดุง อารยะวิญญู (2546, น. 22-63) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กออทิสติกนั้น มีลักษณะของการבודทางจิตใจ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้เด็กออทิสติกมีปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคมดังต่อไปนี้

1. ขาดความการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น คนทั่วไปมักไม่เข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่น โดยสังเกตจากการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง บางคนรับรู้เร็ว (sensitive) บางคนรับรู้ช้า (Insensitive) แต่เด็กกลุ่มนี้อาจรับรู้ได้ช้า หรือไม่อาจรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นเลย
2. ไม่เข้าใจว่าผู้อื่นรู้อะไรบ้าง เด็กกลุ่มนี้ไม่สามารถคาดเดา ข้อมูลของผู้อื่นได้ว่าต้องสิ่งใด หรือมีข้อมูลใดบ้าง
3. ไม่สามารถทำข้อตกลงกับเพื่อนได้ เพราะไม่รู้ว่าเพื่อนต้องการอะไร และมีคาดหวังอะไรในตัวเรา
4. ไม่รับรู้ว่าคู่สนทนาให้ความสนใจในสิ่งที่เรากำลังพูด จึงอาจเป็นผู้พูด อยู่ฝ่ายเดียวโดยไม่มีผู้ฟัง
5. ไม่สามารถรับรู้ได้ว่าผู้อื่นคิดอย่างไรกับเรา อาจแสดงอาการ หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในที่สาธารณะ
6. ไม่เข้าใจความผิดพลาด คนเราสามารถผิดพลาดได้ในบางครั้ง แต่สำหรับเด็กออทิสติก คนเราจะทำผิดพลาดไม่ได้ หากทำผิดต้องได้รับการลงโทษเสมอ
7. เล่นบทบาทสมมติไม่เป็น ไม่สามารถเล่นละครได้
8. ไม่เข้าใจความหวังดี และเจตนาดีจากผู้อื่น
9. ไม่เข้าใจกฎ หรือกติกาที่สังคมกำหนดไว้

รวรรณ ชีพัฒน์ (2545, น. 10) ได้เสนอวิธีตรวจสอบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กออทิสติกไว้ว่า เด็กออทิสติกมีความบกพร่องทางสังคม มีพฤติกรรมไม่สนใจใคร เฉยเมย เล่นกับใครไม่เป็น และไม่มีการตอบสนองต่อบุคคลอื่น การประเมินพฤติกรรมทางสังคม ควรจะประเมินในเรื่องต่อไปนี้ ไม่สบตา ไม่ชอบการสัมผัส ไม่เลียนแบบวิธีการเล่นของเด็กอื่น ไม่มีความสนใจผู้คนรอบข้าง มักแยกตัวออกจากกลุ่ม และหัวเราะหรือร้องไห้อย่างไม่เป็นเหตุผล

นิชรา เรื่องดารกานนท์ (2551, น. 98) กล่าวว่า เด็กปกติที่อายุประมาณ 2-3 ปีขึ้นไป เมื่อเริ่มพูดคุยโต้ตอบได้และมีทักษะทางสังคมตามวัย จะเริ่มรับรู้และแสดงออกทางอารมณ์ด้วยภาษาพูดและน้ำเสียงที่เหมาะสมมากขึ้นไปด้วย เด็กที่อายุ 3 ปีส่วนมากจะมีคำพูดและน้ำเสียงที่บอกถึงอารมณ์ต่าง ๆ และเด็กกลุ่มออทิสติกเกือบทั้งหมดนี้ ซึ่งรวมถึงกลุ่มที่มีสติปัญญาเป็นปกติและมีภาษาพูดแล้ว ก็มักจะไม่ค่อยมีการแสดงออกทางอารมณ์ด้วยคำพูดและน้ำเสียงที่

ได้หลากหลาย เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไปการเล่นสมมติในบทบาทต่าง ๆ อาจเป็นช่วงเวลาที่เกิดเด็กผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในบทบาทสมมติได้เป็นอย่างดี มีข้อสังเกตจากการศึกษาวิจัยพบว่าเด็กกลุ่มนี้มักจะไม่วุ่นวายในการเล่นบทบาทสมมติ หรือเล่นไม่เป็น

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางด้านสังคม ของกลุ่มเด็กออทิสติกนั้น มีอาการไม่สนใจผู้อื่น ไม่เข้าใจความรู้สึก ความคิด และความต้องการของผู้อื่น ไม่เข้าใจสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ชอบแยกตัวออกจากกลุ่ม และอยู่โลกส่วนตัวของตนเอง ไม่เล่นบทบาทสมมติ หรือเล่นไม่เป็น มักสนใจกิจกรรมที่ตนเองชอบแบบซ้ำ ๆ พัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กออทิสติก จำเป็นต้องได้รับการสอนแบบซ้ำ ๆ

2.4 แนวทางการฝึกทักษะทางสังคม

ผดุง อารยะวิญญู (2546, น. 26-28) ได้ให้ความหมายของการสอนโดยใช้เรื่องราวเกี่ยวกับสังคม (social stories) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติก และเด็กอื่นที่ขาดทักษะทางสังคม ผ่านรูปแบบเรื่องราวที่ง่าย ๆ โดยการใช้การรับรู้จากรูปภาพ ทำเป็นหนังสือภาพ และมีประโยคกำกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม หรือสถานการณ์ในสังคม ซึ่งจะช่วยให้เด็กออทิสติกเข้าใจสถานการณ์นั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ

1. ให้เด็กเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง
2. ทำให้เด็กไม่รู้สึกลำบากใจ หากตนเองต้องอยู่ในสถานการณ์นั้น
3. ช่วยให้เด็กหาข้อเสนอนั้นที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้น
4. ช่วยให้เด็กมีทักษะด้านการสื่อสาร

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (ออนไลน์) กล่าวถึงแนวทางการสร้าง ให้เด็กมีทักษะทางสังคม ควรเริ่มตั้งแต่วัยเยาว์ โดยมีแนวทางดังนี้

การสร้างมิตรภาพ โดยการเริ่มจากการผูกมิตรกับผู้อื่นก่อนเสมอทั้งต่อเพื่อนฝูง ครูอาจารย์เช่น การยิ้มอย่างจริงใจเข้าไปแนะนำตัวและทำความรู้จักกับผู้อื่น การรู้จักการเป็นผู้ให้มากกว่า จะเป็นผู้รับฝ่ายเดียว หากเด็กมีไม่กล้า หรือเขินอาย ควรช่วยเหลือเด็กด้วยการ เริ่มพูดคุย และแนะนำให้เด็กรู้จักกับเพื่อน ๆ และสามารถสานสัมพันธ์ต่อไปเองได้ รวมถึงให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องนี้อย่างเป็นระบบด้วยการผ่านเหตุการณ์จริงหรือเหตุการณ์สมมติ การสอนให้คิดถึงผู้อื่น โดยการเอาใจเขามาใจเรา และร่วมกันอภิปรายเป็นหลักการสอนเด็กในภาคปฏิบัติ ทั้งพฤติกรรม การแสดงออกทั้งทางคำพูด และการกระทำ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะสังคมด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นจริงในชีวิต กิจกรรมที่ใช้ในการสอนเด็กให้มีทักษะทางสังคมนั้น มีหลายรูปแบบซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงวัย ครูจำเป็นต้องเลือกให้เหมาะสมกับการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่น

สรุปได้ว่าแนวทางการฝึกทักษะทางสังคม สามารถฝึกพร้อมกับการเรียนการสอนตามปกติ เพื่อให้เด็กเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นกับตนเอง เป็นการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น ๆ รอบข้าง และสามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ตนเจอได้อย่างเหมาะสม สำหรับเด็กออทิสติกนั้น แนวทางการฝึกทักษะทางสังคมนั้น อาจต้องอาศัยการกระตุ้นการเรียนรู้มากกว่าเด็กปกติ หรือมีการใช้ภาพและคำประกอบสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กออทิสติกสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจในสถานการณ์ที่พบเจอได้ดีขึ้น

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี

3.1 ความหมายของกิจกรรมดนตรี

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของกิจกรรมดนตรีไว้ดังนี้

อรรถวรรณ บรรจงศิลป์ (2538) กล่าวว่า เด็กจะเกิดความเข้าใจในดนตรี จำเป็นที่ จะมีความสามารถทางดนตรี และมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีนั้น ครูควรมีการจัดกิจกรรมดนตรีให้เด็กได้รับรู้อย่างหลากหลาย ซึ่งการรับรู้ที่นั่นหมายถึง การได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ฯลฯ ยิ่งรับรู้มากเท่าใด ความเข้าใจก็จะมากขึ้นเท่านั้น การจัดรูปแบบการสอนดนตรี ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสสัมผัสดนตรีด้วยตนเอง

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, น. 133) ได้กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมดนตรีว่า กิจกรรมดนตรีหมายถึง กิจกรรมทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ทางดนตรี และเกิดทักษะทางดนตรี องค์ประกอบของกิจกรรมดนตรี ได้แก่ ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินการ ผู้ร่วมกิจกรรม โดยมีรูปแบบของกิจกรรมดนตรีที่หลากหลายเป็นไปตามจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมทำให้มีรายละเอียดองค์ประกอบต่างกันไป ได้แก่

1. กิจกรรมในห้องเรียน ผู้ดำเนินกิจกรรม คือ ครูผู้สอนดนตรี ผู้ร่วมกิจกรรม คือ นักเรียน หรือผู้เรียนดนตรี และรูปแบบกิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในห้องเรียนซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ

2. กิจกรรมดนตรีนอกห้องเรียน การแสดงดนตรีอาจจะเป็นผู้สอนทำการแสดง หรือนักเรียน เป็นผู้แสดง

3. กิจกรรมดนตรีในสังคม มักจะเป็นกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงดนตรี ในลักษณะนี้ ผู้จัด คือหน่วยงานต่าง ๆ ทางดนตรี หรือทางการศึกษา ผู้ดำเนินกิจกรรม คือ นักดนตรี ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ฟังดนตรี นอกจากกิจกรรมดนตรี ในสังคมอาจจะเป็นรูปแบบอื่น ๆ ได้ นอกเหนือจากการแสดงดนตรี

4. กิจกรรมตามสื่อต่าง ๆ โดยมีรูปแบบเป็นไปตามประเภทของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์ ผู้จัด คือ ผู้ผลิตรายการ ผู้ดำเนินรายการ คือ ผู้ที่มีความรู้ทางดนตรี หรือ วิทยากรที่ผู้จัดเชิญมา ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ร่วมรายการให้ห้องส่ง หรือผู้ชมทางบ้าน สื่อวิทยุ ผู้จัด คือ ผู้ผลิตรายการ ซึ่งอาจจะเป็นคนๆ เดียวกับผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ฟังทางบ้าน

สรุปได้ว่า กิจกรรมดนตรีหมายถึง การจัดกิจกรรมโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางด้านดนตรี และเกิดทักษะทางดนตรี ได้แก่ ทักษะการร้องเพลง ทักษะการฟัง ทักษะการเล่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการอ่านโน้ต

3.2 ประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมดนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวถึงคุณค่าทางดนตรีไว้ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ดนตรีมีส่วนช่วยในการพัฒนาด้านการเคลื่อนไหว การมีปฏิสัมพันธ์กับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ขณะที่เด็กเคลื่อนไหวหรือเล่นดนตรี กล้ามเนื้อใหญ่จะเกิดการพัฒนา

2. ด้านอารมณ์ ดนตรีให้ความสนุกสนาน และช่วยให้เด็กได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระและสร้างสรรค์ได้ การแสดงออกทางด้านการร้องเพลง จะช่วยลดปล่อยพลังงานและคลายความเครียดของเด็ก ได้เรียนรู้ว่าดนตรีมีทั้งเศร้า สุข เศร้า โกรธ เห็นใจ ฯลฯ

3. ด้านสังคมดนตรี มีส่วนช่วยให้เด็กรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การร้องเพลงด้วยกันทำให้มีความรู้สึกร่วมกัน

4. ด้านสติปัญญา ดนตรีถือเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา จึงต้องอาศัยกระบวนการรับรู้ การจำ และการสร้างมโนทัศน์ ดังนั้นเด็กจะต้องมีประสบการณ์ตรง ในด้านการลงมือทำ หยิบ จับ สัมผัส การรวบรวม การรับรู้และจินตนาการ ได้แก่ การฟัง การดู และการเคลื่อนไหว จากสัญลักษณ์และเครื่องหมาย

5. การสร้างสรรค์ เด็กสามารถแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ แสดงความคิด ความรู้สึกอย่างอิสระ ในการเล่นดนตรี เด็กต้องการเวลา ทักษะต่าง ๆ ความรู้ที่จะคิดออกแบบ และการแสดงออกด้วยวิธีของตนเอง

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) กล่าวถึงคุณค่า และประโยชน์ของดนตรีต่อเด็กไว้ดังนี้

1. ดนตรีมีส่วนช่วยพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก ดนตรีเป็นสิ่งเร้า ให้เด็กได้กล้าแสดงออก

2. ดนตรีมีส่วนช่วยพัฒนาการตอบสนองทางอารมณ์ของเด็ก

3. ดนตรีช่วยพัฒนาด้านปัญหา โดยเหตุที่ดนตรีเป็นเหมือนปัญหาที่ทำให้เด็กคิด และทำความเข้าใจกับเรื่องของเสียง และช่วยพัฒนาด้านการรับรู้ ตลอดจนการเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ

4. ดนตรีช่วยพัฒนาด้านภาษา เมื่อเด็กต้องการร้องเพลง การเรียนรู้ทางด้านภาษา จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อเด็กที่จำเป็นต้องรู้ นอกจากนี้เด็กยังใช้ภาษา ในการบอก อารมณ์ และความรู้สึกต่อดนตรี ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดพัฒนาการการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น

5. ดนตรีมีช่วยพัฒนาการทางด้านร่างกาย เนื่องจากดนตรีมีส่วนที่ทำให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อได้ยินเสียงเพลง

6. ดนตรีมีช่วยพัฒนาความเป็นตัวของตนเอง ทำให้เด็กเข้าใจถึงความเป็นตัวตนของตนเอง

7. ดนตรีซึ่งเป็นโสตศิลป์ ซึ่งทำให้เด็กเกิดการพัฒนาการทางด้านสุนทรีย์ ซึ่งจำเป็นไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป ดนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์สุนทรีย์ โดยการตอบสนองต่อดนตรี จะนี้ช่วยให้เด็กรู้ซึ้ง และเข้าใจถึงความสวยงามของดนตรี และความรู้สึกต่อดนตรีของตนเอง สิ่งเหล่านี้มักถูกละเลยในการศึกษาทั่วไป การที่เด็กมีประสบการณ์ทางดนตรี จะช่วยเติมความรู้สึก และความต้องการของเด็กได้ ซึ่งทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์

แพง ชินพงศ์ (2556) กล่าวว่า ดนตรีเครื่องมือสำคัญ ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็กได้ดีในทุกช่วงวัย ดังนี้

1. ดนตรีช่วยพัฒนาร่างกาย เมื่อเด็กได้ยินเสียงดนตรี เด็กจะมีอาการตอบสนองด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยการกระโดดไปมา การส่ายเอวหรือการยกไหล่ ให้เข้ากับจังหวะ หรืออาจจะร้องเพลง และเล่นดนตรีตามจังหวะ เด็กเล็ก ๆ ชอบที่จะเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง ซึ่งกิจกรรมนี้ช่วยให้เด็ก ๆ ได้พัฒนาทางด้านร่างกาย

2. ดนตรีมีช่วยพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ การเล่นดนตรีเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ เช่น อารมณ์ตื่นเต้น สนุกสนาน ดนตรีที่มีจังหวะเร็วจะทำให้เด็ก ๆ มีอารมณ์แจ่มใส จิตใจเบิกบาน ขณะที่ดนตรีที่มีจังหวะช้า จะทำให้เด็กมีอารมณ์ผ่อนคลาย และมีสมาธิ

3. ดนตรีมีกระบวนการพัฒนาทักษะทางสังคม กิจกรรมดนตรีแบบกลุ่ม เช่น การร้องเพลง และเล่นดนตรีกับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน การผลักดันกันเป็นผู้นำและผู้ตาม มีส่วนช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

4. ดนตรีมีส่วนช่วยพัฒนาสมอง เพราะดนตรีช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของเด็ก กิจกรรมดนตรีนั้น มีส่วนช่วยทำให้เกิดกระบวนการคิด และทำให้สมองของเด็กทำงานอย่างสมดุล ขณะที่ฟังดนตรีเด็กจะรู้สึกผ่อนคลาย

สรุปได้ว่าประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมดนตรีนั้นมีประโยชน์ต่อเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาสมาธิ และพัฒนาสมองที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมดนตรี ทั้งกิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมเดี่ยว ช่วยให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ความเครียดในขณะที่ทำกิจกรรมดนตรีไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยว การส่งเสริมกิจกรรมดนตรีให้สำหรับเด็กออกฮิสติก เป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ หรือบางครั้ง อาจใช้ดนตรีเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ

3.3 ทักษะทางดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2537, น. 8-9) กล่าวถึงทักษะดนตรี คือ ทักษะดนตรีเป็นส่วนที่ช่วยให้เข้าใจในดนตรีได้ และจัดเป็นสิ่งสำคัญของการศึกษาดนตรี สำหรับผู้ที่จะเป็นนักดนตรี (musician และ performer) ทักษะดนตรีประกอบไปด้วย 6 ทักษะ ดังนี้

1. การฟัง (Listening) เป็นทักษะที่มีความสำคัญ เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ดังนั้นการฟังย่อมเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการช่วยให้ผู้ที่ศึกษาดนตรี เกิดความรู้ความเข้าใจ พร้อมกับนำไปสู่ความซาบซึ้งของดนตรีต่อไป การฟังจึงเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน แต่ไม่ใช่เป็นการฟังเพลงทั่วไป เนื่องจากบทเพลง มีองค์ประกอบและโครงสร้างของดนตรีที่ซับซ้อน ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะที่ควรได้รับการพัฒนา จัดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ และไม่จำเป็นที่ผู้ฟังจะต้องเล่นดนตรีได้ หรือร้องเพลงได้

2. การร้อง (Singing) เป็นทักษะทางดนตรี ที่ต้องฝึกฝนเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ ทางดนตรี ทั้งนี้เนื่องจากการร้องเพลง มีหลายรูปแบบ และเทคนิคการร้องต่าง ๆ การร้องเพลงจะต้องมีทักษะการร้องเพลง เข้าใจถึงหลักการ ย่อมจะทำให้การร้องเพลงไพเราะน่าฟัง การร้อง

เพลงจึงเป็นทักษะที่ผู้ศึกษาดนตรีแสดงออก แตกต่างจากการฟังที่เป็นลักษณะของการรับเสียงเข้าไป จึงเห็นได้ว่าการร้องเพลงเป็นกิจกรรมดนตรีที่ สร้างความสนุกสนาน ในการเรียนการสอนดนตรี ผู้เรียนควรได้ร้องเพลงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การร้องเดี่ยว การร้องหมู่ การร้องประสานเสียง เป็นต้น

3. การเล่น (playing) เป็นสิ่งสำคัญของผู้เรียนดนตรี สำหรับการเรียนดนตรี ตั้งแต่ระดับเบื้องต้น จนถึงระดับสูงนั้น การเล่นดนตรีไม่ได้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเล่นดนตรี แต่เป็นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรี และเกิดประสบการณ์ทางดนตรีอย่างครบถ้วนเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีกับดนตรี

4. การเคลื่อนไหว (Moving) การเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นการตอบสนองต่อดนตรี ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานอย่างหนึ่ง มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจดนตรี เช่นเดียวกับการร้องหรือการเล่น การเคลื่อนไหวร่างกายนั้น เป็นกิจกรรมที่ดีกับผู้เรียนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับอนุบาล และประถมศึกษา เพราะการเคลื่อนไหวร่างกายจะช่วยพัฒนาพื้นฐานทางด้านดนตรีได้เป็นอย่างดี การเคลื่อนไหวร่างกาย จึงเป็นทักษะดนตรีพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่ง

5. การสร้างสรรค์ (Creating) การสร้างสรรค์ดนตรี หมายถึง การแต่งหรือประพันธ์เพลง รวมไปถึงการด้นสด (improvisation) ซึ่งเป็นการแสดงออกทางดนตรีที่ใช้ความรู้ความเข้าใจในความรู้ทางดนตรีทั้งหมด จึงเป็นทักษะทางดนตรีที่ใช้ความรู้พื้นฐานทางดนตรีอย่างมาก อย่างไรก็ตามการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ สามารถกระทำได้ในหลายลักษณะ และหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนดนตรีควรจะหมั่นศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทาง ต่อการแสดงดนตรี และช่วยสร้างความเข้าใจต่อดนตรีได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะผู้เรียนจะอยู่ในระดับการศึกษาใด

6. การอ่าน (Reading) เป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้เรียนดนตรีจำเป็นต้องมี เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ดังนั้นแล้ว เราจะให้เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์แทนเสียง ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกอ่าน และทำความเข้าใจในเครื่องหมาย ของดนตรี เพื่อการถ่ายทอดออกมาได้อย่างสมบูรณ์

สรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางดนตรีทั้ง 6 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหวร่างกาย การสร้างสรรค์ และการอ่านโน้ตหรือสัญลักษณ์ ซึ่งทั้ง 6 ทักษะจะส่งผลต่อผู้เรียนมีประสบการณ์ทางดนตรีที่ครบสมบูรณ์ และสามารถต่อยอดในด้านดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การจัดกิจกรรมในระดับประถมศึกษา

กิจกรรมดนตรีที่มีในระดับประถมศึกษา ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาสำคัญ ของการวางปูพื้นฐานที่ดีโดยแท้ ถ้าผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ดนตรีได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามการพัฒนาการเรียนรู้ ย่อมจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงโครงสร้างของดนตรีได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนดนตรีในระดับสูงต่อไป

1. กิจกรรมดนตรี ในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นระดับต้นของการเรียนรู้สาระดนตรี มีข้อควรคำนึงหลายอย่างต่อการกิจกรรมดนตรี ดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมก่อนการสอนดนตรี ทั้งนี้เพื่อเป็นการวางรากฐานที่สำคัญ และยังเป็นการทบทวนบทเรียนต่าง ๆ

1.2 สาระดนตรีที่น่าเสนอในระดับประถมศึกษา ควรเน้นเรื่องของเสียงมาก่อนสัญลักษณ์ เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ผู้สอนควรทำทุกอย่างให้ผู้เรียนเห็นภาพชัดเจนมากที่สุด จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น

1.3 เครื่องหมายที่ใช้ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมดนตรี อาจเป็นภาพ หรือสัญลักษณ์ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน เพื่อช่วยใช้เกิดการเรียนรู้ที่ดีมากยิ่งขึ้น

1.4 การจัดกิจกรรมดนตรีควรให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ในการกิจกรรมดนตรีแต่ละคาบเรียน โดยเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนทักษะนั้น ๆ ได้อย่างเต็มที่ เนื้อหาดนตรีที่ใช้ควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การฝึกการร้องเพลง เป็นทักษะที่ควรเน้น เพื่อช่วยพัฒนาการร้องของเด็กให้มีคุณภาพ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหาดนตรีต่อไปได้อย่างดี

1.5 เจตคติต่อดนตรียังคงเป็นสิ่งที่สำคัญ จึงควรจัดกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและสนใจต่อดนตรี นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับดนตรีทุกประเภท และควรพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้รับรู้ถึงคุณค่าทางด้านดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งต่อดนตรี

1.6 ผู้สอนดนตรีควรสำรวจความสามารถทางดนตรี เพื่อเป็นแนวทางในการแนะนำผู้เรียน ที่ต้องการศึกษาดนตรีในระดับสูงต่อไป

2. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมดนตรี ในระดับประถมศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้เรียนดังนี้

2.1 พัฒนาสาระทางดนตรีทั้งเนื้อหาและทักษะทางดนตรีหลังจากเตรียมความพร้อมแล้ว

2.2 พัฒนาเนื้อดนตรีที่เกี่ยวกับ ทำนอง จังหวะ รูปแบบ สีสันทัน เสียง และเสียงประสานขั้นต้น

2.3 ทักษะทางดนตรีควรได้รับการฝึกและพัฒนาในทุกด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่านและการสร้างสรรค์

2.4 พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ รวมไปถึงการใช้สัญลักษณ์ดนตรี ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญและช่วยในการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป

2.5 พัฒนาการรับรู้สุนทรียรสของดนตรี

3. เนื้อหาการจัดกิจกรรมดนตรีขั้นพื้นฐาน กิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษาควรเป็นสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะช่วยสร้างแนวคิดที่ดีต่อดนตรี โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับ ทำนอง รูปแบบ สีสันทัน จังหวะ ลักษณะของเสียง ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาต่อยอดในระดับสูงได้ การเรียนรู้ดนตรีควรใช้ทักษะดนตรีเป็นสื่อโดยเฉพาะ การร้องและการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นทักษะที่ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรได้ฝึกปฏิบัติเสมอ คือ การมีสมาธิในการฟัง หรือการปฏิบัติดนตรี ดังนั้นในการสอนทักษะการฟังผู้สอนควรเน้นในเรื่องสมาธิในการฟังด้วยเสมอ

4. กิจกรรมการสอนดนตรีของระดับประถมควรเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก เพราะผู้เรียนในวัยนี้ยังคงสนุกกับการได้เคลื่อนไหวร่างกาย หรือปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากกว่าการนั่งฟังอธิบาย นอกจากนี้การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจจากประสบการณ์ตรงกับทักษะต่าง ๆ ด้านดนตรี ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ มีแนวคิด และความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น กิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษา จึงควรมุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติทักษะอย่างใด อย่างหนึ่งในแต่ละคาบที่สอน และผสมผสานทักษะดนตรีอื่น ๆ เอาไว้ให้ครบถ้วนทุกทักษะ เนื้อหาดนตรีที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา และควรเริ่มจากรูปธรรมให้มากที่สุดในการสอน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537)

4. โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) ได้จัดตั้งโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อเป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีศักยภาพในการเรียนร่วมในระดับชั้นอนุบาล และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งการจัดการศึกษานี้ ได้เปิดโอกาสการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เน้นระบบการศึกษาแบบเรียนร่วม และมีครูดูแลในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโครงการฯ

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบำบัด และเตรียมความพร้อมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถเข้าสู่สังคมในโรงเรียนได้
2. เพื่อรองรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียน ในชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติในรูปแบบต่าง ๆ
3. เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ดี ระหว่างผู้ปกครองเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือ และลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
4. เพื่อให้เป็นการพัฒนาบุคลากร เพื่อพัฒนาวิชาการความรู้อันจะนำไปใช้ในการดูแลทางด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรมของทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษต่อไป

รูปแบบการจัดการศึกษาของโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ การจัดการศึกษานั้น ได้เปิดโอกาสการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเน้นระบบการศึกษาแบบเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ ซึ่งมีครูคอยดูแลในชั้นเรียน และทั้งนี้ยังมีการจัดระบบการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนร่วมได้ในบางวิชา โดยให้เรียนในห้องเรียนเสริมวิชาการกับครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งได้จัดเนื้อหาการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งให้สอดคล้องกับความต้องการแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้ได้มีการจัดรูปแบบของชั้นเรียน ดังนี้

1. ชั้นเตรียมความพร้อมเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นปฐมวัย ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ก่อนจะเข้าสู่ระบบการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และมีการเรียนร่วมบางเวลา เพื่อให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติและได้ฝึกการเข้าสังคมผ่านการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน เช่น วิชาดนตรี ศิลปะ พลศึกษา คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
2. ชั้นการเรียนร่วมบางเวลา หมายถึง การให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนในชั้นเรียนปกติในบางรายวิชาโดยประเมินตามความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งวิชา

พื้นฐานที่นักเรียนจะได้เรียนร่วม คือ วิชาดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ พลศึกษา การงานอาชีพ คอมพิวเตอร์ และร่วมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือรายวิชาอื่น ๆ เพิ่มเติมตามศักยภาพของนักเรียน ซึ่งนักเรียนที่รับการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ คือ เป็นเด็กที่มีความบกพร่องไม่มากไปจนถึงระดับมาก จึงไม่อาจเรียนร่วมเต็มเวลาได้ ทั้งนี้ในรายวิชาที่นักเรียนไม่สามารถเรียนร่วมได้ ทางโครงการศูนย์การศึกษาพิเศษได้จัดการศึกษาในชั้นเรียนพิเศษ

3. ชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา หมายถึง การจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนชั้นเดียวกับเด็กปกติ ตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียนรวมทั้งกิจกรรมนอกโรงเรียน โดยมีครูการศึกษาพิเศษสอนคู่ขนานในชั้นเรียนเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีความสามารถในการเรียนรู้และมีความพร้อมทางวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

การวัดและประเมินผล

1. การจัดทำ “แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล” (IEP) โดยมีคณะกรรมการ
2. การนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ไปใช้ในการพัฒนานักเรียน
3. แบบสังเกตพฤติกรรมในการเรียน โดยครูผู้สอนและครูการศึกษาพิเศษ
4. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน เพื่อจัดรูปแบบในการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนรายบุคคล
5. จัดอุปกรณ์และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ปรับวิธีการสอบ กำหนดเวลาในการสอบให้เหมาะสม/ พร้อมที่จะสอบ
6. วัดและประเมินผลการเรียนรู้นักเรียนเป็นรายบุคคล

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ จัดการเรียนการสอนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อต้องการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เสริมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ปกติ ดังมีการจัดรูปแบบการเรียนตามศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการใช้ห้องสมุด เป็นกิจกรรมที่จัดสอนให้ผู้เรียนในระดับอนุบาล โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เกิดความรู้ความเข้าใจในทักษะการใช้ห้องสมุด การจัดเก็บและสืบค้นข้อมูล การดูแลรักษาหนังสือ การยืม – คืน หนังสือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อปลูกฝังให้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดเป็น ทำเป็น และรู้จักเลือกสิ่งที่ดีก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

2. กิจกรรมการฝึกพูด คือการจัดการสอนให้กับผู้เรียนในระดับอนุบาล และระดับชั้นประถมศึกษา เฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาในการพูดและการใช้ภาษาที่เป็นปัญหาในการเรียน ซึ่งจะมีการจัด รูปแบบการสอนและกิจกรรมให้ตรงกับศักยภาพของผู้เรียนแบบรายบุคคล เพื่อให้มีทักษะในการใช้ภาษาที่ดีขึ้น และสามารถสื่อสารได้อย่างเข้าใจมากขึ้น

3. กิจกรรมการพัฒนากล้ามเนื้อ เป็นกิจกรรมที่ทำการสอนให้กับผู้เรียนในระดับอนุบาล ระดับชั้นประถมศึกษา เฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะทางร่างกาย

4. กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม เป็นกิจกรรมที่จัดสอนให้กับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา เฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับความบกพร่องทางทักษะด้านอารมณ์และสังคม ซึ่งโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เพราะคุณธรรมส่งผลต่อพฤติกรรม ความคิด และจิตใจของนักเรียน จะทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่กับบุคคลอื่นได้

5. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม เป็นการจัดกิจกรรมที่จัดสอนให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีการพัฒนาตนเอง และเพิ่มพูนความสามารถให้เต็มศักยภาพ ซึ่งเปิดสอนวิชาเลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเป็นการตอบสนองหรือส่งเสริมความต้องการ และพัฒนาด้านความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมพัฒนาการและทักษะที่นักเรียน ต้องใช้ในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับสังคม เช่น ทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน สุขภาพดีมีพลัง งานบ้านแสนสนุก เป็นต้น

6. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมจะมุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกัน อันนำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์แก่สังคม และพัฒนาบุคลิกภาพลักษณะนิสัย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความสำนึกที่ดี รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักวิจัยหลายท่านทำการวิจัยเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ของเด็กออทิสติกด้วยการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกดังนี้

วิยะดา คำลาพิศ (2557) ได้ศึกษา การศึกษา กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการฝึกฝนโดยใช้ศิลปะสร้างสรรค์มีทักษะทางสังคมในทุกด้านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุจิพัชญ์ อภิพัฒน์กิตติกุล (2557) ได้ศึกษา ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีมีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมสูงขึ้นทุก ๆ ด้าน

กัลยาณี อินต๊ะสิน (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในระดับปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบการเล่นเกม ผลของการวิจัยพบว่า ทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ผ่านจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวมีพฤติกรรมทางสังคมในด้านการเล่นร่วมกับเพื่อน ด้านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มอยู่ในระดับดี

นภาพร พักมี (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ผลของการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเพิ่มขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากสรุปผลของงานวิจัยที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมทั้งทางด้านศิลปะ
สร้างสรรค์ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเกม นั้นมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะ
ทางด้านสังคมของเด็กออทิสติกให้ดีขึ้น และทำให้เด็กออทิสติกสามารถปรับตัว มีชีวิตอยู่ได้อย่าง
ปกติสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษากิจกรรมดนตรีที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นกลุ่มเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษา โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) จำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มเด็กออทิสติก อายุ 7 ปี เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) จำนวน 5 คน ที่มีความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เครื่องมือทดลอง เป็นแผนการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก
2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบวัดทักษะทางสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1. เครื่องมือทดลอง เป็นแผนการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก

1.1 ศึกษาหลักการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและกำหนดขอบเขตเนื้อหาสำหรับแผนการจัดกิจกรรมดนตรี ดังนี้

1.1.1 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นกิจกรรมดนตรีที่ประกอบไปด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการฟังเพลง กิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมการเคลื่อนไหว กิจกรรมการสร้างสรรค์ กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรี และกิจกรรมการอ่านโน้ตดนตรี เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ทั้ง 3

ด้านได้แก่ ทักษะด้านการควบคุมตนเอง ทักษะด้านการสื่อสารกับผู้อื่น และทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมไปถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนกับหลังเรียนกิจกรรมดนตรีเพื่อดูประสิทธิผลของกิจกรรมดนตรีกับเด็กออทิสติก

1.1.2 การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก โดยกำหนดให้สอดคล้องกับเนื้อหาของการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก และสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ดังนี้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมดนตรี

1. นักเรียนสามารถร้องเพลงได้
2. นักเรียนสามารถอ่านโน้ตดนตรีได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีได้
4. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์จังหวะหรือเพลงได้
5. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะได้
6. นักเรียนสามารถนั่งฟังเพลงจากครูบรรเลงหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

1. นักเรียนสามารถสื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้
2. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมดนตรีร่วมกับเพื่อนได้
3. นักเรียนสามารถทำตามกฎและกติกาในการร่วมกิจกรรมดนตรีได้

1.2 ดำเนินการสร้างแผนกิจกรรมดนตรีเด็กออทิสติกตามเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนด ซึ่งมีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่ม แบ่งเป็น 12 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี
2. กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลล์
3. กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง
4. กิจกรรมการร้องเพลงแมงมุม
5. กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลล์เพลงแมงมุม
6. กิจกรรมสีสันท่างานอง
7. กิจกรรม Jumping Beat
8. กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเพลง Twinkle twink little star
9. กิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ
10. กิจกรรมการร้องเพลงรักซึ่งกันและกัน

11. กิจกรรมโน้ตเพลงสัญญาณมือ

12. กิจกรรมสร้างสรรค์บทเพลง

1.3 นำแผนการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติกที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีจำนวน 3 คน และการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษจำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้/เนื้อหา/กิจกรรม/สื่อการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้เพิ่มขนาดตัวอักษรที่ใช้ในแบบทดสอบของนักเรียนเนื่องจากตัวอักษรมีขนาดเล็กไปสำหรับผู้เรียน และมีการแนะนำให้ปรับเปลี่ยนบทเพลงจากเพลง London bridge เป็นเพลง Twinkle Twinkle little star โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษให้ความเห็นว่าเพลง Twinkle Twinkle little star เป็นบทเพลงที่มีทำนองไม่ซับซ้อน และเป็นเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคยกับทำนองเป็นอย่างดี เพราะทางโครงการการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษได้มีการเปิดเพลงนี้ให้กับเด็กฟังอยู่หลายครั้ง

1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแก้ไขตรวจและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (try out) ใช้กับเด็กออทิสติกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ผลประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (E1/E2 Efficiency Index หรือ 80/80 Efficiency Index) 81.60/83.20 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก

คะแนนการทดสอบ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ (E_1 / E_2)
ระหว่างเรียน (E_1)	62.77	81.60	83.20/81.60
หลังเรียน (E_2)	64.00	83.20	

1.5 ปรับปรุงและเตรียมแผนกิจกรรมดนตรีที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบวัดทักษะทางสังคม

2.1 ศึกษา नियามทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะทางสังคม

2.3 เขียนนิยามปฏิบัติการของทักษะทางสังคมโดยเขียนนิยามตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด พร้อมทั้งกำหนดแผนการเขียนข้อคำถาม

2.4 เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการ และแผนการเขียนข้อคำถามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งลักษณะข้อสอบที่สร้างเป็นสถานการณ์สมมติ ซึ่งเป็นเรื่องราวสั้นๆ ที่ประสบในชีวิตประจำวัน นำไปทำเป็นแบบสำรวจพฤติกรรมเพื่อหาคำตอบโดยให้นักเรียนตอบตามพฤติกรรมของตนที่จะกระทำเมื่อประสบกับสถานการณ์นั้น ๆ แล้วนำคำตอบไปวิเคราะห์เพื่อประเมินทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก มีจำนวนข้อคำถามด้านละ 15 ข้อ 3 ด้าน คือ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น และด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ลักษณะของแบบทดสอบวัดทักษะทางสังคมเป็นสถานการณ์เลือกตอบ 3 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยต้องการ 30 ข้อ ด้านละ 10 ข้อ ซึ่งแบ่งตามที่กำหนดไว้ 3 ด้าน โดยการให้คะแนน แต่ละข้อมีน้ำหนักเป็น 0, 1, 2 โดยยึดหลัก ดังนี้

2 คะแนน สำหรับคำตอบที่เป็นการกระทำอย่างมีเหตุผล และแสดงถึงการปฏิบัติที่ถูกต้อง

1 คะแนน สำหรับคำตอบที่เป็นการกระทำหรือปฏิบัติเพื่อหลบหลีกการเข้าสังคม

0 คะแนน สำหรับคำตอบที่เป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม

2.5 นำแบบวัดทักษะทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบวัดทักษะทางสังคมโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ 3 คน ด้านการวัดการประเมินจำนวน 2 คน ประเมินความเที่ยงตรงของข้อคำถามในแบบวัดทักษะทางสังคม โดยการหาค่าความสอดคล้อง (Index of Congruency) ของผลประเมินข้อคำถามเป็นรายข้อ และใช้ข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ที่ 0.6-1.0 เป็นข้อคำถามในแบบวัดทักษะทางสังคม

2.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะทางสังคมที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแก้ไขตรวจและปรับปรุงแล้วไปทดลอง (try out) ใช้กับเด็กออทิสติกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลที่ได้จากการตอบแบบทดสอบวัดทักษะทางสังคมมาวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบวัดทักษะทางสังคม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha-coefficient) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2-0.8 มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบวัดทักษะ และใช้ค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป และคัดเลือกแบบวัดทักษะทางสังคมไว้ด้านละ 10 ข้อ 3 ด้าน รวมเป็นทั้งหมด 30 ข้อ และได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งหมด 0.83

2.7 ปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและจัดเตรียมแบบทดสอบวัดทักษะทางสังคมฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลของทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเอง ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับผู้อื่น และทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) โดยใช้แผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม ทดลองก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2556)

		E	T ₁	X	T ₂
โดย	E	คือ	กลุ่มตัวอย่างทดลอง		
	T ₁	คือ	การทดสอบก่อนเรียน		
	X	คือ	การสอนด้วยกิจกรรมดนตรี		
	T ₂	คือ	การทดสอบหลังเรียน		

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้สถานที่ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการทำวิจัย จากโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และทำหนังสือขอความยินยอมจากผู้ปกครอง

2. ผู้วิจัยวัดทักษะทางสังคมด้วยแบบวัดทักษะทางสังคม (Pretest)

3. ผู้วิจัยนำกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติกที่ผ่านการตรวจจากและแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มาจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ (2 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 50 นาที) โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดการจัดกิจกรรมดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเตรียมเนื้อหาและสื่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมดนตรี

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมดนตรีโดยเริ่มจากขั้นนำเพื่อนำเข้าสู่กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และดึงความสนใจของผู้เรียนเข้าสู่การทำกิจกรรมดนตรีในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยนำผู้เรียนไปสู่กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมดนตรีตามเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรมดนตรี รวมไปถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างทำกิจกรรมดนตรี

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมท้ายชั่วโมง และให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังจบกิจกรรมดนตรี เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์หลังทำกิจกรรมดนตรี

การกำหนดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออกทิสติก มีรายละเอียดของกิจกรรม ดังตาราง 2

ตาราง 2 กำหนดการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออกทิสติก

ครั้งที่	เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนคาบ/นาที
1.	คาบที่ 1 กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี 1. ครูบรรเลงเพลงสวัสดีให้นักเรียนฟัง 2. ฝึกร้องเพลงสวัสดี 3. คิดท่าทางประกอบเพลงสวัสดี 4. ทำแบบทดสอบเรื่องเพลงสวัสดี	1 คาบเรียน / 50 นาที 5 20 15 10
2.	คาบที่ 2 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบิ้ลเพลงสวัสดี 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูแนะนำเครื่องดนตรีเบิ้ล 3. ครูอธิบายวิธีการเล่นเบิ้ลเพลงสวัสดี 4. ให้นักเรียนฝึกเล่นเครื่องดนตรีเบิ้ลเพลงสวัสดี 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องเครื่องดนตรี	1 คาบเรียน / 50 นาที 5 5 10 20 10

ตาราง 2(ต่อ)

ครั้งที่	เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนคาบ/นาที
3.	คาบที่ 3 กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายจังหวะช้า-เร็ว 3. ฝึกการเคลื่อนไหวตามจังหวะช้า-เร็ว ด้วยท่าทางและริบบิ้น 4. ทำแบบทดสอบเรื่องการเคลื่อนไหว	5 20 15 10
4.	คาบที่ 4 กิจกรรมการร้องเพลงแมงมุม 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูบรรเลงเพลงแมงมุมให้นักเรียนฟัง 3. ฝึกร้องเพลงแมงมุม 4. คิดท่าทางประกอบเพลงแมงมุม 5. ทำแบบทดสอบการร้องเพลงแมงมุม	5 5 20 10 10
5.	คาบที่ 5 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลดเพลงแมงมุม 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ร้องเพลงแมงมุมทบทวน 2. ครูเล่นเพลงแมงมุมด้วยเครื่องดนตรีเบลดให้นักเรียนฟัง 3. ครูอธิบายวิธีการเล่นเบลดเพลงแมงมุม 4. ให้นักเรียนฝึกเล่นเครื่องดนตรีเบลดเพลงแมงมุม 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงแมงมุม	5 5 5 10 20 5
6.	คาบที่ 6 กิจกรรมสีสันท่านอง 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายทำนองเพลง 3. ครูอธิบายวิธีการสร้างทำนองด้วยการติดสติ๊กเกอร์สี 4. ให้นักเรียนสร้างทำนองเพลงด้วยการติดสติ๊กเกอร์สี 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องการสร้างทำนอง	1 คาบเรียน / 50 นาที 5 10 10 15 10

ตาราง 2(ต่อ)

ครั้งที่	เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนคาบ/นาที
7.	คาบที่ 7 กิจกรรม Jumping Beat 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูบรรเลงเพลง twinkle little star 3. ครูสาธิตการกระโดดลงในตารางตัวโน้ต 4. ให้นักเรียนกระโดดลงในตารางตัวโน้ตตามเพลงที่ครูเล่น 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต	5 5 10 20 10
8.	คาบที่ 8 กิจกรรมปฏิบัติเครื่องดนตรี 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูเล่นเพลง Twinkle little star ด้วยเครื่องดนตรีเบลล์ให้ฟัง 3. ครูอธิบายวิธีการเล่นเบลล์เพลง Twinkle little star 4. ให้นักเรียนฝึกเล่นเครื่องดนตรีเบลล์เพลง Twinkle little star 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลง Twinkle little star	5 5 10 20 10
9.	คาบที่ 9 กิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายตัวโน้ตตัวดำ, โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น, เส้นกันห้อง, เส้นจบ 3. ครูอธิบายการสร้างสรรค์จังหวะ 4. ให้นักเรียนสร้างสรรค์จังหวะ 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต	5 5 10 20 10
10.	คาบที่ 10 กิจกรรมการร้องเพลงเราจงรัก 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูเปิดเพลงเราจงรักให้นักเรียนฟัง 3. ให้นักเรียนฝึกร้องเพลงเราจงรัก 4. ให้นักเรียนคิดท่าทางประกอบเพลง 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องเพลงเราจงรัก	1 คาบเรียน / 50 นาที 5 5 20 10 10

ตาราง 2(ต่อ)

ครั้งที่	เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนคาบ/นาที
11.	คาบที่ 11 กิจกรรมโน้ตเพลงสัญญานมือ 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายสัญญานมือและเสียงตัวโน้ต 3. ให้นักเรียนฝึกสัญญานมือตามระดับเสียงตัวโน้ต 4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงสัญญานมือ	5 15 20 10
12.	คาบที่ 12 กิจกรรมสร้างสรรค์บทเพลง 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายตัวโน้ตตัวตัวดำ โน้ตตัวขาว และเสียงตัวโน้ต 3. ครูอธิบายการสร้างสรรค์บทเพลง 4. ให้นักเรียนสร้างสรรค์บทเพลงเป็นกลุ่ม 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องระดับเสียงดนตรี	5 5 10 20 10

5. ผู้วิจัยวัดทักษะทางสังคมหลังจากที่ได้รับการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมดนตรีด้วยแบบวัดทักษะทางสังคม (Posttest)

6. ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กกอกทิสติกทั้ง 3 ด้าน ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กกอกทิสติก ก่อนและหลังทำกิจกรรมดนตรี โดยใช้ t-test dependent sample

6. สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในงานวิจัยดังนี้

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรีโดยการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (E1/E2 Efficiency Index หรือ 80/80 Efficiency Index) (ประสาท เนืองเฉลิม, 2556, น. 214) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\sum X}{B} \times 100$$

โดย	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนของกิจกรรมดนตรี
	A	แทน	คะแนนเต็มของของกระบวนการ
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

1.2 การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดทักษะทางสังคมโดยหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรของ Rovinelli and Hambleton (อ้างถึงใน บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2545, น. 175)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.3 หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบวัดทักษะทางสังคมโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของ Cronbach (อ้างถึงใน บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2545, น. 220)

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S^2} \right]$$

โดย α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
$\sum S_i^2$	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละส่วนย่อยหรือแต่ละข้อ
S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

1.4 การวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (item analysis) เพื่อหาค่าความยากง่าย (Difficulty index) ของแบบทดสอบวัดทักษะทางสังคม ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

โดย P	แทน	ค่าดัชนีความยากง่าย
R	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบนั้นถูก
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำข้อสอบ

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกก่อนและหลังใช้กิจกรรมดนตรี โดยการใช้ t-test แบบ Dependent sample (ประสาธ เนิ่งเฉลิม, 2556, น. 230) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{\sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

โดย t	แทน	สถิติทดสอบ
D	แทน	ผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
N	แทน	จำนวนคู่ของข้อมูล

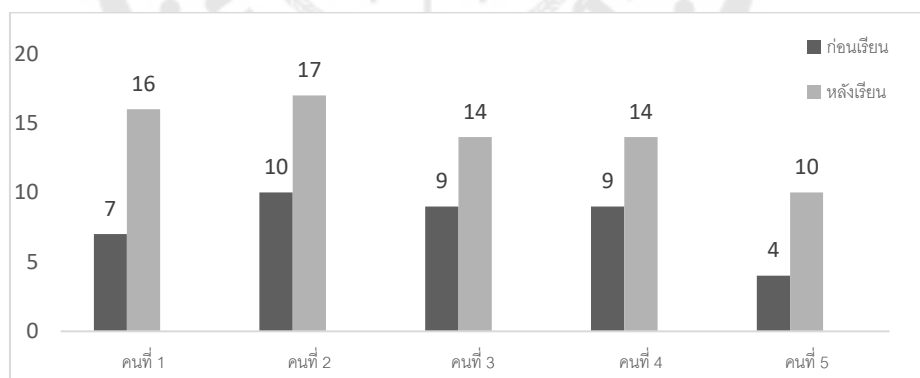
บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการใช้กิจกรรมดนตรี ที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับเด็กออทิสติกที่มีปัญหาทักษะทางสังคมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเอง ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น และทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น แล้วดำเนินการศึกษาในลักษณะการเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน จากการที่เด็กออทิสติกได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรี โดยนำเสนอเป็นคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรีทั้ง 3 ด้าน และผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรีทั้ง 3 ด้าน ตามลำดับดังนี้

1. การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการควบคุมตนเอง

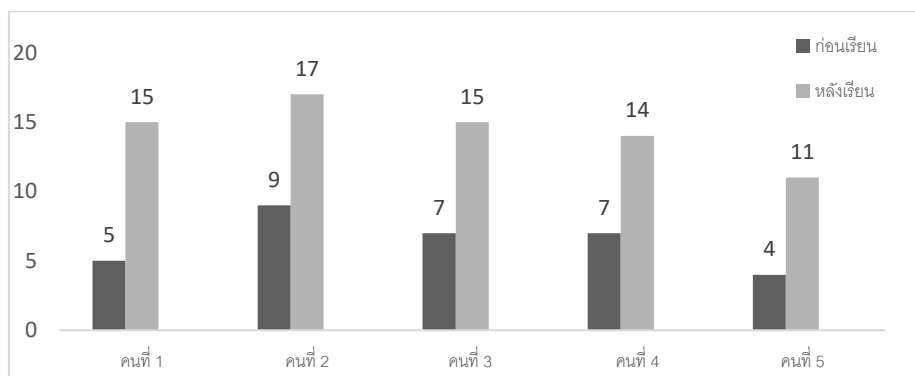
การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการควบคุมตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 คะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการควบคุมตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี

2. การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น

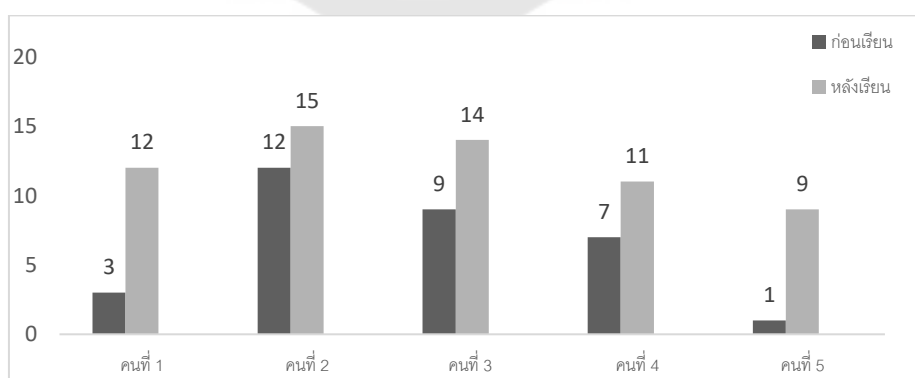
การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น ก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 คะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น ก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน

3. การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การแสดงผลคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 คะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี

4. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเองของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเอง ของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเสนอเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test for dependent sample ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเองของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	n	Min	max	\bar{X}	S.D.	\bar{D}	$S_{\bar{D}}$	t	df	p-value
ก่อนเรียน	5	4	7	0.78	0.24	0.64	0.17	8.55*	4	.001
หลังเรียน	5	10	17	1.42	0.27					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่าหลังจากเรียนกิจกรรมดนตรี เด็กออทิสติกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) มีทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ เด็กออทิสติกที่ได้เรียนกิจกรรมดนตรี มีผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการได้เรียนกิจกรรมดนตรี

5. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น ของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น ของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเสนอเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test for dependent sample ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น ของเด็ก
ออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	n	Min	max	\bar{x}	S.D.	\bar{D}	$s_{\bar{D}}$	t	df	p-value
ก่อนเรียน	5	4	9	0.64	0.19	0.80	0.12	14.61*	4	.000
หลังเรียน	5	11	17	1.44	0.22					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่าหลังจากเรียนกิจกรรมดนตรี เด็กออทิสติกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) มีทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ เด็กออทิสติกที่ได้เรียนกิจกรรมดนตรี มีผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น สูงขึ้นกว่าก่อนการได้เรียนกิจกรรมดนตรี

6. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของเด็ก ออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเสนอเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test for dependent sample ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 5 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นของเด็ก
ออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	n	Min	max	\bar{x}	S.D.	\bar{D}	$s_{\bar{D}}$	t	df	p-value
ก่อนเรียน	5	1	12	0.64	0.24	0.59	0.25	5.01*	4	.007
หลังเรียน	5	9	15	1.22	0.45					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่าหลังจากเรียนกิจกรรมดนตรี เด็กออทิสติกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) มี

ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ เด็กออทิสติกที่ได้เรียนกิจกรรมดนตรี มีผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น สูงขึ้นกว่าก่อนการได้เรียนกิจกรรมดนตรี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมดนตรีที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรี โดยเปรียบเทียบก่อนใช้กิจกรรมดนตรีและหลังกิจกรรมดนตรี มีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องทางด้านทักษะสังคม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก และแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกทั้ง 3 ด้านได้แก่ ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเอง ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับผู้อื่น และทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แผนการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลของทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเอง ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับผู้อื่น และทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้แผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดลองก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) (พรวณีย์ ลีกิจวัฒน์นะ, 2556)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี โดยใช้ t-test dependent sample

สรุปผล

ผลการศึกษาด้านทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกทั้ง 3 ด้าน ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรีสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเองของเด็กออทิสติกก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเองของเด็กออทิสติก มีทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 นั่นคือ เด็กออทิสติกที่ได้เรียนกิจกรรมดนตรี มีผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการควบคุมตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนกิจกรรมดนตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของงานวิจัย

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นของเด็กออทิสติกก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นของเด็กออทิสติก มีทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ เด็กออทิสติกที่ได้เรียนกิจกรรมดนตรี มีผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนกิจกรรมดนตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของงานวิจัย

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นของเด็กออทิสติกก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นของเด็กออทิสติก มีทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ เด็กออทิสติกที่ได้เรียนกิจกรรมดนตรี มีผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนกิจกรรมดนตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของงานวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาประสิทธิผลทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมดนตรี พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทักษะทางสังคมหลังได้รับการสอนด้วยกิจกรรมดนตรี สูงขึ้นกว่าก่อนการได้รับการสอนด้วยกิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น อาจกล่าวได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านความเห็นชอบและการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และมีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด อีกทั้งเป็นการจัดกิจกรรมดนตรีรูปแบบกลุ่ม ซึ่งทำให้เด็กออทิสติกได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น รู้จักการปรับตัว ฝึกการทำตามกฎกติกาที่กำหนด รู้จักการรอคอย และฝึกการสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นกิจกรรมดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นกิจกรรมดนตรีที่ช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกให้ดีขึ้น โดยที่เด็กออทิสติกแสดงพฤติกรรมทางสังคม หลังจากได้เรียนกิจกรรมดนตรี เป็นไปตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของกิจกรรมดนตรีที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกสอดคล้องกับพัฒนาการทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของรุจิพัชญ์ อภิพัฒน์กิตติกุล (2556 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวถึงผล

การศึกษากิจกรรมดนตรีที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ระดับปฐมวัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีมีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมสูงขึ้นทุก ๆ ด้าน และประโยชน์ของกิจกรรมดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนอกจากได้รับความรู้แล้วยังสร้างความสนุกสนานระหว่างการทำกิจกรรมดนตรี ซึ่งจะทำให้เด็กออทิสติกรู้สึกผ่อนคลาย และได้แสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองออกมาผ่านการทำกิจกรรมดนตรี สร้างความมั่นใจ รู้จักการเข้าสังคม และเกิดปฏิสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนระหว่างการทำกิจกรรมดนตรี รวมไปถึงการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนที่ทำกิจกรรมดนตรีร่วมกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของ พีระพงศ์ บุญศิริ และมาลี สุรพงศ์ (2536, น. 2) ที่กล่าวว่า การนำกิจกรรมดนตรีมาพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โดยรูปแบบจะเป็นกิจกรรมแบบกลุ่ม ซึ่งในการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มนั้น นอกจากเด็กจะได้รับความรู้ทางดนตรีแล้ว เด็กยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด ยังแสดงอารมณ์ความรู้สึก จินตนาการของตนเองได้ รู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นอย่างมีความสุข จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีและความเข้าใจระหว่างเพื่อน ๆ ด้วย ผ่านการทำกิจกรรมดนตรี เช่นเดียวกับคำกล่าวของแพง ชินพงศ์ (2556) กล่าวถึงการใช้กิจกรรมดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม กิจกรรมดนตรีแบบกลุ่ม เช่น การร้องเพลง เต้นระบำ รำละคร หรือเล่นดนตรีกับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน การผลักดันกันเป็นผู้นำ-ผู้ตาม ช่วย让孩子เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นและรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น รวมทั้งช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กไปในตัวด้วย ในส่วนของการกำหนดเนื้อหาการจัดกิจกรรมดนตรีนั้น ผู้วิจัยได้ยึดหลักการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาตามแนวทางของ ฌูทท์ สุทธิจิตต์. (2537) กล่าวว่า กิจกรรมการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาจัดได้ว่าเป็นช่วงเวลาของการวางพื้นฐานโดยแท้ ถ้าผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ดนตรีได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามพัฒนาการการเรียนรู้ ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างของสาระดนตรีได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนดนตรีขั้นสูงต่อไป การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาควรเน้นการปฏิบัติ เพราะการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับทักษะต่าง ๆ ด้านดนตรี ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด มีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาดนตรีมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการจัดกิจกรรมดนตรีที่ใช้สอนเด็กออทิสติก ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การเคลื่อนไหว และการเล่นเครื่องดนตรี เพื่อให้เด็กออทิสติกเกิดทักษะทางดนตรี และเลือกใช้บทเพลงสำหรับทำกิจกรรมดนตรีที่เด็กออทิสติกคุ้นเคย หรือได้ยินอยู่ในชีวิตประจำวันของตัวเอง เพื่อให้เด็กออทิสติกเปิดใจยอมรับที่จะทำกิจกรรมดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 12 กิจกรรม คือ กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบल्เพลงสวัสดี

กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง กิจกรรมการร้องเพลงแมงมุม กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลดเพลงแมงมุม กิจกรรมสีสันแห่งทำนอง กิจกรรม Jumping Beat กิจกรรมปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลดเพลง Twinkle little star กิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ กิจกรรมการร้องเพลงเราจ รัก กิจกรรมโน้ตเพลงสัญญาณมือ และกิจกรรมสร้างสรรค์บทเพลง โดยทั้ง 12 กิจกรรมดนตรีนั้น เป็นกิจกรรมที่ไม่ยากเกินความสามารถของเด็กออกทิสติกที่จะเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตามได้ ส่งผลให้เด็กออกทิสติกสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และมีความเข้าใจในเนื้อหาของการจัดกิจกรรมดนตรีที่เรียนได้ดี ซึ่งวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ของคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนกิจกรรมดนตรีของเด็กออกทิสติก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเกิน 50% ของคะแนนเต็มในแต่ละกิจกรรม ทำให้ผู้วิจัยค้นพบว่าเด็กออกทิสติกมีความสามารถในการเรียนรู้ดนตรีและสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีได้ เทียบเท่ากับเด็กปกติในวัยเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมดนตรีที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออกทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ก่อนการใช้กิจกรรมดนตรี ควรศึกษาแผนการจัดกิจกรรมดนตรีให้เข้าใจก่อน เพื่อให้การสอนดนตรีมีประสิทธิภาพ
2. จากการศึกษาครั้งนี้ผู้สอนอาจมีการปรับรูปแบบและกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสมได้ แต่ให้คงไว้ตามเนื้อหาต่าง ๆ ในแผนการจัดกิจกรรมดนตรี
3. ในการทำกิจกรรมผู้สอนควรเตรียมอุปกรณ์เครื่องดนตรีต่าง ๆ หรือสื่อการสอนที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมดนตรีให้เพียงพอก่อนนำไปใช้สอนทุกครั้ง เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างราบรื่น และอีกทั้งยังเป็นการดึงความสนใจของผู้เรียนด้วย
4. ระหว่างทำกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวล ไม่ใช้เสียงดัง และไม่ใช้น้ำเสียงที่แข็งกร้าวกับผู้เรียน รวมไปถึงการกระตุ้นผู้เรียนให้มองใบหน้าเวลาสนทนากับผู้สอนหรือเพื่อนในชั้นเรียน และมีการเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เรียน อีกทั้งให้ความสนใจและสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนทุกคนพร้อมกับการกระตุ้นผู้เรียนให้ร่วมทำกิจกรรมทุกคน
5. ต้องประเมินผู้เรียน แฉ่งผลการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้งให้ผู้เรียนทราบ และให้คำแนะนำในการพัฒนาแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำกิจกรรมดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ และปรับปรุงพัฒนาต่อไป
2. ควรทำการศึกษากับเด็กปกติที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าสังคมกับเพื่อน
3. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). กระทรวงศึกษาธิการ 109 ปี. กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : กระทรวง.
- เกตุร วงศ์ก้อม. (2548). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพทาย การพิมพ์.
- จันทร์ชิตา พุกษานานนท์. (2544). "อาการแสดงออกบางอย่างของออทิสซึม (Autism) ในเด็กเล็ก." โกลั่มขอ ปีที่ 25, ฉบับที่ 7 (ก.ค. 2544), หน้า 84-85.
- จิรวดี จุลสำรวล. (2552). การศึกษาและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางสังคมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราพร ศรีเจริญกาญจน์. (2549). แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมออทิสซึม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุสิต ลิขณะพิชิตกุล. (2543). "ภาวะใกล้ตายและความตาย." จิตเวชเด็กสำหรับกุมารแพทย์: 118.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2548). คู่มือออทิสติก สำหรับผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. (2536). การพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทางสังคมในทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถมศึกษา หน่วยที่ 6. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นภาพร พักมี. (2552). ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. จ. พาสณา, สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิชรา เรืองดารกานนท์. (2551). เด็กออทิสติก-เด็กสมาธิสั้น. กรุงเทพฯ : โฮลิสติก.
- นิติธร ปิลวาสน์. (2557). การเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2546). วิธีสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ, กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้จัดจำหน่าย.

- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2545). คู่มือฝึกและดูแลเด็กออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2540). การวินิจฉัยโรค"ออทิสซึม". สมุทรปราการ, สมุทรปราการ : โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2541). รวมเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ "ออทิสซึม". สมุทรปราการ : โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์.
- แพง ชินพงศ์. (2556). คนตรีเพิ่มพลังสมอง. กรุงเทพฯ : แสบปี แฟมิลี่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- รุจิพัชญ์ อภินิพนิตติกุล. (2557). "ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย." วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 29, ฉบับที่ 1, หน้า 75-82.
- วิยะดา คำลาพิศ. (2557). การศึกษากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศรียา นิยมธรรม. (2550). ทักษะศิลป์เพื่อการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- สถาบันราชานุกูล. (2557). ออทิสติก. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม www.kriengsak.com/node/1646.
- สุขพัชรา ชีเมจิธร. (2545). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.
- สุวพิชชา ประสิทธิ์วิทยกิจ. (2547). การศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก = Education for autistic children : ES 406. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรวรรณ บรรจงศิลป์. (2538). การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังคณา อ่อนบุญเชื้อ. (2554). เด็กออทิสติกกับทักษะทางสังคม. วารสารคนเศรษฐศาสตร์, 54(3), 42-46.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี

1. อาจารย์ภัทรวงษ์ วัจนะรัตน์
อาจารย์ดนตรี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม)
2. อาจารย์ฐิติ วิชัยคำ
อาจารย์ดนตรี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม)
3. อาจารย์เปมิกา เกษตรสมบูรณ์
อาจารย์ดนตรี โรงเรียนบ้านนาสาร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านเด็กพิเศษ

1. อาจารย์อำภรณ์ สะอาดเยี่ยม
หัวหน้าโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
(ฝ่ายประถม)
2. อาจารย์กนกวรรณ รัตนศรีสุข
อาจารย์เด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

1. น.ส.ชมาศม คุปต์กาญจนากุล นักจิตวิทยา รพ. แปลงยาว

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความคิดเห็นต่อแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

แบบประเมินความคิดเห็นต่อแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

คำชี้แจง : แบบประเมินฉบับนี้จัดทำเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญต่อแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก **ด้านการควบคุมตนเอง** โดยคะแนนแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 1 หมายถึง แบบประเมินวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง
 0 หมายถึง ไม่มั่นใจว่าแบบประเมินวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง
 -1 หมายถึง มั่นใจว่าแบบประเมินไม่สามารถวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง

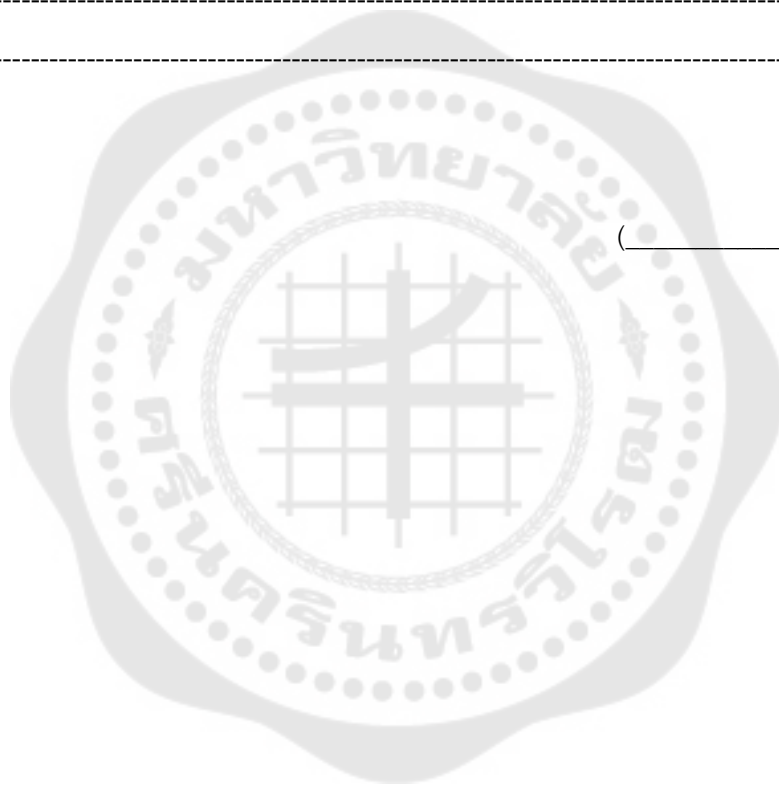
ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการควบคุมตนเอง	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
1.	เมื่อครูบอกให้นักเรียนหยุดเล่นเครื่องดนตรีและรอลงเครื่องดนตรีพร้อมเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมทำอะไร 1. หยุดเล่นและรอลงเครื่องดนตรีพร้อมเพื่อน (2 คะแนน) 2. หยุดเล่นเครื่องดนตรี / ไปกิจกรรมอย่างอื่นแทน (1 คะแนน) 3. เล่นเครื่องดนตรีต่ออย่างไม่สนใจ (0 คะแนน)			
2.	เมื่อนักเรียนได้เล่นเครื่องดนตรีที่นักเรียนไม่ชอบ นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. ขอแลกเปลี่ยนเครื่องดนตรีจากเพื่อน (2 คะแนน) 2. ไม่เล่นเครื่องดนตรีที่ได้รับ (1 คะแนน) 3. ไปแย่งเครื่องดนตรีที่ชอบจากเพื่อน (0 คะแนน)			
3.	เมื่อครูเปลี่ยนแปลงวันเรียนดนตรี นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. ยอมเปลี่ยนแปลงวันเรียนดนตรีได้ (2 คะแนน) 2. ให้ครูพูดซ้ำๆจึงจะยอมเปลี่ยน (1 คะแนน) 3. ส่งเสียงโวยวาย และปฏิเสธเปลี่ยนวันเรียนดนตรี (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการควบคุมตนเอง	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
4.	เมื่อได้ยินเพลงหรือเสียงที่นักเรียนไม่ชอบ นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. บอกครูให้ช่วยเปลี่ยนเพลง (2 คะแนน) 2. บอกครูให้ปิดเพลง (1 คะแนน) 3. ร้องให้ โวยวาย (0 คะแนน)			
5.	เมื่อนักเรียนอยากได้สิ่งของที่ชอบจากครู นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. เดินไปขออนุญาตจากครูเพื่อหยิบ (2 คะแนน) 2. จอมองสิ่งของที่อยากได้ (1 คะแนน) 3. เดินไปหยิบของจากครูทันที (0 คะแนน)			
6.	ในขณะที่ครูกำลังสอนหรืออธิบายเรื่องราวต่างๆ นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. ฟังอย่างสนใจในสิ่งที่ครูสอน (2 คะแนน) 2. ฟังนั่งอยู่นิ่งๆ / สนใจสิ่งอื่น (1 คะแนน) 3. ไม่ฟังและเล่นกับเพื่อน / ส่งเสียง / เหม่อลอย / เล่นมือเดิน (0 คะแนน)			
7.	เมื่อเพื่อนนักเรียนทำน้ำหกใส่ชุดของนักเรียนโดยไม่ตั้งใจ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนอย่างไร 1. บอกเพื่อนไม่เป็นไร/เดินไปทำความสะอาด (2 คะแนน) 2. นิ่งเฉยไม่สนใจ (1 คะแนน) 3. ร้องให้ส่งเสียงดัง / ตีเพื่อน / ว่าเพื่อน / โกรธเพื่อน (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการควบคุมตนเอง	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
8.	เมื่อนักเรียนถูกเพื่อนแกล้งโดยการแย่งสิ่งของจากมือ นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. บอกครูให้ช่วย / ขอคืนจากเพื่อน (2 คะแนน) 2. แย่งจากมือเพื่อนคืน / ร้องไห้ (1 คะแนน) 3. ทำร้ายร่างกายเพื่อน / ไม่สนใจ (0 คะแนน)			
9.	เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนนำของเล่นมาเล่นในเวลาเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. บอกเพื่อนให้เล่นเวลาพัก / บอกครู (2 คะแนน) 2. ขอเพื่อนเล่นด้วย / นั่งมองเพื่อนเล่นเฉยๆ (1 คะแนน) 3. แย่งของเล่นมาเล่นเอง / หัวเราะขบขัน (0 คะแนน)			
10.	เมื่อนักเรียนไม่พอใจเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. เดินหนีจากเพื่อน / ไปคุยกับเพื่อนคนอื่น / ไม่สนใจ (2 คะแนน) 2. ร้องไห้ / โวยวาย / ออกนอกห้องเรียน (1 คะแนน) 3. ทำร้ายเพื่อน / ว่าเพื่อน (0 คะแนน)			
11.	เมื่อนักเรียนถูกครูตำหนิเรื่องการทำกิจกรรมในชั้นเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. รับฟังและแก้ไขตามที่ครูบอก (2 คะแนน) 2. รับฟังแต่ไม่แสดงความสนใจ (1 คะแนน) 3. ส่งเสียงกรีดร้อง / แสดงอาการไม่พอใจ / ร้องไห้ (0คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการควบคุมตนเอง	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
12.	เมื่อนักเรียนต้องเข้าคิวในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นเวลานาน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. รอคอยให้ถึงคิวตนเอง (2 คะแนน) 2. รอคอยได้ แต่ไม่สนใจในกิจกรรมที่ทำ / คู้กับเพื่อนขณะรอ (1 คะแนน) 3. เดินวนไปมา / ส่งเสียงร้องรบกวน / เหม่อลอย (0 คะแนน)			
13.	เมื่อนักเรียนถูกครูปฏิเสธในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. ถ้ามเหตุผลจากครูและยอมรับฟัง (2 คะแนน) 2. นิ่งเฉย / นั่งดูเพื่อนทำกิจกรรม (1 คะแนน) 3. ไม่รับฟังเหตุผล / ร้องไห้ / ส่งเสียงรบกวน / โวยวาย / แยกตัว / เดินรอบห้อง (0 คะแนน)			
14.	เมื่อนักเรียนดูการ์ตูนในห้องเรียนเวลาพัก นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. สนใจดูจนจบเรื่อง (2 คะแนน) 2. ไม่สนใจ / นั่งเหม่อลอย (1 คะแนน) 3. ส่งเสียงรบกวน / เดินรอบห้อง / แยกตัวอยู่คนเดียว (0 คะแนน)			
15.	เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนนำขนมที่ตนเองชอบ นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. เดินเข้าไปขอแบ่งจากเพื่อน (2 คะแนน) 2. จ้องมอง / พุดกับตนเองให้ผู้ปกครองพาไปซื้อ (1 คะแนน) 3. แย่งจากเพื่อน (0 คะแนน)			

ข้อเสนอแนะ

(_____)

ผู้ประเมิน

แบบประเมินความคิดเห็นต่อแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

คำชี้แจง : แบบประเมินฉบับนี้จัดทำเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญต่อแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น โดยคะแนนแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 1 หมายถึง แบบประเมินวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง
 0 หมายถึง ไม่มั่นใจว่าแบบประเมินวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง
 -1 หมายถึง มั่นใจว่าแบบประเมินไม่สามารถวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
1.	เมื่อเพื่อนของนักเรียนเล่นดนตรีฝึกตัวโน้ตและถูกครูทำ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนอย่างไร 1. เข้าไปลอบเพื่อน / ให้กำลังใจเพื่อน (2 คะแนน) 2. มองดูเพื่อน / เข้าไปแตะตัวเพื่อน (1 คะแนน) 3. หัวเราะชอบใจ / ยิ้ม (0 คะแนน)			
2.	เมื่อทำกิจกรรมในห้องเรียนฝ่ายนักเรียนแพ้เพื่อนกลุ่มอื่น นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนกลุ่มอื่นอย่างไร 1. พรบมือดีใจกับเพื่อน / ชื่นชมเพื่อนที่ชนะ (2 คะแนน) 2. พรบมือ / มองดูเฉยๆ (1 คะแนน) 3. ร้องไห้เสียใจ / ส่งเสียงโวยวาย / เดินวนไปมา (0 คะแนน)			
3.	เมื่อครูเปิดเพลงที่นักเรียนชื่นชอบ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อ เพลงที่ได้ฟังอย่างไร 1. พรบมือตามเพลง / ร้องเพลงตาม / เต้น / กระโดด (2 คะแนน) 2. พรบมือตามเพลงแต่ไม่เป็นจังหวะ / ยิ้ม (1 คะแนน) 3. เขามืออุดหู / เดินมาปิดเพลง / เดินหนี / ส่งเสียงดัง รบกวน (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
4.	เมื่อครูทำเสียงที่นักเรียนไม่ชอบ นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. บอกครูให้เลิกทำเสียง (2 คะแนน) 2. เขามืออุดหู / เดี๋ยวนี้ (1 คะแนน) 3. ร้องให้ โวยวาย / ส่งเสียงรบกวน (0 คะแนน)			
5.	เมื่อนักเรียนต้องการเล่นเครื่องดนตรีต่อจากเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. บอกขอจากเพื่อน / ถามเพื่อนว่าใช้เสร็จหรือยัง (2 คะแนน) 2. รอเพื่อนใช้เสร็จ / มองดูเพื่อนเล่น (1 คะแนน) 3. แย่งจากเพื่อนมาเล่น / ร้องให้เพื่อเรียกร้อง (0 คะแนน)			
6.	เมื่อครูบอกให้นักเรียนไปสลับเปลี่ยนเครื่องดนตรีกับเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. นำข้อมูลจากครูไปบอกเพื่อนเพื่อขอเปลี่ยน (2 คะแนน) 2. เดินไปขอเปลี่ยนจากเพื่อน / หยิบเปลี่ยนจากเพื่อน (1 คะแนน) 3. ไม่ฟังและเล่นเครื่องดนตรีชิ้นเดิม (0 คะแนน)			
7.	เมื่อครูทักทายนักเรียนด้วยคำว่า "สวัสดีนักเรียน" นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. ทักทายครูกลับด้วยการยกมือแล้วกล่าวสวัสดี (2 คะแนน) 2. ทักทายครูด้วยคำพูดสวัสดี / จับตัวครู (1 คะแนน) 3. มองหน้าครูเฉยๆ / เดี๋ยวนี้ / หยุดนิ่ง / ไม่สนใจเสียงครู (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
8.	การทำกิจกรรมในชั่วโมงเรียนครูแจกอุปกรณ์ให้ ปรากฏว่านักเรียนได้อุปกรณ์ไม่ครบจากครู นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. บอกครูว่าได้อุปกรณ์ไม่ครบ / ขออุปกรณ์จากครูเพิ่ม (2 คะแนน) 2. ขออุปกรณ์จากเพื่อน (1 คะแนน) 3. หยิบอุปกรณ์จากครูโดยไม่ขอ / ไม่สนใจ / แย่งอุปกรณ์จากเพื่อน (0 คะแนน)			
9.	ขณะที่นักเรียนกำลังเล่นของเล่นอยู่มีเพื่อนนักเรียนมาขอเล่นด้วย นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนนักเรียนอย่างไร 1. ส่งยิ้มและยินยอมให้เพื่อนเล่นด้วย / บอกให้เพื่อนมาเล่นด้วยกัน (2 คะแนน) 2. นั่งนิ่งและยอมให้เพื่อนมาเล่นด้วย (1 คะแนน) 3. ไม่ยอมให้เพื่อนเล่นด้วย / เก็บของเล่นทันที / ไล่เพื่อนไม่ให้เข้าใกล้ตนเอง (0 คะแนน)			
10.	ขณะที่รับประทานอาหารว่างนักเรียนต้องการขอเพิ่มอาหารว่าง นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. บอกครูขอเพิ่มอาหารว่าง / เดินไปบอกแม่ครัว (2 คะแนน) 2. รอคูถามแล้วบอกความต้องการ / เดินไปหยิบถ้วยใหม่ (1 คะแนน) 3. นั่งนิ่งเฉย / ตักจากถ้วยของเพื่อน / จ้องมองเพื่อนรับประทาน (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
11.	เมื่อนักเรียนต้องการใช้อุปกรณ์เครื่องเขียนของเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. บอกขอยืมจากเพื่อน (2 คะแนน) 2. บอกครูว่าตนไม่มีอุปกรณ์ที่จะใช้ (1 คะแนน) 3. หยิบอุปกรณ์เครื่องเขียนจากเพื่อนทันที / จ้องมอง สิ่งของที่ต้องการ (0 คะแนน)			
12.	นักเรียนทำอุปกรณ์เครื่องเขียนของเพื่อนเสียหาย นักเรียนมี พฤติกรรมต่อเพื่อนอย่างไร 1. กล่าวขอโทษเพื่อนทันที / แสดงความเสียใจ(2 คะแนน) 2. กล่าวขอโทษเมื่อครูบอก (1 คะแนน) 3. ไม่สนใจ / เดินหนี / หยุดนิ่ง (0 คะแนน)			
13.	เมื่อเพื่อนนักเรียนทำสมุดของนักเรียนขาดโดยไม่ตั้งใจ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนอย่างไร 1. บอกเพื่อนว่าไม่เป็นไร / ยกโทษให้เพื่อน (2 คะแนน) 2. นิ่งเฉย / เปลี่ยนสมุดเล่มใหม่ / บอกครู (1 คะแนน) 3. ร้องไห้เสียใจ / ตีเพื่อน / ฉีกสมุดของเพื่อนขาดคืน (0 คะแนน)			
14.	เมื่อครูบอกนักเรียนให้ไปแจ้งเพื่อนๆนักเรียนเรื่องการย้าย ห้องเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร 1. เดินมาบอกเพื่อนๆ ให้อ้ายห้องเรียนตามครูแจ้ง (2 คะแนน) 2. บอกเพื่อน 1-2 คน เรื่องการย้ายห้อง (1 คะแนน) 3. ไม่บอกใคร / นิ่งเฉย / เล่นกับเพื่อน / เดินย้ายห้อง มาคนเดียว (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
15.	เมื่อครูถามถึงเส้นทางไปบ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่ นักเรียนมีพฤติกรรมกับครูอย่างไร 1. บอกชื่อที่พักอาศัย / บอกทางไปที่ที่พักอาศัย (2 คะแนน) 2. บอกไม่ทราบที่พักอาศัย / บอกให้ถามจากผู้ปกครอง (1 คะแนน) 3. นั่งนิ่งเฉยไม่ตอบคำถาม / เดินหนี / พุดคุยเรื่องอื่นแทนการตอบคำถาม (0 คะแนน)			

ข้อเสนอแนะ

(_____)

ผู้ประเมิน

แบบประเมินความคิดเห็นต่อแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

คำชี้แจง : แบบประเมินฉบับนี้จัดทำเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญต่อแบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยคะแนนแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 1 หมายถึง แบบประเมินวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง
 0 หมายถึง ไม่มั่นใจว่าแบบประเมินวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง
 -1 หมายถึง มั่นใจว่าแบบประเมินไม่สามารถวัดพฤติกรรมตามที่ระบุได้จริง

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
1.	นักเรียนปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนที่นักเรียนไม่รู้จัก นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนอย่างไร 1. ร่วมมือกับเพื่อนทำกิจกรรม / แสดงความคิดเห็น (2 คะแนน) 2. เข้าร่วมกลุ่มและดูเพื่อนเฉยๆ / ไม่แสดงความคิดเห็น (1 คะแนน) 3. แยกตัวอยากออกจากกลุ่มไปอยู่คนเดียว / เดินรอบห้อง (0 คะแนน)			
2.	เมื่อครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเรียงตัวโน้ตจากที่มีค่ามากที่สุดไปหาน้อยสุด นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนในกลุ่มอย่างไร 1. ช่วยเหลือเพื่อนจัดเรียงตัวโน้ต / สนใจกิจกรรมที่ทำกับเพื่อน (2 คะแนน) 2. จับเรียงตัวโน้ตแต่ไม่พูดคุยกับเพื่อน / รอเพื่อนบอกให้ทำ (1 คะแนน) 3. นั่งมองเฉยๆ / เดินวนไปมา / ส่งเสียงก่อกวนเพื่อน / แยกตัวไปอยู่คนเดียว (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
3.	เมื่อนักเรียนต้องเล่นดนตรีพร้อมกับเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร ฟังจังหวะเพลงและเล่นไปพร้อมกับเพื่อน (2 คะแนน) เล่นพร้อมเพื่อนแต่ไม่ฟังจังหวะ (1 คะแนน) เล่นแต่โน้ตของตัวเองให้จบ / นั่งนิ่งไม่สนใจ / ไม่ยอมเล่นพร้อมเพื่อนส่งเสียงดังรบกวน / เดินไปมารอบห้อง (0 คะแนน)			
4.	เมื่อครูให้นักเรียนร่วมกันกับเพื่อนระบายสีภาพสัตว์ใต้ท้องทะเล นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร ลงมือทำอย่างไม่ขัดข้อง / แบ่งสีให้เพื่อนในกลุ่มใช้ / ช่วยเหลืองานในกลุ่ม (2 คะแนน) ระบายสีเฉพาะสัตว์ที่ตัวเองชอบ / ลงมือทำเมื่อเพื่อนหรือครูบอกให้ทำ (1 คะแนน) ไม่สนใจงานที่ได้รับมอบหมาย / ส่งเสียงรบกวน แยกตัวอยู่คนเดียว / เดินวนไปมา (0 คะแนน)			
5.	จากการระบายสีภาพสัตว์ใต้ท้องทะเลมีเพื่อนในกลุ่มนักเรียนทำภาพปลาเสียหายโดยไม่ตั้งใจ นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนคนที่ทำภาพเสียหายอย่างไร บอกเพื่อนว่าไม่เป็นไร / ช่วยกันแก้ไขภาพที่เสียหายกับเพื่อนในกลุ่ม (2 คะแนน) ทำงานของตนเองต่อไปโดยไม่สนใจภาพที่เสียหาย (1 คะแนน) ร้องไห้เสียใจ / ตีเพื่อน / ตำหนิเพื่อน / ห้ามเพื่อนทำงานต่อ (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
6.	เมื่อนักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนและได้รับมอบหมายให้ไปยืมหนังสือจากห้องสมุด นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร จดชื่อหนังสือและลงไปยืมหนังสือที่ห้องสมุด / ชวนเพื่อนไปห้องสมุดด้วย (2 คะแนน) เดินไปบอกครูให้หาหนังสือให้ (1 คะแนน) บอกปฏิเสธ / นั่งเฉยไม่รับรู้ / เดินหนี / โวยวายและไม่ยอมไป (0 คะแนน)			
7.	ครูให้นักเรียนทำงานกลุ่มและนักเรียนได้ทำงานที่ตนได้รับมอบหมายจากเพื่อนในกลุ่มสำเร็จแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนในกลุ่มอย่างไร บอกเพื่อนว่างานของตนเสร็จแล้วและถามเพื่อนว่ามีอะไรให้เราช่วยอีกบ้าง / เดินไปช่วยเพื่อนในกลุ่มทำงานที่ยังไม่เสร็จ (2 คะแนน) บอกเพื่อนว่าทำงานเสร็จแล้ว / นั่งรอเพื่อนเรียกให้ช่วยทำงาน (1 คะแนน) นั่งเฉย / ไม่สนใจเพื่อนในกลุ่ม / ลุกเดินรอบห้อง / อ่านหนังสือที่สนใจ / เล่นของเล่น / แยกตัวอยู่คนเดียว (0 คะแนน)			
8.	ในการเลือกหัวหน้าเวรประจำวันของห้องเรียน ครูใช้วิธีให้นักเรียนเลือกหัวหน้าเวรของตนเองโดยให้นักเรียนทำการโหวตเลือกหัวหน้าเวร นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไรกับเพื่อน ยกมือเลือกเพื่อนที่ตนชอบ (2 คะแนน) ยกมือทุกครั้ง que เลือกเพื่อนในเวรของตน (1 คะแนน) ไม่ยกมือเลือกหัวหน้า / ไม่สนใจเพื่อนในกลุ่ม / ลุกเดินรอบห้อง / อ่านหนังสือที่สนใจ / เล่นของเล่น / แยกตัวอยู่คนเดียว / (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
9.	ครูให้แต่ละเวรช่วยกันเสนอกฎของห้องเรียนที่นักเรียนอยากให้มีในห้องเรียนมาเวรละ 3 ข้อ นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไรกับเพื่อนในกลุ่ม 1. เสนอกฎของห้องเรียนและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม (2 คะแนน) 2. ไม่ออกความคิดเห็นแต่ยอมรับข้อเสนอกของเพื่อน (1 คะแนน) 3. ไม่สนใจเพื่อนในกลุ่ม / ลูกเดินรอบห้อง / อ่านหนังสือที่สนใจ / เล่นของเล่น / แยกตัวอยู่คนเดียว / (0 คะแนน)			
10.	เมื่อนักเรียนเสนอข้อคิดเห็นในงานกลุ่ม และเพื่อนไม่เห็นด้วยกับความคิดของนักเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมต่อเพื่อนในกลุ่มอย่างไร 1. ขอเหตุผลจากเพื่อนและเสนอความคิดใหม่ / ยอมรับขอเสนอที่เพื่อนพูดและเสนอความคิดใหม่ (2 คะแนน) 2. พังที่เพื่อนพูด (1 คะแนน) 3. ร้องไห้เสียใจ / นั่งเฉยไม่รับรู้ / เดินหนี / โวยวายและไม่ยอมไป (0 คะแนน)			
11.	เมื่อเพื่อนขอให้นักเรียนช่วยเดินไปหยิบภาชนะที่อยู่ในห้องเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมกับเพื่อนที่ขอให้ช่วยอย่างไร 1. บอกเพื่อนว่าเดี่ยวเราไปหยิบให้ / เดินไปหยิบให้ทันทีเมื่อเพื่อนขอให้ช่วย (2 คะแนน) 2. เดินไปหยิบให้ทันทีเมื่อเพื่อนขอให้ช่วย (1 คะแนน) 3. นั่งเฉย / ไม่สนใจเพื่อนในกลุ่ม / ลูกเดินรอบห้อง อ่านหนังสือที่สนใจ / เล่นของเล่น / แยกตัวอยู่คนเดียว (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
12.	วิชาพลศึกษาครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและส่งตัวแทนออกมาวิ่งแข่งกับเพื่อนกลุ่มอื่น และนักเรียนไม่ได้เป็นคนที่เพื่อนเลือกให้ออกไปวิ่งแข่ง นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไรกับเพื่อนในกลุ่ม 1. ยอมรับการตัดสินใจในกลุ่มและช่วยเชียร์เพื่อนที่วิ่งแข่ง (2 คะแนน) 2. นั่งนิ่งและมองดูเพื่อนวิ่งแข่ง (1 คะแนน) 3. ร้องไห้โวยวาย / ไม่สนใจเพื่อนในกลุ่ม / แยกตัวอยู่คนเดียว (0 คะแนน)			
13.	วิชาสังคมศึกษาครูให้นักเรียนไปค้นคว้าความรู้ และนำรายงานหน้าชั้นเรียน กลุ่มของนักเรียนมีเพื่อนไม่สบายและไม่ได้มาโรงเรียนนักเรียน ทำให้กลุ่มของนักเรียนไม่ได้รายงานและถูกตัดคะแนน นักเรียนมีพฤติกรรมกับเพื่อนในกลุ่มอย่างไร 1. ปรีกษากับเพื่อนในกลุ่มหาวิธีแก้ไข / ขอความช่วยเหลือจากครู (2 คะแนน) 2. ยืนรอเพื่อนในกลุ่มคุยกันและไม่ออกความคิดเห็น (1 คะแนน) 3. ไม่สนใจเพื่อนในกลุ่ม / ลูกเดินรอบห้อง / อ่านหนังสือที่สนใจ / เล่นของเล่น / แยกตัวอยู่คนเดียว / (0 คะแนน)			
14.	เมื่อมีเพื่อนนักเรียนกลุ่มอื่นมาขอยืมสิ่งของของนักเรียน นักเรียนจะมีพฤติกรรมต่อเพื่อนที่มาขอยืมสิ่งของอย่างไร 1. หยิบให้เพื่อนและบอกว่าจะนำมาคืนตนด้วย / ปฏิเสธเพื่อนและบอกเหตุผลว่าตนเองใช้สิ่งของ (2 คะแนน) 2. มองและหยิบให้ไม่พูดคุยกับเพื่อน / สายหน้า (1 คะแนน) 3. ตีเพื่อน / เดินหนี / นั่งเฉย (0 คะแนน)			

ข้อที่	แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ระดับความคิดเห็น		
		1	0	-1
15.	ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวางแผนโครงงาน วิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นักเรียนมีพฤติกรรมกับ เพื่อนในกลุ่มอย่างไร 1. เข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนและแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนใน กลุ่ม (2 คะแนน) 2. เข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนแต่ไม่แสดงความคิดเห็น (1 คะแนน) 3. นั่งเฉย / ไม่สนใจเพื่อนในกลุ่ม / ลูกเดินรอบห้อง / อ่าน หนังสือที่สนใจ / เล่นของเล่น / แยกตัวอยู่คนเดียว / (0 คะแนน)			

ข้อเสนอแนะ

(_____)

ผู้ประเมิน

ภาคผนวก ง

แบบประเมินความคิดเห็นต่อกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก

แบบประเมินความคิดเห็นต่อกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก

คำชี้แจง : แบบประเมินฉบับนี้จัดทำเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก โดยคะแนนแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

3	หมายถึง	ดีมาก
2	หมายถึง	ดี
1	หมายถึง	ปรับปรุง

คาบ เรียนที่	หัวข้อการประเมิน กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก	ระดับความคิดเห็น		
		3	2	1
1.	กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี			
	ด้านเนื้อหาของกิจกรรม			
	1. มีความเหมาะสมกับนักเรียน			
	2. ความถูกต้องของเนื้อหา			
	ด้านการจัดกิจกรรม			
	1. กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา			
	2. กิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด			
	3. กิจกรรมที่จัดสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรี			
	4. กิจกรรมที่จัดสามารถพัฒนาทักษะทางสังคม			
	ด้านการวัดและประเมินผล			
1. การวัดระหว่างการทำกิจกรรมแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์				
2. การวัดท้ายกิจกรรมแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์				

คาบ เรียนที่	หัวข้อการประเมิน กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก	ระดับความคิดเห็น		
		3	2	1
2.	กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี			
	ด้านเนื้อหาของกิจกรรม			
	1. มีความเหมาะสมกับนักเรียน			
	2. ความถูกต้องของเนื้อหา			
	ด้านการจัดกิจกรรม			
	1. กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา			
	2. กิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด			
	3. กิจกรรมที่จัดสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรี			
	4. กิจกรรมที่จัดสามารถพัฒนาทักษะทางสังคม			
	ด้านการวัดและประเมินผล			
1. การวัดระหว่างการทำกิจกรรมแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์				
2. การวัดท้ายกิจกรรมแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์				
3.	กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี			
	ด้านเนื้อหาของกิจกรรม			
	1. มีความเหมาะสมกับนักเรียน			
	2. ความถูกต้องของเนื้อหา			
	ด้านการจัดกิจกรรม			
	1. กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา			
	2. กิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด			
	3. กิจกรรมที่จัดสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรี			
	4. กิจกรรมที่จัดสามารถพัฒนาทักษะทางสังคม			
	ด้านการวัดและประเมินผล			
1. การวัดระหว่างการทำกิจกรรมแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์				

คาบ เรียนที่	หัวข้อการประเมิน กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก	ระดับความคิดเห็น		
		3	2	1
	2. การวัดทำกิจกรรมแบบทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาและ วัตถุประสงค์			

ภาคผนวก จ

แผนการเรียนรู้กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก

กำหนดแผนการเรียนรู้กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กออทิสติก

ครั้งที่	เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนคาบ/นาที
1.	คาบที่ 1 กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี 1. ครูบรรเลงเพลงสวัสดีให้นักเรียนฟัง 2. ฟังร้องเพลงสวัสดี 3. คิดท่าทางประกอบเพลงสวัสดี 4. ทำแบบทดสอบเรื่องเพลงสวัสดี	1 คาบเรียน / 50 นาที 10 20 10 10
2.	คาบที่ 2 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบल्ดเพลงสวัสดี 1. ร้องเพลงสวัสดี 2. ครูแนะนำเครื่องดนตรีเบल्ด 3. ครูอธิบายวิธีการเล่นเบल्ดเพลงสวัสดี 4. ให้นักเรียนฝึกเล่นเครื่องดนตรีเบल्ดเพลงสวัสดี 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องเครื่องดนตรี	5 5 10 20 10
3.	คาบที่ 3 กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง 1. ร้องเพลงสวัสดี 2. ครูอธิบายจังหวะช้า-เร็ว 3. ฝึกการเคลื่อนไหวตามจังหวะช้า-เร็ว ด้วยท่าทางและริบบิ้น 4. ทำแบบทดสอบเรื่องการเคลื่อนไหว	5 15 20 10
4.	คาบที่ 4 กิจกรรมการร้องเพลงแมงมุม 1. ร้องเพลงสวัสดี 2. ครูบรรเลงเพลงแมงมุมให้นักเรียนฟัง 3. ฟังร้องเพลงแมงมุม 4. คิดท่าทางประกอบเพลงแมงมุม 5. ทำแบบทดสอบการร้องเพลงแมงมุม	5 5 20 10 10

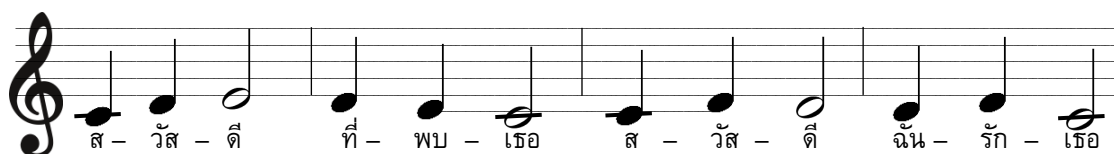
ครั้งที่	เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนคาบ/นาที
5.	คาบที่ 5 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลดเพลงแมงมุม 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูเล่นเพลงแมงมุมด้วยเครื่องดนตรีเบลดให้นักเรียนฟัง 3. ครูอธิบายวิธีการเล่นเบลดเพลงแมงมุม 4. ให้นักเรียนฝึกเล่นเครื่องดนตรีเบลดเพลงแมงมุม 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงแมงมุม	1 คาบเรียน / 50 นาที 5 5 10 20 10
6.	คาบที่ 6 กิจกรรมสีสันแห่งทำนอง 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายทำนองเพลง 3. ครูอธิบายวิธีการสร้างทำนองด้วยการติดสติ๊กเกอร์สี 4. ให้นักเรียนสร้างทำนองเพลงด้วยการติดสติ๊กเกอร์สี 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องการสร้างทำนอง	5 10 10 15 10
7.	คาบที่ 7 กิจกรรม Jumping Beat with twinkle little star song 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูบรรเลงเพลง twinkle little star 3. ครูสาธิตการกระโดดลงในตารางตัวโน้ต 4. ให้นักเรียนกระโดดลงในตารางตัวโน้ตตามเพลงที่ครูเล่น 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต	5 5 10 20 10
8.	คาบที่ 8 กิจกรรมปฏิบัติเครื่องดนตรีเพลง Twinkle little star 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูเล่นเพลงTwinkle little starด้วยเครื่องดนตรีเบลดให้ฟัง 3. ครูอธิบายวิธีการเล่นเบลดเพลงTwinkle little star 4. ให้นักเรียนฝึกเล่นเครื่องดนตรีเบลดเพลงTwinkle little star 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงTwinkle little star	5 5 10 20 10

ครั้งที่	เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนคาบ/นาที
9.	คาบที่ 9 กิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายตัวโน้ตตัวดำ, โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น, เส้นกันห้อง, เส้นจบ 3. ครูอธิบายการสร้างสรรค์จังหวะ 4. ให้นักเรียนสร้างสรรค์จังหวะ 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต	1 คาบเรียน / 50 นาที 5 5 10 20 10
10.	คาบที่ 10 กิจกรรมการร้องเพลงเราจรรัก 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูเปิดเพลงเราจรรักให้นักเรียนฟัง 3. ให้นักเรียนฝึกร้องเพลงเราจรรัก 4. ให้นักเรียนคิดทำทางประกอบเพลง 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องเพลงเราจรรัก	5 5 20 10 10
11.	คาบที่ 11 กิจกรรมโน้ตเพลงสัญญาณมือ 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายสัญญาณมือและเสียงตัวโน้ต 3. ให้นักเรียนฝึกสัญญาณมือตามระดับเสียงตัวโน้ต 4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงสัญญาณมือ	5 15 20 10
12.	คาบที่ 12 กิจกรรมสร้างสรรค์บทเพลง 1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน 2. ครูอธิบายตัวโน้ตตัวดำ, โน้ตตัวขาวและเสียงตัวโน้ต 3. ครูอธิบายการสร้างสรรค์บทเพลง 4. ให้นักเรียนสร้างสรรค์บทเพลงเป็นกลุ่ม 5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องระดับเสียงดนตรี	5 5 10 20 10

คาบเรียนที่ 1 กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี

เพลงสวัสดี

คำร้อง กิติศักดิ์ เสียงดี

คำอธิบายกิจกรรม

ลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมการร้องเพลงให้ถูกต้องตามระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ต รวมไปถึงการร้องออกเสียงของคำได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ให้นักเรียนคิดท่าทางประกอบเพลงสวัสดี เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงท่าทางต่างๆ ที่สอดคล้องกับทำนอง และเนื้อหาของบทเพลง โดยครูจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อให้นักเรียนนั้นได้เกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการร้องเพลงสวัสดีได้ถูกต้องตามระดับเสียงและเนื้อเพลง
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในชั้นเรียน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูเล่นpiano ด้วยเพลง London bridge ด้วยจังหวะที่สนุกสนานและให้นักเรียนปรบมือตามจังหวะ เพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน ให้มีความสนใจในสิ่งที่กำลังจะเรียน

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเครื่องดนตรีเปียโนเพลงสวัสดีให้นักเรียนฟัง 2 รอบ
2. ครูให้นักเรียนลองฮัมเพลงสวัสดีตามครูเล่นเปียโน
3. เมื่อนักเรียนฮัมเพลงได้ถูกต้องครูให้นักเรียนร้องเสียงลา แทนการฮัมเพลงสวัสดีโดยครูเล่นเปียโนประกอบ
4. ครูให้นักเรียนปรบมือตามเสียงลาที่นักเรียนร้อง โดยครูเล่นเปียโนประกอบ
5. เมื่อนักเรียนร้องและปรบมือได้ ครูจึงสอนให้นักเรียนร้องโน้ตเพลงเพลงสวัสดี โดยครูร่อนนำนักเรียนและให้นักเรียนร้องตามครูจนจบเพลง
6. ครูให้นักเรียนร้องโน้ตเพลงสวัสดี โดยครูเล่นเครื่องดนตรีเปียโนประกอบ
7. เมื่อนักเรียนร้องโน้ตเพลงได้คล่องแล้ว ครูจึงสอนนักเรียนร้องตามเนื้อเพลงสวัสดี โดยครูร่อนนำและให้นักเรียนร้องตามจนจบเพลง

8. ครูอธิบายคำว่าสวัสดี เป็นคำกล่าวทักทายเมื่อที่เราพบเจอผู้อื่นเราจะกล่าวคำว่าสวัสดี
9. ให้นักเรียนแต่ละคนคิดทำทางประกอบเพลง
10. เมื่อนักเรียนร้องเพลงสวัสดีได้แล้ว ครูใช้กระบวนการเรียนเป็นกลุ่มโดยให้นักเรียน จับมือเป็นวงกลม และเมื่อร้องเพลงสวัสดีให้นักเรียนหันไปจับคู่กับเพื่อน เมื่อจบรอบให้นักเรียน เปลี่ยนคู่เพื่อนใหม่ โดยที่ไม่ให้คู่ซ้ำกัน

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนร้องเพลงสวัสดีอีกครั้งพร้อมกับทำท่าทางประกอบเพลง
2. ครูถามคำถามนักเรียนว่าเมื่อไรที่เราจะกล่าวคำว่าสวัสดี
3. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่องเพลงสวัสดี

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. เครื่องดนตรีเปียโน
2. โน้ตเพลงสวัสดี

วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. การทำแบบทดสอบเรื่องเพลงสวัสดี

คาบเรียนที่ 2 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบสเพลงสวัสดี

คำอธิบายกิจกรรม

กิจกรรมการฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบส โดยใช้เพลงสวัสดีในการฝึกทักษะการปฏิบัติและเป็นเพลงที่ใช้ตัวโน้ต 3 เสียง กิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีให้มีความถูกต้องตามทำนองของเพลง ระดับเสียง จังหวะและความต่อเนื่องกันของบทเพลง โดยครูจัดกิจกรรมการฝึกเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบส
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถร่วมบรรเลงดนตรีเป็นกลุ่มได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูร้องเพลงสวัสดีทักทายนักเรียน

2. ครูแนะนำเครื่องดนตรีเบลดส์ให้นักเรียนรู้จัก

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายวิธีการจับไม้เบลดส์และตีเครื่องดนตรีเบลดส์ โดยตีไล่เสียงให้นักเรียนดู
2. ครูให้นักเรียนฝึกตีเบลดส์เริ่มจากเสียงโด(C) เสียงเร(D) และเสียงมี(E) โดยตีเป็นโน้ตตัวดำ 4 ตัว(4จังหวะ) โดยครูปรบมือเป็นจังหวะให้นักเรียน
3. ครูให้นักเรียนดูโน้ตเพลงสวัสดี พร้อมกับให้นักเรียนร้องโน้ตเพลงสวัสดี
4. ครูตีเบลดส์เพลงสวัสดีไปที่ละห้อง และให้นักเรียนตีตามครูทีละห้องเพลงจนครบทั้งเพลง
5. ครูให้นักเรียนฝึกตีเบลดส์เพลงสวัสดี
6. ครูให้นักเรียนบรรเลงเพลงสวัสดีพร้อมกันโดยครูเป็นผู้ให้จังหวะ หรือใช้เครื่องเคาะจังหวะ ประกอบการบรรเลงเพลงของนักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนตีเบลดส์เพลงสวัสดีพร้อมกัน
2. ครูซักถาม-ตอบข้อสงสัยของนักเรียน
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องเครื่องดนตรี

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. เครื่องดนตรีเบลดส์
2. โน้ตเพลงสวัสดี
3. แบบทดสอบเรื่องเครื่องดนตรี

วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. การทำแบบทดสอบเรื่องเครื่องดนตรี

คาบเรียนที่ 3 กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง

คำอธิบายกิจกรรม

ลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องตามจังหวะช้า-เร็ว ของบทเพลง ด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย การใช้อุปกรณ์ หรือ การคิดท่าทางประกอบตามเพลง และจังหวะที่ได้ฟัง มุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงออกทางอารมณ์ และความคิดสร้างสรรค์ในการ แสดงท่าทางต่างๆ ที่สอดคล้องกับ ทำนอง และเนื้อหาของบทเพลง โดยครูจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้น รวมไปถึงเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อฝึกทักษะการฟังและทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายได้ถูกต้องตามจังหวะเพลงที่ได้ยิน
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูทบทวนเพลงสวัสดีด้วยการร้องเพลงเป็นการทักทายนักเรียน และให้นักเรียนร้องพร้อม กับครู ครูเปิดเพลงให้นักเรียนฟัง พร้อมกับครูเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ พร้อม กับครูบอกให้นักเรียนลุกขึ้นมาเคลื่อนไหวร่างกายตามครู และครูจับมือกันเป็นวงกลมพร้อมกับพา นักเรียนเต้นรำ เมื่อจบเพลงครูจึงกล่าวว่่าวันนี้ ครูจะสอนการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงช้าและ จังหวะเร็ว

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายจังหวะช้าด้วยการเปิดเพลง Lullaby พร้อมกับการเคลื่อนไหวร่างกายด้วย ท่าทางอิสระประกอบเพลงให้นักเรียนดู
2. ครูอธิบายจังหวะเร็วด้วยการเปิดเพลง Turkish march พร้อมกับการเคลื่อนไหวร่างกาย ด้วยท่าทางอิสระประกอบเพลงให้นักเรียนดู
3. ครูให้นักเรียนเคลื่อนไหวจังหวะช้า-เร็วตามเพลง โดยให้เคลื่อนไหวร่างกายด้วยท่าทาง อิสระและครูเป็นผู้คอยแนะนำนักเรียน
4. ครูให้นักเรียนใช้แทมบูรีนในการเคาะจังหวะตามเสียงเพลง
5. ครูนำริบบิ้นให้นักเรียนใช้ประกอบท่าทางตามบทเพลง

6. ครูเปิดเพลงพร้อมกับให้นักเรียนสร้างสรรค์ทางทำประกอบเพลง โดยทำทางต้องสอดคล้องกับจังหวะ นักเรียนสามารถใช้ริบบิ้น หรือแสดงท่าทางประกอบตามเพลงที่ได้ฟัง

ขั้นสรุป

1. ครูเล่นเพลงด้วยเปียโนจังหวะช้า-เร็วพร้อมกับให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายตามเสียงเพลงที่ครูเล่น
2. ครูสอบถามความรู้สึกเมื่อนักเรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า-เร็ว
3. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่องกิจกรรมการเคลื่อนไหว

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. เพลง Lullaby
2. เพลง Turkish march
3. แทมบูรีน
4. ริบบิ้นขนาดกว้าง 1 นิ้ว ยาว 1 เมตร
5. เครื่องดนตรีเปียโน
6. แบบทดสอบเรื่องกิจกรรมการเคลื่อนไหว

วัดและประเมินผล

1. วัดจากการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวของนักเรียน
2. แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
3. การทำแบบทดสอบเรื่องกิจกรรมการเคลื่อนไหว

คาบที่ 4 กิจกรรมการร้องเพลงแมงมุม

คำอธิบายกิจกรรม

ลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมการร้องเพลงให้ถูกต้องตามระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ต รวมไปถึงการร้องออกเสียงของคำได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ให้นักเรียนคิดทำทางประกอบเพลงแมงมุม เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงท่าทางต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับทำนอง และเนื้อหาของบทเพลง โดยครูจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อให้นักเรียนนั้นได้เกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการร้องเพลงได้ถูกต้องตามระดับเสียง เนื้อเพลงและจังหวะ
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในชั้นเรียน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงสวัสดีเป็นการทักทาย
2. ครูนำภาพแมงมุมให้นักเรียนดูพร้อมกับถามคำถามนักเรียน

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเพลงแมงมุมด้วยเครื่องดนตรีเปียโนให้นักเรียนฟัง 2 รอบ
2. ครูแจกเนื้อเพลงแมงมุมให้นักเรียน
3. ครูร้องเพลงแมงมุมให้นักเรียนฟัง 2 รอบ
4. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงแมงมุมไปที่ละวรรคเพลง
5. ครูสอนร้องเพลงแมงมุมไปที่ละวรรคเพลงพร้อมกับให้นักเรียนร้องเพลงตามครูทีละวรรคเพลง
6. ครูให้นักเรียนฝึกร้องเพลงแมงมุมโดยครูบรรเลงเครื่องดนตรีเปียโนประกอบ
7. ครูให้นักเรียนคิดทำทางประกอบเพลงแมงมุม
8. เมื่อนักเรียนร้องเพลงและคิดทำทางประกอบเพลงได้แล้ว ครูให้นักเรียนทุกคนจับมือกันเป็นวงกลม
9. ครูให้นักเรียนร้องเพลงแมงมุมพร้อมกับแสดงท่าทางที่ตนเองคิด
10. ครูให้นักเรียนทำท่าแมงมุมตามเพื่อน โดยจะให้เพื่อนแต่ละคนเป็นผู้นำ และเพื่อนคนอื่นจะเป็นผู้ตาม ทำจนทุกคนได้เป็นผู้นำ

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลงแมงมุม
2. ครูซักถาม-ตอบข้อสงสัยของนักเรียน
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องการร้องเพลงแมงมุม

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. เครื่องดนตรีเปียโน
2. เนื้อเพลงแมงมุม
3. แบบทดสอบเรื่องการร้องเพลงแมงมุม

วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. การทำแบบทดสอบเรื่องการร้องเพลงแมงมุม

คาบเรียนที่ 5 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลดเพลงแมงมุม

คำอธิบายกิจกรรม

กิจกรรมการฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลด โดยใช้เพลงแมงมุมในการฝึกทักษะการปฏิบัติและเป็นเพลงที่ใช้ระดับเสียงตัวโน้ต 5 เสียง ได้แก่เสียงโด(C) เสียงเร(D) เสียงมี(E) เสียงฟา(F) และเสียงซอล(G) กิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีให้มีความถูกต้องตามทำนองของเพลง ระดับเสียง จังหวะและความต่อเนื่องกันของบทเพลง โดยครูจัดกิจกรรมการฝึกเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบลด
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร่วมบรรเลงดนตรีเป็นกลุ่มได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงสวัสดีทักทายกัน
2. ครูทำท่าแมงมุม และให้นักเรียนร้องเพลงแมงมุมทบทวน

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนวิธีการจับไม้เบลดและตีเครื่องดนตรีเบลด
2. ครูให้นักเรียนฝึกตีเบลดเริ่มจากเสียงโด(C) เสียงเร (D) เสียงมี(E) เสียงฟา(F) และเสียงซอล(G) โดยตีเป็นโน้ตตัวดำ 4 ตัว(4จังหวะ) โดยครูปรบมือเป็นจังหวะให้นักเรียน
3. ครูให้นักเรียนดูโน้ตเพลงแมงมุม พร้อมกับให้นักเรียนร้องโน้ตเพลงแมงมุม
4. ครูตีเบลดเพลงแมงมุมไปที่ละห้อง และให้นักเรียนตีตามครูทีละห้องเพลงจนครบทั้งเพลง
5. ครูให้นักเรียนฝึกตีเบลดเพลงแมงมุม
6. ครูให้นักเรียนบรรเลงเพลงแมงมุมพร้อมกันโดยครูเป็นผู้ให้จังหวะ หรือใช้เครื่องเคาะจังหวะประกอบการบรรเลงเพลงของนักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนตีเบลดเพลงแมงมุมพร้อมกัน
2. ครูสอบถามความรู้สึกนักเรียนต่อการปฏิบัติเครื่องดนตรี
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงแมงมุม

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. เครื่องดนตรีเบลด

2. ไม้เพลงแมงมุม
3. แบบทดสอบเรื่องไม้เพลงแมงมุม

วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. การทำแบบทดสอบเรื่องไม้เพลงแมงมุม

คาบเรียนที่ 6 กิจกรรมสีสันแห่งทำนอง

คำอธิบายกิจกรรม

เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนสร้างสรรค์ทำนองเพลง โดยใช้สติกเกอร์สี 5 สี ซึ่งแต่ละสีจะแทนตัวโน้ตในบันไดเสียงเพนทาโทนิค(C major Pentatonic scale) สีแดงแทนเสียงโด(C) สีเหลืองแทนเสียงเร(D) สีเขียวแทนเสียงเอ(E) สีชมพูแทนเสียงซอล(G) และสีฟ้าแทนเสียงลา(A) โน้ตทุกเสียงจะมีค่าเท่ากับโน้ตตัวดำ(1 จังหวะ) และให้นักเรียนติดสติกเกอร์สีตามความชอบลงในกระดาษที่เตรียมไว้ หลังจากให้นักเรียนได้ติดสติกเกอร์สีแล้วจึงให้นักเรียนฟังเสียงเพลงที่ตนเองได้สร้างสรรค์ขึ้น พร้อมกับให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเพลงที่เพื่อนแต่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของผู้อื่น
3. เพื่อให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงสวัสดิ์ทักทายนักเรียน
2. ครูแจกลูกบอลสีให้นักเรียนคนละ 1 ลูก และสีไม่ซ้ำกัน
3. ครูให้นักเรียนชูลูกบอลสีที่ได้ทีละคนพร้อมกับครูกดโน้ตตามลูกบอลสี
4. ครูถามคำถามนักเรียนถึงเสียงในแต่ละสีของลูกบอลมีความแตกต่างกันหรือไม่

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายสติกเกอร์สีแต่ละสีนั้นแทนเสียงโน้ตตัวใดบ้าง สีแดงแทนเสียงโด(C) สีเหลืองแทนเสียงเร(D) สีเขียวแทนเสียงเอ(E) สีชมพูแทนเสียงซอล(G) และสีฟ้าแทนเสียงลา(A) โน้ตทุกเสียงจะมีค่าเท่ากับโน้ตตัวดำ) พร้อมกับครูกดเครื่องดนตรีเปียโนตามเสียงที่อธิบาย
2. ครูอธิบายวิธีการสร้างทำนองเพลงด้วยการติดสติกเกอร์ให้นักเรียนฟัง โดยกำหนดให้ 1 ห้องเพลงติดสติกเกอร์สีได้ 4 ตัว
3. ครูแจกสติกเกอร์สี 5 สี(แต่ละสี 16 ชิ้น)และกระดาษห้องเพลงให้นักเรียน
4. ครูให้นักเรียนติดสติกเกอร์สีลงในกระดาษห้องเพลง

5. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาถ้เครื่องดนตรีเป็ยโนตามสติ๊กเกอร์สีที่ตนเองติดไว้ พร้อมกับตั้งชื่อเพลง
6. ครูให้นักเรียนที่เหลือแสดงความคิดเห็นจากเพลงที่เพื่อนแต่งขึ้น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงทำนองเพลงของแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร
2. ให้นักเรียนทำแบบฝึกทดสอบเรื่องการสร้างทำนอง

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. สติ๊กเกอร์สี 5 สี ประกอบไปด้วยสีแดง สีเหลือง สีเขียว สีชมพูและสีฟ้า เป็นสติ๊กเกอร์รูปวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 ซม.
2. กระดาษห้องเพลง เป็นกระดาษ 100 ปอนด์ กว้าง 15 ซม. ยาว 40 ซม. โดยห้องเพลงจะแบ่งด้วยเส้นกันห้องและเส้นจบในห้องสุดท้าย แต่ละห้องเพลงมีความยาว 10 ซม. / 1 ห้อง ทั้งหมด 4 ห้องเพลง
3. เครื่องดนตรีเป็ยโน
4. แบบทดสอบเรื่องการสร้างทำนอง

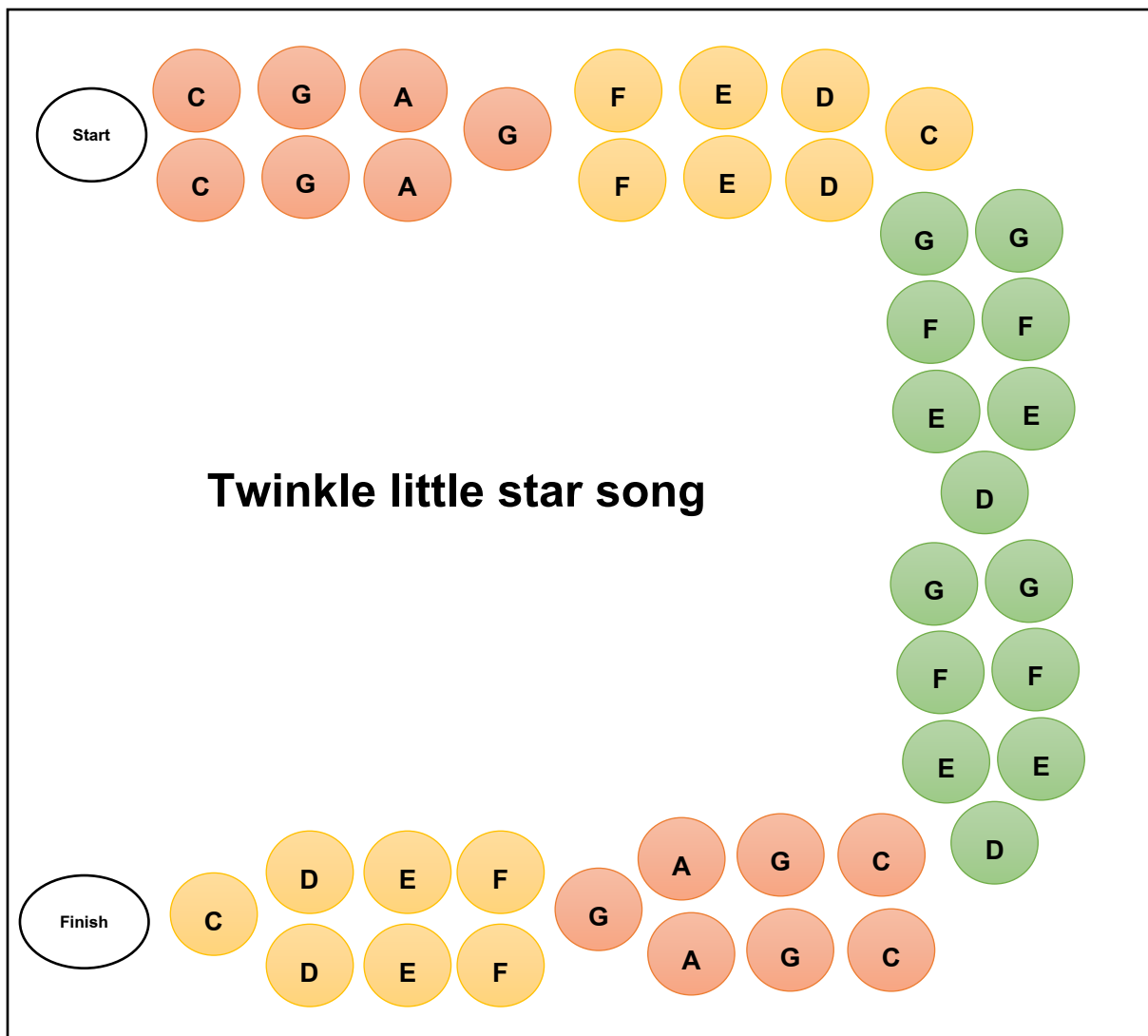
วัดและประเมินผล

1. การประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. การแสดงความคิดเห็นต่อทำนองเพลงของเพื่อนในชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบเรื่องการสร้างทำนอง

คาบเรียนที่ 7 กิจกรรม Jumping Beat

คำอธิบายกิจกรรม

กิจกรรมที่ให้นักเรียนกระโดดตามตัวโน้ตและจังหวะช้า-เร็วของเพลงที่ได้ฟัง กิจกรรมครั้งนี้ใช้เพลง Twinkle little star ในการฝึก โดยครูจะมีแผ่นตัวโน้ตเป็นตัวอักษรวางเรียงไว้ตามลำดับของเพลงดังนี้

วิธีการเล่นให้นักเรียนยืนที่จุด Start และกระโดดตามตัวโน้ตเพลง Twinkle little star ให้ตรงกับจังหวะของเพลงและจบที่จุด Finish กิจกรรมนี้ช่วยส่งเสริมทักษะการฟัง การเคลื่อนไหวตามจังหวะช้า-เร็ว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการฟังจังหวะช้า-เร็ว
2. เพื่อฝึกทักษะการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร้องเพลงสวัสดีเป็นการทักทาย
2. ครูเล่นเพลง Twinkle little star ให้นักเรียนฟัง
3. ครูให้นักเรียนทายชื่อเพลง

ขั้นสอน

1. ครูแจกโน้ตเพลง Twinkle little star ให้นักเรียน
2. ครูสอนนักเรียนร้องโน้ตเพลง Twinkle little star ทีละวรรคเพลงจนจบ
3. ครูให้นักเรียนร้องโน้ตเพลงและปรบมือเป็นจังหวะเพลง Twinkle little star พร้อมกับครูเล่นเครื่องดนตรีเปียโนประกอบ
4. ครูอธิบายกิจกรรม Jumping Beat โดยครูเป็นผู้สาธิตการทำกิจกรรม Jumping Beat ให้นักเรียนดู
5. ครูให้นักเรียนเล่นกิจกรรม Jumping Beat โดยครูเป็นผู้เล่นเพลง Twinkle little star โดยใช้เครื่องดนตรีเปียโน และใช้จังหวะช้า-เร็วสลับกันในแต่ละรอบ

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องโน้ตเพลง Twinkle little star
2. สนทนาความรู้สึกเมื่อได้เคลื่อนไหวตามจังหวะช้า-เร็ว
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. โน้ตเพลง Twinkle little star
2. แผ่นตัวโน้ตอักษร รูปวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 15 ซม.
3. เครื่องดนตรีเปียโน

4. แบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต

วัดและประเมินผล

1. การประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. การทำแบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต

คาบเรียนที่ 8 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบสล์เพลง Twinkle little star

คำอธิบายกิจกรรม

กิจกรรมการฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบสล์ โดยใช้เพลงแมงมุมในการฝึกทักษะการปฏิบัติและเป็นเพลงที่ใช้ระดับเสียงตัวโน้ต 6 เสียง ได้แก่เสียงโด(C) เสียงเร(D) เสียงมี(E) เสียงฟา(F) เสียงซอล(G) และเสียงลา(A) กิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีให้มีความถูกต้องตามทำนองของเพลง ระดับเสียง จังหวะและความต่อเนื่องกันของบทเพลง โดยครูจัดกิจกรรมการฝึกเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบสล์
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร่วมบรรเลงดนตรีเป็นกลุ่มได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงสวัสดีทักทายกัน
2. ทบทวนเพลง Twinkle little star

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนวิธีการจับไม้เบสล์และตีเครื่องดนตรีเบสล์
2. ครูให้นักเรียนฝึกตีเบสล์เริ่มจากเสียงโด(C) เสียงเร(D) เสียงมี(E) เสียงฟา(F) เสียงซอล(G) และเสียงลา(A) โดยตีเป็นโน้ตตัวดำ 4 ตัว(4จังหวะ) โดยครูปรบมือเป็นจังหวะให้นักเรียน
3. ครูให้โน้ตเพลง Twinkle little star พร้อมกับให้นักเรียนร้องโน้ตเพลง
4. ครูตีเบสล์เพลง Twinkle little star ไปทีละห้อง และให้นักเรียนตีตามครูทีละห้องเพลงจนครบทั้งเพลง
5. ครูให้นักเรียนฝึกตีเบสล์เพลง Twinkle little star
6. ครูให้นักเรียนบรรเลงเพลง Twinkle little star ร่วมกันโดยครูเป็นผู้ให้จังหวะ หรือใช้เครื่องเคาะจังหวะประกอบการบรรเลงเพลงของนักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนตีเบสล์เพลง Twinkle little star ร่วมกัน

2. ครูซักถาม-ตอบ ข้อสงสัยของนักเรียน
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลง Twinkle little star

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. เครื่องดนตรีเบสส์
2. โน้ตเพลง Twinkle little star
3. แบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลง Twinkle little star

วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. การทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลง Twinkle little star

คาบเรียนที่ 9 กิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ

คำอธิบายกิจกรรม

เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้สร้างสรรค์จังหวะจากตัวโน้ต โน้ตที่ใช้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะประกอบไปด้วยตัวโน้ต 2 ชนิด คือ โน้ตตัวดำ (♩ = 1 จังหวะ) และ โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น (♪ = ครึ่งจังหวะ) วิธีการให้นักเรียนนำตัวโน้ตแต่ละชนิดมาวางเรียงต่อกันโดยที่กำหนดให้แต่ละห้องเพลงมีโน้ตได้ไม่เกิน 4 จังหวะ ทั้งหมด 4 ห้องเพลง หลังจากที่นักเรียนได้สร้างสรรค์จังหวะเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนใช้เครื่องเคาะจังหวะเล่นโน้ตที่สร้างสรรค์ขึ้น กิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะแบ่งเป็น 2 รอบ รอบที่ให้นักเรียนฝึกทำคนเดียว และรอบที่ 2 ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันสร้างสรรค์จังหวะ เพื่อให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

วัตถุประสงค์

1. รู้จักตัวโน้ตสากล
2. คำนวณค่าจังหวะในแต่ละตัวโน้ตได้
3. ฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ด้านจังหวะ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงสวัสดีเป็นการทักทาย
2. ครูสนทนาเรื่องอักษรและภาพที่ใช้สื่อความหมายต่าง ๆ

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายตัวโน้ตตัวดำ โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น เส้นกันห้อง และเส้นจบ โดยใช้บัตรภาพประกอบ
2. ครูอธิบายการสร้างจังหวะในแต่ละห้องเพลง โดยครูกำหนดให้หนึ่งห้องเพลง มีโน้ตได้ 4 จังหวะต่อหนึ่งห้องเพลง
3. ครูแจกตัวโน้ตตัวดำ โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น เส้นกันห้อง เส้นจบ และกระดาษแม่เหล็ก
4. ครูแบ่งการทำกิจกรรมเป็น 2 รอบ รอบที่ 1 ให้นักเรียนทำคนเดียว และรอบที่ 2 ให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม
5. รอบที่ 1 ให้นักเรียนสร้างสรรค์จังหวะโดยใช้ตัวโน้ตและอุปกรณ์ที่ครูแจกให้
6. นักเรียนนำเสนอผลงานตนเอง โดยการนำเครื่องเคาะจังหวะแทมบูรีน
7. รอบที่ 2 ให้นักเรียนจับกลุ่มกันสร้างสรรค์จังหวะโดยใช้ตัวโน้ตและอุปกรณ์ที่ครูแจกให้

8. นักเรียนนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง โดยการใช้เครื่องเคาะจังหวะแทมบูรีน

ขั้นสรุป

1. ทบทวนค่าของตัวโน้ตตัวดำและโน้ตเข็บบิต 1 ชั้น
2. ทบทวนหน้าที่ของเส้นกันห้องและเส้นจบ
3. ครูซักถาม-ตอบ คำถามนักเรียน
4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. ภาพสื่อความหมาย ภาพเครื่องหมายยืม เศร้า รัก เป็นต้น
2. บัตรภาพตัวโน้ตตัวดำและโน้ตเข็บบิต 1 ชั้น ขนาดเท่ากับกระดาษ A4
3. ตัวโน้ตตัวดำและตัวโน้ตเข็บบิต 1 ชั้น แม่เหล็ก ขนาดตัวโน้ตสูง 10 ซม.
4. เส้นกันห้องและเส้นจบแม่เหล็ก ขนาดสูง 10 ซม.
5. กระดานแม่เหล็กขนาด กว้าง 30 ซม. ยาว 40 ซม.
6. เครื่องเคาะจังหวะแทมบูรีน
7. แบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต

วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินวัดระหว่างการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบเรื่องตัวโน้ต

คาบเรียนที่ 10 กิจกรรมการร้องเพลงรักซึ่งกันและกัน

คำอธิบายกิจกรรม

ลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมการร้องเพลงให้ถูกต้องตามระดับเสียงสูง-ต่ำ ของโน้ตรวมไปถึงการร้องออกเสียงของคำได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ให้นักเรียนคิดท่าทาง ประกอบ เพลงรักซึ่งกันและกัน เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการแสดง ท่าทางต่างๆ ที่สอดคล้องกับทำนอง จังหวะ และเนื้อหาของบทเพลง โดยครูจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนนั้นได้เกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

เพลงรักซึ่งกันและกัน

เราจรักซึ่งกันและกัน เราจรักซึ่งกันและกัน

เราจรักซึ่งกันและกัน เราจรักซึ่งกันและกัน

ทำนอง/คำร้อง ดร.สุภาพร เทพยสุวรรณ ดร.แพง ชินพงศ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการร้องเพลงรักซึ่งกันและกันได้อย่างถูกต้องตามระดับเสียง จังหวะและเนื้อเพลง
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในชั้นเรียน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร้องเพลงสวัสดีเป็นการทักทาย
2. ครูนำภาพกิจกรรมกลุ่มที่แสดงถึงความรัก ความสามัคคี และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ให้นักเรียนดู
3. ครูถามคำถามนักเรียน จากภาพที่นักเรียนเห็น นักเรียนสามารถอธิบายภาพได้อย่างไร

ขั้นสอน

1. ครูเปิดเพลงรักซึ่งกันและกันให้นักเรียนฟัง 2 รอบ พร้อมกับให้นักเรียนปรบมือเป็นจังหวะตาม
2. ครูแจกเนื้อเพลงรักซึ่งกันและกันให้นักเรียน
3. ครูสอนนักเรียนร้องเพลงรักซึ่งกันและกันละวรรคเพลงและให้นักเรียนร้องตาม
4. ครูให้นักเรียนฝึกร้องเพลงรักซึ่งกันและกัน
5. ให้นักเรียนคิดท่าทางประกอบเพลงรักซึ่งกันและกัน
6. นักเรียนและครูร่วมกันร้องเพลงพร้อมกับแสดงท่าทางประกอบ

ขั้นสรุป

1. ร้องเพลงรักซึ่งกันและกันทบทวน
2. ครูซักถาม-ตอบ ข้อสงสัยของนักเรียน
3. ทำแบบทดสอบเรื่องเพลงรักซึ่งกันและกัน

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. ภาพกิจกรรมกลุ่มที่แสดงถึงความรัก ความสามัคคี และการทำงานร่วมกันเป็นทีม
2. เนื้อเพลงรักซึ่งกันและกัน

วัดและประเมินผล

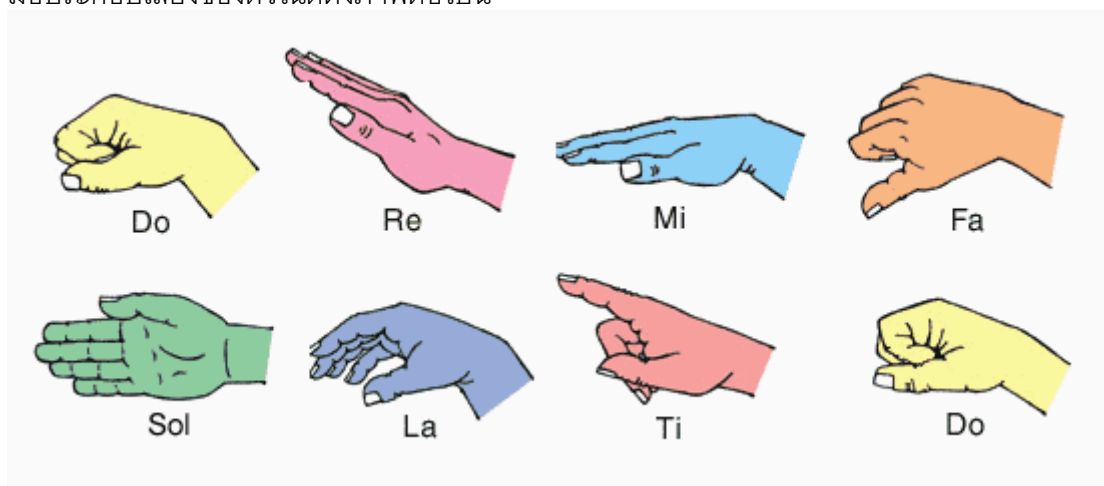
1. แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบเรื่องเพลงรักซึ่งกันและกัน

คาบเรียนที่ 11 กิจกรรมโน้ตเพลงสัญญาณมือ

คำอธิบายกิจกรรม

เป็นกิจกรรมการร้องเพลงเป็นตัวโน้ต โดยกำหนดให้ใช้เสียงของตัวโน้ต 5 เสียง ได้แก่ เสียงโด(C) เสียงเร(D) เสียงมี(E) เสียงฟา(F) และเสียงซอล(G) ซึ่งแต่ละเสียงจะมีท่าสัญญาณมือประกอบเสียงของตัวโน้ตดังภาพต่อไปนี้

ภาพสัญญาณมือตัวโน้ต

ที่มา : <http://www.musictheorytutor.org/2013/03/25/solfège-hand-signs/>

วัตถุประสงค์

1. ฝึกทักษะการฟังเสียงดนตรี
2. ฝึกทักษะการร้องโน้ตดนตรี
3. ฝึกทักษะการอ่านโน้ตดนตรี

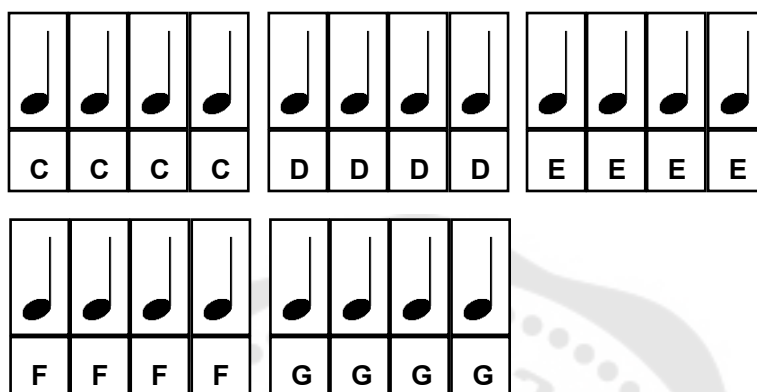
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร้องเพลงสวัสดีเป็นการทักทาย
2. ทบทวนตัวโน้ต

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายสัญญาณมือในแต่ละเสียงโดยใช้ภาพและการสาธิตประกอบ
2. ครูให้นักเรียนทำสัญญาณมือตามครูพร้อมกับร้องตัวโน้ตไปที่ละเสียง โดยกำหนดให้ 1 เสียงร้องเป็นตัวโน้ตตัวดำ 4 ตัว (4 จังหวะ) และครูเล่นเครื่องดนตรีเปียโนประกอบ

3. ครูแจกโน้ตเพลงสัญญาณมือให้นักเรียน
4. ครูสอนนักเรียนร้องโน้ตพร้อมทำสัญญาณมือไปที่ละห้องเพลงจนจบเพลง
5. ให้นักเรียนจับกลุ่มฝึกเพลงสัญญาณมือ
6. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงสัญญาณมือ

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนแต่ละคนออกมาทำสัญญาณมือและให้เพื่อนทายเสียงตัวโน้ต
2. ครูซักถาม-ตอบ ข้อสงสัยของนักเรียน
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงสัญญาณมือ

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. ภาพสัญญาณมือตัวโน้ต
2. โน้ตเพลงสัญญาณมือ
3. เครื่องดนตรีเปียโน
4. แบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงสัญญาณมือ

วัดและประเมินผล

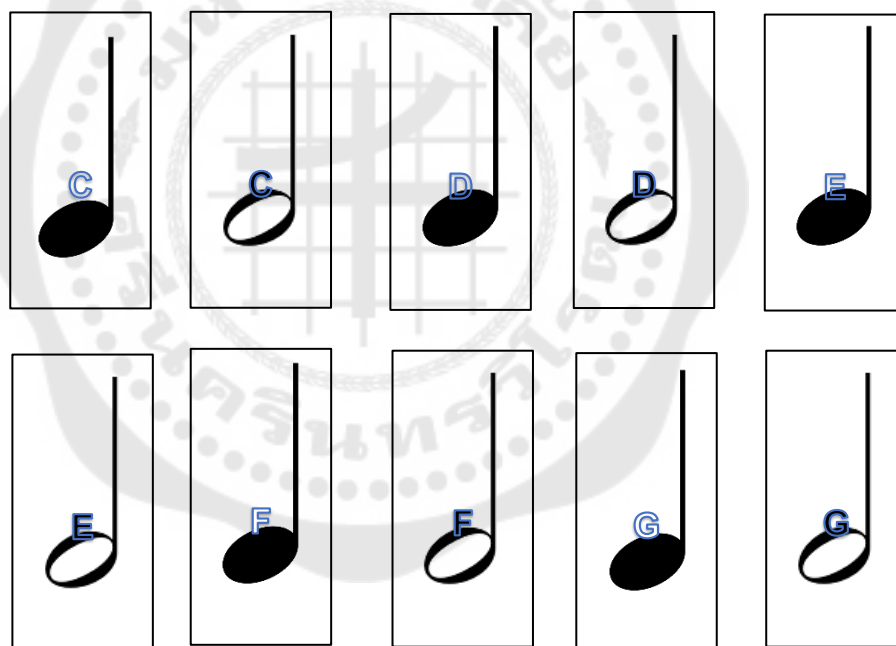
1. แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบเรื่องโน้ตเพลงสัญญาณมือ

คาบเรียนที่ 12 กิจกรรมสร้างสรรค์บทเพลง

คำอธิบายกิจกรรม

ลักษณะของกิจกรรมให้นักเรียนสร้างสรรค์บทเพลง โดยใช้เสียงตัวโน้ต 5 เสียง ได้แก่เสียงโด(C) เสียงเร(D) เสียงมี(E) เสียงฟา(F) และเสียงซอล(G) และตัวโน้ตที่กำหนดความยาวของเสียง ใช้โน้ตตัวดำ (♣ = 1 จังหวะ) และโน้ตตัวขาว (○ = 2 จังหวะ) กำหนดให้เพลงที่สร้างสรรค์มี 4 ห้อง เพลงและแต่ละห้องเพลงมีโน้ตรวมกันในแต่ละห้องเท่ากับ 4 จังหวะ ให้นักเรียนจับเป็นกลุ่ม ช่วยกันสร้างสรรค์เพลง โดยเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียน เกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และเกิดทักษะทางสังคมที่ดี

บัตรตัวโน้ตที่ใช้ทำกิจกรรม

วัตถุประสงค์

1. ฝึกทักษะการสร้างสรรค์เพลง
2. ฝึกทักษะการอ่านโน้ต
3. รู้จักค่าของตัวโน้ตสากลและนำไปใช้ได้ถูกต้อง

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร้องเพลงสวัสดีเป็นการทักทาย
2. ทบทวนชื่อตัวโน้ต
3. ทบทวนค่าของตัวโน้ตสากล

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายโน้ตตัวขาวด้วยบัตรภาพตัวโน้ต
2. ครูอธิบายวิธีการสร้างสรรค์เพลง โดยครูกำหนดให้ใช้เสียงของตัวโน้ต 5 เสียงในการสร้างสรรค์เพลง ได้แก่ เสียงโด เสียงเร เสียงมี เสียงฟา และเสียงซอล เพลงสร้างสรรค์ของนักเรียนจะใช้ตัวโน้ตที่กำหนดความยาวของเสียง 2 ชนิด คือ โน้ตตัวดำ และโน้ตตัวขาว ในแต่ละห้องเพลงจะมีโน้ตได้ห้องละ 4 จังหวะ และ 1 เพลงสร้างสรรค์มี 4 ห้องเพลง
3. ครูแจกบัตรตัวโน้ตและกระดาษแม่เหล็กให้นักเรียน
4. ครูให้นักเรียนจับกลุ่มและสร้างสรรค์เพลง
5. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน โดยใช้วิธีการร้องเพลง

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนช่วยกันสรุป โดยครูเป็นผู้แนะนำ
2. ให้นักเรียนบอกอุปสรรคที่พบเจอในการทำงานและวิธีแก้ปัญหา
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องระดับเสียงดนตรี

สื่อและอุปกรณ์การทำกิจกรรม

1. บัตรภาพตัวโน้ตสากล
2. บัตรตัวโน้ตมีขนาดกว้าง 5 ซม. ยาว 10 ซม.
3. กระดาษแม่เหล็กมีขนาดกว้าง 30 ซม. ยาว 40 ซม.
4. แบบทดสอบเรื่องระดับเสียงดนตรี

วัดและประเมินผล

1. แบบวัดประเมินผลระหว่างการทำกิจกรรม
2. แบบทดสอบเรื่องระดับเสียงดนตรี

ภาคผนวก จ

แบบทดสอบระหว่างทำกิจกรรมกับหลังทำกิจกรรมดนตรี

แบบประเมินระหว่างการทำกิจกรรม
คาบเรียนที่ 1 กิจกรรมการร้องเพลงสวัสดี

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดี	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 2 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบส

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า	2	
2.	การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเร็ว	2	
3.	การแสดงท่าทางประกอบการเคลื่อนไหว	2	
4.	การใช้รับบั้นในการประกอบการเคลื่อนไหว	2	
5.	การใช้แทมบูรีนในการเคาะจังหวะตามเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 3 กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า	2	
2.	การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเร็ว	2	
3.	การแสดงท่าทางประกอบการเคลื่อนไหว	2	
4.	การใช้ริบบิ้นในการประกอบการเคลื่อนไหว	2	
5.	การใช้แทมบูรีนในการเคาะจังหวะตามเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 4 กิจกรรมการร้องเพลงแมงมุม

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดี	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 5 กิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบิ้ลเพลงแมงมุม

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดิ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 6 กิจกรรมสีสันท่งทำนอง

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดิ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 7 กิจกรรมJumping Beat

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดี	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 8 กิจกรรมปฏิบัติเครื่องดนตรีเพลงTwinkle little star

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดี	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 9 กิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดี	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 10 กิจกรรมการร้องเพลงรักซึ่งกันและกัน

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดี	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 11 กิจกรรมโน้ตเพลงสัญญาณมือ

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดี	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

คาบเรียนที่ 12 กิจกรรมสร้างสรรค์บทเพลง

ชื่อ-นามสกุล _____

ที่	กิจกรรมร้องเพลงสวัสดี	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1.	บอกระดับเสียงสูง-ต่ำของโน้ตเพลง	2	
2.	การร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง	2	
3.	การร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	2	
4.	การร้องออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องตามคำร้อง	2	
5.	การคิดท่าทางประกอบเพลง	2	
	รวมคะแนน	10	

แบบทดสอบหลังทำกิจกรรม
คาบเรียนที่ 1 แบบฝึกทดสอบกิจกรรมเพลงสวัสดี

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ภาพกับเนื้อเพลงให้ถูกต้อง 8 คะแนน

สวัสดี

ที่พบเธอ

สวัสดี

ฉันรักเธอ

คาบเรียนที่ 2 แบบทดสอบเรื่องเครื่องดนตรี

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง : ให้นักเรียนลากเส้นภาพเครื่องดนตรีที่มีการเกิดเสียงเหมือนเครื่องดนตรีเบสส์ 10

คะแนน

คาบเรียนที่ 3 แบบฝึกทดสอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง

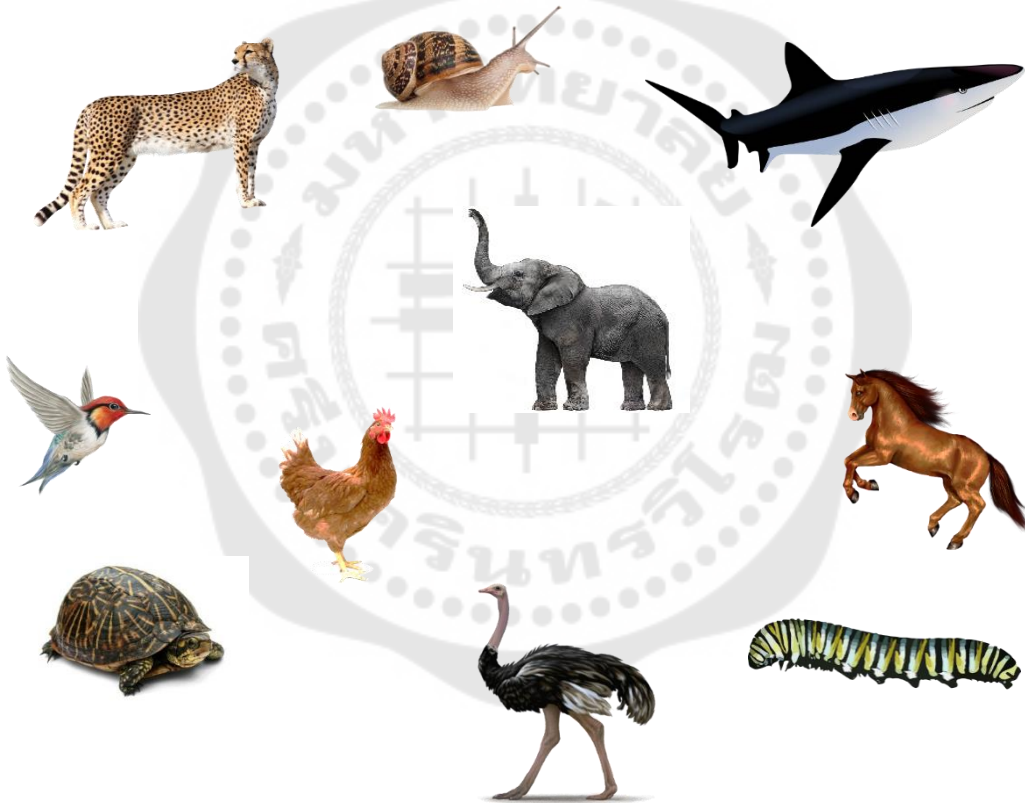
ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงภาพสัตว์ให้สัมพันธ์กับความเร็วของเพลงที่กำหนดให้ 10 คะแนน

เพลง Lullaby

เพลง Turkish march

คาบเรียนที่ 4 แบบฝึกทดสอบการร้องเพลงแมงมุม

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมเนื้อเพลงแมงมุมให้สมบูรณ์ (10 คะแนน)

เพลงแมงมุม

_____ ลายตัวนั้น ฉันเห็นมัน _____ เหลือทน
 วันหนึ่งมัน _____ ไหลหล่นจากบน _____
 _____ ส่องแสง น้ำแห้งเหือดไป _____
 มันรีบได้ _____ หันหลังมาทำตา _____

คาบเรียนที่ 5 แบบทดสอบโน้ตเพลงแมงมุม

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมโน้ตเพลงแมงมุมให้สมบูรณ์ (10 คะแนน)

เพลงแมงมุม

คาบเรียนที่ 6 แบบทดสอบสีสันแห่งทำนอง

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำสติ๊กเกอร์มาสร้างทำนองโดยแต่ละห้องต้องมีความแตกต่างกัน (10 คะแนน)

1.

2.

3.

4.

5.

คาบเรียนที่ 7 แบบทดสอบกิจกรรม Jumping Beat

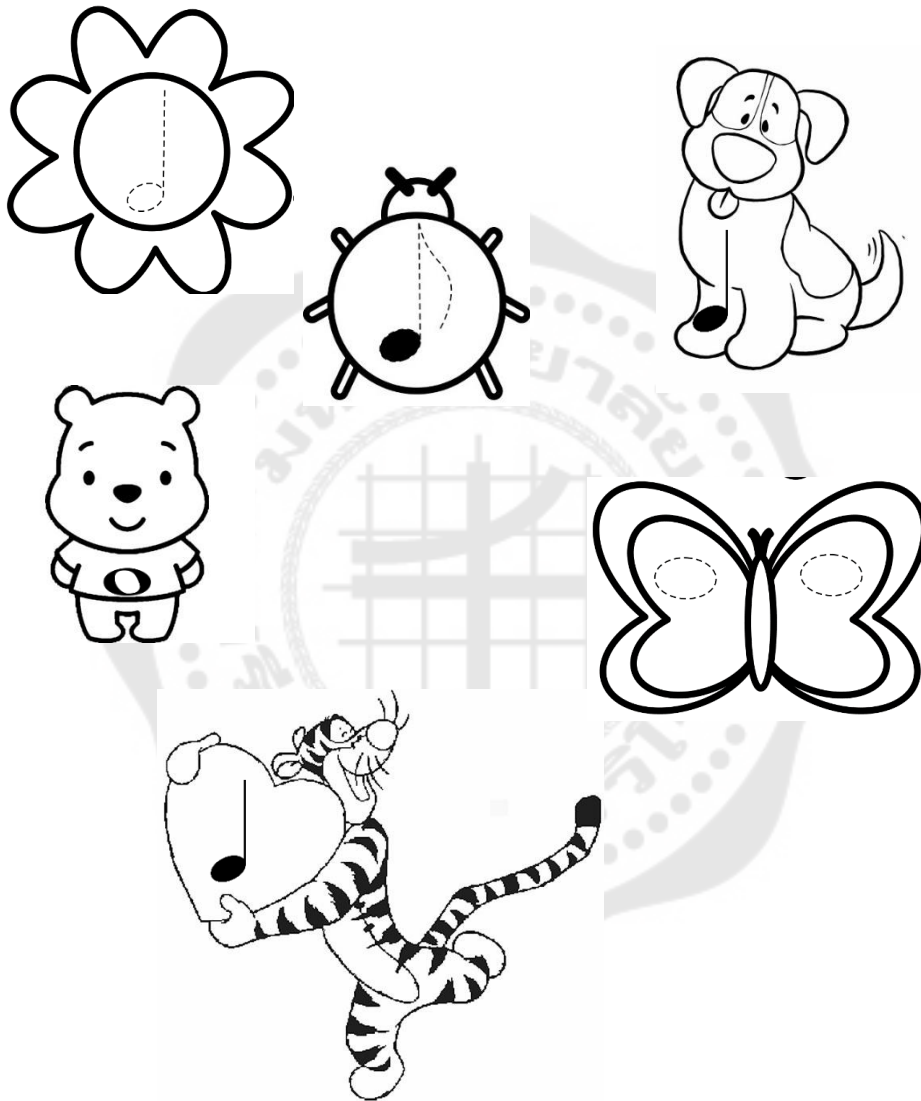
ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนวงกลมโน้ตที่มีค่ามากที่สุด และกากบาททับโน้ตที่มีค่าน้อยที่สุด (10 คะแนน)

คาบเรียนที่ 8 แบบทดสอบกิจกรรม Twinkle little star

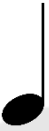

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบายสีตัวโน้ตที่นักเรียนพบในเพลง Twinkle little star (10 คะแนน)

คาบเรียนที่ 9 แบบทดสอบกิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมค่าของตัวโน้ตให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

ตัวโน้ต	ค่าตัวโน้ต

คาบเรียนที่ 10 แบบทดสอบกิจกรรมเราจงรัก

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนวงกลมคำที่มีเสียงสูง และกากบาททับคำที่ลากเสียงยาว (10 คะแนน)

เพลงรักซึ่งกันและกัน

เรา จง รัก ซึ่ง กัน และ กัน

เรา จง รัก ซึ่ง กัน และ กัน

เรา จง รัก ซึ่ง กัน และ กัน

เรา จง รัก ซึ่ง กัน และ กัน

คาบเรียนที่ 11 แบบทดสอบกิจกรรมนิ้วเพลงสัญญาณมือ

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนชื่อเสียงตัวโน้ตให้ถูกต้องกับสัญญาณมือที่กำหนดให้ (10 คะแนน)

Row 1: Yellow fist, Blue flat hand →

Row 2: Yellow fist, Orange flat hand →

Row 3: Green open hand, Pink flat hand →

Row 4: Green open hand, Yellow fist →

Row 5: Pink flat hand, Orange flat hand →

คาบเรียนที่ 12 แบบทดสอบกิจกรรมสร้างสรรค์บทเพลง

ชื่อ-นามสกุล _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมเสียงตัวโน้ตที่กำหนดให้พร้อมกับร้องโน้ต (10 คะแนน)

1.

2.

4.

5.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	กิตติศักดิ์ เสียงดี
วัน เดือน ปี เกิด	24 พฤศจิกายน 2526
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา(ดนตรีสากล) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) เขตบางกะปิ แขวงหัวหมาก กรุงเทพฯ 10240

